

Uvodnik

Jurij Paljk

Res publica, politika in politikanti

Najraje bi zapisal, da je imel prav tisti italijanski burkež, ki je nekoč o svojem prijatelju dejal, da ima le-ta zelo malo idej, a da so se tiste, ki jih ima, vse zelo nejasne, pravzaprav je poudaril, da so vse te ideje velika zmešnjava. Seveda ni šlo za burkeža, ampak za pronicljivega časnika, ki je te dni odšel v večnost, saj Enza Biagi, ki smo ga cenili ne nazadnje tudi zato, ker nam je bil pred leti nekaterim mladim vedno eden od velikih vzornikov ljudi, ki so bili s svojo držo merilo dobrega novinarstva.

Enzo Biagi je tako pred leti začel enega svojih preprosto in zato vsem razumljivo napisanih uvodnikov o italijanski notranji politiki, ki bi bil, in dejansko je!, aktualen še danes, saj ostaja to področje čisto normalnemu človeškemu umu nerazložljivo, kaj šele dojemljivo.

Pa vendar pluje barka naprej!

Ja, pluje, tudi takrat, ko se zdi, da se potaplja.

Če je pokojni Biagi pri svojem pisanju iskal ironijo, da bi lahko razložil nerazložljive stvari, pa moramo danes mi iskati, kot Aladin, s svetilko sredi belega dne!, upanje, za katerega pravimo, da umre zadnje, če hočemo sploh razumeti današnje stanje na italijanskem političnem področju.

Če za Romana Prodijsa vemo, da je potrpežljiv človek jeklenih živcev, moder politik, ki ga ne izdajo živci niti takrat, ko bi odpovedali tudi boscanskemu konjičku, za katerega velja, da lahko nese na hrbtnu toliko tovora, kolikor sam tehta, pa se vseeno čudimo njegovi umirjenosti, ko ga dan za dnem vidimo nasmejanega, ko odhaja v parlament, kjer ga gotovo čaka izjava kakega tretje-razrednega politika, ki meče senco na delovanje njegove vlade...

V ta čisto običajni italijanski nori svet dodajmo še zadnjo novost, in sicer novost, ki to sicer ni, a vseeno: novo nastajajoča Demokratska stranka naj bi korenito spremenila italijanski politični prostor. Kako bo to storila in če se bo zares to zgodilo, bomo videli; dejstvo pa je, da že vemo, kdo jo bo vodil, in tudi to vemo, da resnična novost ta stranka ne more biti, ker jo sestavljajo sami preverjeni, in po naše tudi že precej utrujeni!, politiki. Da gre zares, nas dnevno prepričujejo vedno isti ljudje, tisti, ki so nas naveličali že zdavnaj, a jih še vedno volimo, ker drugih nimamo. Ja, so tudi drugi, a med slabim, izbiraš vedno manj slabo.

Na eni strani razglašeni trobentar, ki vsako jutro oznanja, kako bo Prodijsva vlada še isti popoldan padla in bomo zato morali, utrujeni, kot smo!, naslednje jutro na nove volitve; na drugi strani pa resnobni, od preprirov dobobra utrujeni mož iz Bologne, ki vodi kregajočo se koalicijo brez primere!

Da bi bila zmešnjava še bolj popolna, dodajmo v to zmedo še našo narodno manjšino, ki je že itak problem sama po sebi: zato, ker ima znano dvojno dušo, in zato, ker je itak vsaka narodna manjšina vedno problem, zase in za druge, za državo, v kateri živi, in za matično državo, vedno.

In ko to vemo, vidimo, da bo celotna, ali vsaj velika večina!, naše narodne skupnosti nastopala v novi Demokratski stranki, kar pomeni, da bomo odslej (skoraj) vsi volili isto stranko in v njej naše žene in može.

Pa bo res vse tako enostavno, kot izgleda? Kaj bo s Slovensko skupnostjo in z njenimi volilci, z ljudmi, ki se prepoznavajo v etnični stranki? In še vprašanje, ki bo ostalo brez odgovora, a ga vseeno postavim, prosto po Enzu Biagiju, ki je vedno trdil, naj časnika sprašujemo s preprostimi besedami: "Bo hiša, ki se gradi od dimnika navzdol, zares trdna? In bo ta hiša res prostor za vse, od tistih, ki zagovarjajo narodnostno stranko, do nekdanjih komunistov, če že stare demokristjane pustimo ob strani?"

Hvaležni Bogu za vse!

Zahvalna nedelja v Štandrežu

Foto DP

Srečanje z izobraženci in župnijskimi zbori v Trstu Nagovor tržaškega škofa msgr. Evgena Ravignanija

Cenjene gospe, spoštovani gospodje, dragi prijatelji,

zahvaljujem se za vpludno povabilo, da se srečam z vami ob svojem pastirskem obisku v Slovenskem pastoralnem središču. Zavedam se, da so pri tem srečanju prisotne osebe, ki so angažirane na področju kulture, zavzete za dialog, kar odkriva v vsej različnosti veliko bogastvo misli, znanosti, poezije in umetnosti, politične dejavnosti, da se ustvari družba, ki bo svobodna, človečanska in pravična. Želim vam povedati, da tudi jaz nestrno pričakujem prihodnji 21. december, ko bodo dokončno padle meje med dvema evropskima državama, med Slovenijo in Italijo. To je seveda zgodovinski dogodek, toda pridružiti se mu mora vedrina duha in odkrita volja, da se ponovno odkrijejo skupne kulturne in duhovne osnove, ki vežejo oba naroda, ki zdavna prebivata na tem ozemlju: naj dodam, da so to krščanske korenine, tudi če jih evropska ustava ni imenovala.

Brez retorike si upam reči, da se nam odpira novo poglavje zgodovine. Ali vsaj se mora odpreti s prizadevanjem vseh. Dobro se zavedam, da kljub vedno večjemu številu zgodovinskih študij, ki so bile narejene na eni in drugi strani, se ne zdi, da smo prišli k skupnemu branju preteklosti in k soglasni oceni bolečih zgodovinskih dogodkov. Potreben je sunkovit premik človečnosti, ki počasti spomin na trpljenje preteklosti in poudari odločno obsodbo raznarodovanja, ki ga je storil neki usoden režim, kateri je hotel vsiliti nekemu narodu jezik, ki ni bil njegov, in utišati tisti jezik, v katerem je ta narod vedno izražal svoje emocije, čustva, literarna dela in celo molitve. To je pomenilo vzeti narodu dušo.

Nisem pozabil na to, kar sem rekel leta 2003, eno leto, preden je Slovenija vstopila v Evropo, ko sem dejal, da "očiščenje spomina pomeni truditi se, da se v pravičnosti ponovno najde resnica in se v ljubezni zopet vzpostavi sožitje, ki naj bo odprto in mirno, jasno in prijateljsko, spoštljivo in pošteno.

To je naloga, ki jo moramo vsi, Italijani in Slovenci, odgovorno sprejeti, da bo to naše mesto dožive lo jutrišnji dan miru" (SREČANJE S ČASNIKARJI, 31.1.2003).

Sedaj, ko ne bo nobena meja ločevala dva naroda,

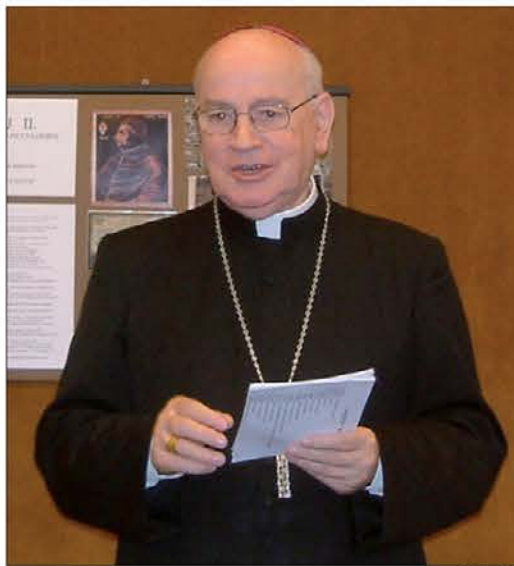

Foto IG

ki bosta nadalje skupno živela v veliki evropski družini, si zares želim, da bi spomini na preteklost, če že ne morejo doseči soglasja, dosegli vsaj spravo.

To je moje trdno upanje: medtem ko se zahvaljujem katoliškim izobražencem, da so že dolgo časa delovali v prid temu srečanju med narodi z različnimi pogumnimi, modrimi in uspešnimi pobudami, si želim, da bi naše mesto tudi po njihovi zasluzi bilo vedno bolj odprto, da sprejme in da svoj doprinos k rodovitnim odnosom na različnih področjih kulturnega delovanja. Tedaj ne bo samo večji napredek v svobodni trgovini, ampak bo dana možnost za skupno rast v kulturi in dialogu ter v izmenjavi človeških vrednot, tudi tistih, ki

imajo svoje korenine v srcih našega slovenskega ljudstva.

Hvala.

Sedaj pa želim še povedati, kako zelo cenim zbere, vključene v Zvezo cerkvenih pevskih zborov, in sem jim iskreno hvaležen. Obenem pa se še posebej zahvaljujem pevovodjem, glasbenikom, organistom in vsem, ki spremljajo te zbere z različnimi instrumenti. Hvala tudi duhovnikom in župnikom, redovnicam, vsem tem naj gre posebna zahvala.

Moram se jim zahvaliti za dostojnost in lepoto liturgičnih slavij, in kadar morem, se jim rad pridruživam v petju, in zagotavljam vam, da sem ganjen, ko se glasovi zlivajo v eno, ko se pobožnost izraža v svetih pesmih, ko ljudske pesmi izražajo svojo milino, ko se odlično izvajajo tudi težke kompozicije glasbene umetnosti. Vedno znova ponavljam, da ima slovenski narod petje v krvi in s petjem izraža svojo pristno pobožnost. Najgloblja čustva, veselje, bolečino, ljubezen, ne morejo namreč izraziti besede in tedaj prihaja iz srca pesem na naše ustnice. Tako je tudi z vero: kajti prepričanje, da nas Bog pozna, da nas ljubi ter skrbi za naš današnji kot tudi za jutrišnji dan, dviga našo molitev in našo hvalo kot slavospev do Njega.

Ponovno vam povem, da bi želel prepevati z vami. Po poti, po kateri skupaj hodimo v življenju, moramo dati oporo našim korakom z alelujo romarja, ki potuje Božjemu kraljestvu naproti, kjer bo njegovo petje postalo aleluja večne sreče. "Prepevaj in potuj", bi rekel sveti Avgustin, tudi on škof. Če je Gospod želel, da sem se vam pridružil na koščku vaše poti, pustite, da z vami prepevam o čudovitosti življenja.

Hvala vam vsem, srčna vam hvala.

Pogovor

Odgovorna urednica tržaškega škofijskega tednika Vita nuova Fabiana Martini o časniku in Trstu

Evropske teme - Naše teme

So Romuni res problem za Italijo in za Evropo?

Italijansko politično kroniko je v prejšnjem tednu dobesedno monopolizirala diskusija o vladnem odloku za izgon priseljencev. Eden glavnih pobudnikov odloka je bil, ob notranjem ministru Amatu, novi tajnik Demokratske stranke Walter Veltroni, ki je hkrati tudi rimski župan.

Sam se kot upravitelj velikega mesta dnevno sooča s problemom sprejemanja priseljencev in na lastni koži občuti težave, ki so s tem povezane. Kot upravitelj očitno o konkretnem problemu ne razmišlja zgolj ideološko in prav zaradi tega se je s svojimi zahtevami dejansko oddaljil od zgodovinskih stališč levice, ki je od nekdanj zagovarjala pravico vseh, da se prosto premikajo, nato pa dolžnost družbe, da ustvari pogoje integracije za nove prišleke. Veltroni se zaveda, da akriticna linija odprtosti postaja danes vse bolj nevzdržna, saj se število priseljencev močno veča in se bo v naslednjih letih še večalo. To pomeni, da so nujne jasnejše norme, ki bi ob pravicah izpostavljale tudi dolžnosti priseljencev. Integracija je namreč brez takega pristopa nevarna, kot to dokaj zgovorno kažejo dogodki izpred nekaj dni v Rimu.

Veltronijeve zahteve sicer niso novost. Na lokalni ravni se je pred dobrim letom dni s podobnimi problemi soočal župan mesta Bologne Conferrati, tudi on levičar, ki je tedaj dal zapreti vrsto zaslišnih bivališč okoli mesta. Vsem pa so znana stališča desnosredinskih županov predvsem v severni Italiji, ki že dolga leta zahtevajo veliko bolj radikalne ukrepe do tujcev.

Zakaj je torej diskusija ob vladnem odloku pritegnila tako veliko medijsko pozornost in zakaj so o problematiki, ki zadeva italijansko notranjo politiko, kritično poročali skoraj vsi evropski mediji in nekateri, kot je to storil belgijski Le Soir, z dobro mero ironije ugotovili, da si Rimljani izmišljajo nove barbabe?

Novost je nedvomno ta, da je razprava znotraj levice potekala na vsedržavni ravni in da je zaradi tega vlada tvegala svoj predčasni konec, novost pa je tudi ta, naj bi se odlok o izgonu dotaknil Romunov, ki so evropski državljani. Romunija je namreč leta 2007 postala članica Evropske unije in njeni državljani se danes lahko svobodno premikajo po evropskih tleh. Z letom 2011, ko bodo predvidoma dokončno padle norme o omejevanju prostega premikanja delovne sile, se bodo vsi lahko popolnoma legalno zaposlili v vsaki izmed evropskih držav, kar pomeni, da je ves zakonodajni postopek vlade pravno precej vprašljiv.

Ob vsem tem pa toliko bolj preseneča

komentar, ki ga je Romano Prodi dal uglednemu angleškemu dnevniku Financial times, v katerem ugotavlja, da Evropa ni bila pripravljena sprejeti eksodusa romunskih državljanov, potem ko je ta balkanska država stopila v EU. Problemi, ki jih trenutno v Italiji doživljamo, meni še vedno Prodi, so v dobri meri vezani na to dejstvo.

Besede nekdanjega predsednika Evropske komisije in sedanjega italijanskega ministrskega predsednika zvenijo dokaj paradoksalno, predvsem pa zavajajoče. Vzroke za težave, ki so nastale z integracijo Romunov, je verjetno treba iskati kje drugje. Če si pozorno ogledamo podatke evropskega inštituta za statistiko EUROSTAT, opazimo, da je bilo priseljevanje Romunov v Italijo res zelo veliko v letu 2006 in da danes predstavljajo Romuni in Bolgari 1% italijanske delovne sile, a opazimo tudi, da v Španiji predstavljajo sleherni (v veliki večini so to Romuni) kar 2,5% delovne sile in da to dejstvo do danes ne predstavlja velikega problema za Španijo, saj tam učinkovito deluje konvencija med špansko vlado, španskimi podjetji in Romunijo. To pomeni, da Romuni ob prihodu v Španijo najdejo zaposlitev. V ostalih evropskih državah pa je prisotnost Romunov zelo nizka, ker so tam varnostne sile onemogočile, da bi prišlo do nekontroliranega priseljevanja, kot se je to zgodilo v Italiji. Celo Švedska in Finska, ki sta že liberalizirali trg delovne sile za vse državljane držav članic EU, nimata v tem oziru nobenih problemov. Tednik Financial times opozarja tudi, da trenutno Italija izganja Romune, Nemci in Irca pa pripravljajo spremembo zakonodaje, ki bi dovolila večjo liberalizacijo trga dela in torej sprejetje večjega števila Romunov.

Italijanski problem torej očitno ni vezan na širitev Evrope, a nedvomno odraža nesposobnost italijanskih oblasti. Čeprav razpolagamo z zakonodajnimi prijemci, jih v Italiji, naj bo to desničarska ali levičarska vlada, nihče ne uveljavlja. Sile javnega reda in politika dopuščajo, da okoli velikih mest nastajajo prava zasilna naselja, nihče pa si ne prevzema odgovornosti, da bi že obstoječo zakonodajo, ki je glede pogojev za bivanje dokaj stroga, uveljavljala, nihče si obenem ne prevzema odgovornosti, da realno kaznuje tiste in izključno tiste, ki ne spoštujejo pravil in zagrešijo zločinska dejanja. Posledice take neodgovornosti so danes na dlani vseh. Ni čudno, da v trenutku krize in dvomnih medijskih kampanj tudi poštteni Romuni, ki so nedvomno v veliki večini, postanejo za povprečnega Italijana kriminalci.

Peter Čornic

Politika - Priseljenci - Javna varnost
Zaskrbljujoča
napetost v Italiji

Italijanska družba in država že dolgo preživljata krizo, ki se je prav v zadnjem obdobju nevarno zaostila, in to predvsem v smislu, da različne družbene in politične sile nastalo stanje ocenjujejo zelo polemično, ne da bi istočasno nakazali, kako jo s skupnimi močmi prebrskati ob jasnem zavedanju, da mora skupno dobro prevladati nad vsemi drugimi posameznimi pogledi. V trenutkih kaže, da so politiki povsem pozabili na glavni namen politike, ki je in ostaja zasledovanje trajnih koristi celotne skupnosti, in svoje sile pretirano posvečajo posameznim koristim in pozabljajo na sintezo le-teh. Zato se ne čudimo, da se je v državi ustvarilo splošno nerazpoloženje do politike in politikov, kar pa tudi ne vodi k ustvarjanju pogojev za razreševanje problemov, ampak še zaostrejuje javno ozračje. Tipičen primer je bilo nedavno medijsko nastopanje znanega komika Grilla, ki so ga vsi ocenili za izraz antipolitičnega mišljenja, ki lahko vodi v apatijo in anarhijo in peoni populizem. Res je, da tolmači trenutno razpoloženje ljudi, a nima in tudi ne more imeti pozitivnega dolgoročnega cilja za prebroditev sedanjega kritičnega stanja v državi.

Podoben občutek imamo tudi ob prebiranju tiska in gledanju televizijskih soočanj med politiki in drugimi javno izpostavljenimi družbenimi predstavniki. Vsako obravnavano vprašanje se redno sprevrže v politično oz. ozko strankarsko prerekanje, v katerem vsakdo hoče imeti svoj prav, ne iščejo pa se možne skupne točke za razjasnitev ali rešitev obravnavanih vprašanj. Ne poudarja se dovolj nujna potreba po dialogu, zato najpogosteje vsakdo vztraja pri svojem stališču ali celo zagovarja spopad. Tako smo vsakodnevno pričali ostremu spopadanju med vladnimi in opozicijskimi političnimi silami, in to kljub pozivom z raznih strani k dogovarjanju o reševanju zapletenih družbenih problemov, ki končno

zadevajo vse državljane. Eno takih vprašanj je oblikovanje novega volilnega zakona za izvolitev poslancev in senatorjev, ker sedanjim zakon, ki ga je tik pred razpustom parlamenta sprejela Berlusconijska vlada, zmagoviti koaliciji ne zagotavlja ustrezne večine za vladanje, kar velja predvsem za senat.

Trenutno je najbolj v ospredju vprašanje varnosti zaradi števil-

ti državljanov tujih držav. Sedaj, ko je prišlo do omenjenega hudega dogodka v Rimu, je vlada bila prisiljena poostri ukrepe proti priseljencem, ki ogrožajo javno varnost. Predviden je tudi njihov izgon iz države. Vlada je izrazila pripravljenost, da se omenjeni odlok dopolni z ustreznimi predlogi opozicije. Slednja se še obotavlja, ali naj ponudbo sodelovanja sprejme ali jo zavrne. Vprašanje javne varnosti v državi ni namreč samo stvar vlade, temveč vseh državljanov in njihovih političnih predstavnikov. Zaradi velike odmevnosti omenjenih dogodkov je predsednik vlade Prodi zaprosil romunske oblasti za sodelovanje pri preprečevanju kriminalnih dejanj priseljencev. Minulega 4. novem-

Beppe Grillo

nih kriminalnih dejanj v italijanski družbi in v vrstah tujih priseljencev. Tako smo v minulih tednih doživeli nezasiščen umor Italijanke v predmestju Rima, ki ga je zagrešil romunski priseljenec iz vrst Romov, v Perugii pa brutalen umor angleške študentke, o katerem ni še znano, kdo ga je zagrešil. Javnost je seveda najbolj vznemiril prvi umor, ob katerem so se razkrile nevzdržne razmere, v katerih živijo zadnji priseljenci iz Romunije. Vsi se sprašujejo, kdo je odgovoren, da se je v zadnjih mesecih tako povečalo njihovo število. V zvezi s tem je treba pojasniti nekaj dejstev. V širitev Evropske unije na Romunijo in Bolgarijo je privolila tudi Italija. Z letošnjim 1. januarjem je začela veljati določba o prostem gibanju tudi za romunske državljane, ki so postali hkrati

bra sta se v Rimu sestala premiera obeh vlad, Tariceanu in Prodi, in se dogovorila o oblikah sodelovanja. Med drugim sta pozvala Evropsko komisijo, naj stori več za socialno integracijo priseljencev, predvsem Romov. Predsednik Prodi je ob tem srečanju z romunskim kolegom poudaril, da kriminalnih dejanj posameznikov ne smemo povezovati s celotno skupino priseljencev. Napovedal je tudi, da bodo v Italiji oblikovali "medministrsko delovno skupino o problematiki Romov."

Ob opisnem dogodku v Rimu moramo žalostno ugotoviti, da so ga mnogi izkoristili v politične namene in vseprek kriminalizirali tuje priseljence ter se prepuščali fobiji, to se pravi bolezenskemu strahu pred njimi.

Alojz Tul

Smrt velikega časnikarja
Enzo Biagi umrl

Pred kratkim je v sedeminosemdesetem letu v Milanu umrl dekan italijanskih časnikarjev Enzo Biagi. V svojem dolgem življenju je

pokojni časnikar bil nedvomno močna osebnost, ki jo je izrazil v svojih delih in v vsem svojem poklicu. Bil je med drugim dolgoletni ravnatelj

prvega televizijskega dnevnika RAI ter urednik znane revije Epoca, pisal pa je v razne velike italijanske dnevnike. Na državni televiziji je tudi vodil razne znane novinarske oddaje. Predsednik republike Giorgio Napolitano je ob njegovi smrti dejal, da je odšel glas svobode. Biagija je pred leti zelo prizadelo to, da ga je tedanji predsednik vlade Berlusconi odžagal z vodenja znane televizijske oddaje Il fatto (Dogodek). Biagi se je v bistvu imel za kronista, za zapisovalca dogodkov. Veliko je bilo njegovih intervjujev z znanimi političnimi osebnostmi, pa tudi s protagonisti moderne družbe.

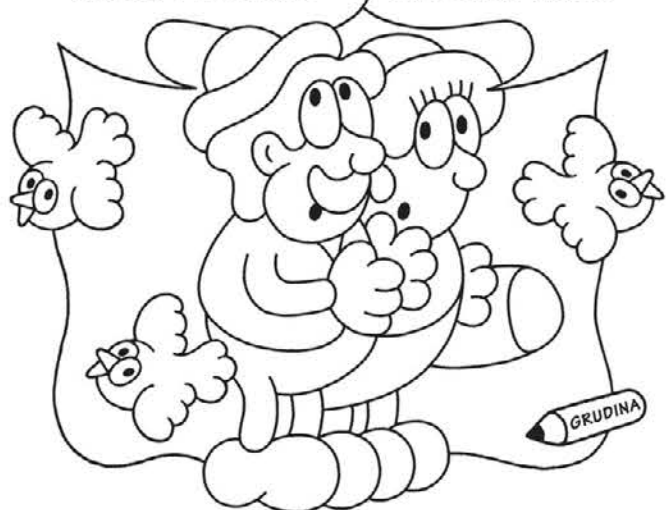
Pogreb pokojnega časnikarja je potekal v skromnosti pokopališča v njegovi rojstni vasi. Udeležil se ga je tudi njegov prijatelj kardinal Ersilio Tonini, sicer znan po svojih medijskih nastopih. Biagi je bil kristjan, tudi če tega ni obešal na veliki zvon. Zapustil je dve hčerki. Vsekakor je veliki časnikar globoko zaznamoval svoj čas in sodobno italijansko družbo.

AB

Na dnu...

S TAKO POLITIKO SE NE BOM MOGEL NIKOLI VESELITI!

KAJ SANJARIŠ, ALI TI NISEM ZADOSTI JAZ?

Povejmo na glas

Nehvaležna vloga glasnikov resnice

Zasluga t.i. glasnikov resnice je neprecenljiva. To s svojim življenjem in delom dokazuje Enzo Biagi, od katerega se je italijanska javnost nedavno tega poslovila z vsem primernim spoštovanjem. Enzo Biagi je bil novinar in publicist tiste vrste, ki presega meje lastnega poklica, zato bi mu lahko rekli humanist v smislu etičnega naboja. In kadar se oseba, ki deluje v javnosti, povzpne na raven izpostavljanja etike in etičnosti, kadar se tako ali drugače bori za uveljavitev te etike, tedaj so to zgovorni znaki, da gre za glasnika resnice. Utegne se zdeti pretirano in romantično, toda pomen takšnih osebnosti je izjemen, njihov boj za več resnice in s tem več etike, se pravi za več uveljavljanja resnično dobrega za vse, ta njihov boj je slej ko prej tisti, ki nam edini odpira pot v prihodnost - zlorabe in potvarjanja oziroma laži vseh vrst nam te poti v nobenem primeru ne odpirajo. In današnji čas glasnike resnice še kako potrebuje, kot so jih potrebovali prejšnji časi in jih bomo verjetno ravno tako potrebovali v prihodnje. Tudi današnji čas, morda še dodatno izrazito, se v svojo škodo vse bolj nagiba v smer, ki se odmikala od etike in etičnosti, saj se zapira v ozkost zaprtih interesov ter je vsled tega vse močnejše zaznamovan z zastupljajočimi počutji, ki jih je Enzo Biagi prepoznal in strnil in troje obrazov iste stvari. Prvega je ime moralna kriza, kar pomeni reševanje na način, ki rešitve ne more prinesiti. Drugi obraz je pešanje upanja z veliko začetnico, upanja, ki daje vzgib za plodne

načrte in odločitve. Tretji obraz trenutnega stanja je vse večja brezbrzičnost do vsega in do vseh "v državi, ki je nezadovoljna sama s seboj." Seveda tovrstno osvetljevanje stanja, v katerem očitno smo, ne bi nikogar več kot toliko motilo, v kolikor bi ostajalo na ravni vesplošnosti, ko smo nagovorjeni vsi in vendar nihče poimensko, ko imamo torej opravka s suhoparno delitvijo nauk oziroma z moralizmom. Glasnik resnice gre namreč mnogo dlje, tvega in to zares. Jasno in glasno poimenuje tiste družbene vzrode in dogajanja, če je treba tudi osebe, ki v smeri etike in torej resnično dobrega za vse ne delujejo, ampak škodujejo. In ker v daleč največji meri o vsem in o vseh odloča politika, glasnik resnice prej ali slej trči obnjo, to pa v večini primerov pomeni, da hoče politika z njim poračunati, pa ne samo hoče, temveč - kot s svojo zgodbo priča Enzo Biagi - tudi zares poračuna. Pride do neenakega boja, glasnika resnice v pričetku somišljeniki še podpirajo, kasneje se pričenjajo umikati, dokler človek ne ostane sam. Pravzaprav ne sam, z njim ostane resnica.

Neprecenljiva je zasluga glasnika resnice: upa si povedati, kar bodo čez čas vedeli in govorili vsi, je torej predhodnik razkritja določene nepravilnosti, predvsem pa ponovno obudi že zastr pomen etike, se pravi tistega delovanja, ki zares dela v prid vseh, delovanja, brez katerega se nekega dne vsi znajdemo v slepi ulici.

Janez Povše

POGOVOR Fabiana Martini, odgovorna urednica tednika Vita nuova

“Ne smemo živeti drug ob drugem, ne da bi drug drugega poznali”

Fabiana Martini že sedem let uredi tržaški katoliški tednik Vita nuova. Svojo novinarsko pot je začela pri časopisu kot sodelavka. “Poročala sem o pomembnejših pobudah, ki jih je prirejala Katoliška akcija, nakar sem od leta 1996 začela pisati redno rubriko, v kateri sem poglabljala aktualne vsebine.” Leta 1999 je sodelovanje dobilo konkretno obliko, naslednjega leta je bila Fabiana Martini redno zaposlena pri tedniku, decembra istega leta pa je postala odgovorna urednica. Čeprav je v novinarskem svetu vodilni položaj običajno prepuščeno moškim, se je Fabiana v novo funkcijo dobro vživela: uspelo ji je spojiti službeno in družinsko poloblo v sferično organiziran vsakdan. Pogovor sva imela na sedežu časopisa v semenišču na ul. Besenghi. “Oproščam se za nered, toda smo ravno na tem, da se preselimo v nove prostore v zgornjem nadstropju,” nam je dejala Fabiana, ki je z redakcijsko ekipo pravkar zaključila zadnjo številko časopisa.

Kako si ob prevzemu vajeti časopisa osnovala svojo redakcijsko linijo?

Vodila nas je beseda odprtost: v tesnem tiskem delu je redakcija v sedmih letih s tematskega vidika ‘odprla’ časopis celotnemu mestu, najrazličnejšim društvom in različnim dejavnostim, ki delujejo na našem področju. Trudili smo se, da bi se otresli kakršnih koli predsodkov in - v kolikor dopuščajo smernice katoliškega glasila - se zglasovali po Terencijskem motu: “Vsega tega, kar je človeško, ne morem imeti za tuje”; tudi drugi Vatikanski koncil je katoličanom narekoval dejaven odnos do stvarnosti. Tako smo začeli s številnimi socialnimi in kulturnimi pobudami: naj omenim sodelovanje s službo, ki deluje z alkoholiki, da bi na drugačen način obravnavali ta družbeni problem, vrsto filmskih projekcij, ki so bile namenjene tako našim bralcem kot tudi ostalim, sodelovanje s tržaško Karitas, da bi v posebni prilogi našega časopisa lahko za zaporniki neposredno pričali o svojem položaju; priredili smo tudi pobude za otroke, številna srečanja, konference itd. Zvesto poročamo tudi o tržaškem kul-

turnem (gledališkem in glasbenem) ter sportnem življenju. Skratka smo želeli, da bi naš časopis hkrati poročal tudi o dejavnosti številnih društev in subjektov, ki običajno nimajo dostopa do medijev.

Spekter našega zanimanja smo zato močno razširili, najrazličnejše tematike pa so vedno prestajale filter našega katoliškega izhodišča, kateremu smo bili in bomo ostali zvesti.

Kako so bralci sprejeli novosti, ki si jih vnesla v časopis?

Spremembam se nekateri težko prilagajajo. Včasih smo bili tarča kritik na račun naše odprtosti, vendar nikakor ne zahtevamo, da bi bili vsem všeč. Ostale pa je naša nova pot prepričala in prejeli smo tudi marsikatero laskavo oceno: pridobili smo tudi nove bralce, za katere Vita nuova ni bil več običajno cerkveno glasilo, temveč zanimiv in tematsko široko zasnovan časopis. Res pa je, da doslej nismo nikdar zamerjali dogajanja v verskem življenju in v župnijskih okoljih. Kot pravi naš škof, msgr. Ravignani, se je treba pri našem delu trdno držati določene smeri: nikoli ne bomo zato zatajili naše zvestobe evangeliju.

S katerimi težavami si se soočala ob prevzemu vodstva časopisa in kako si jih reševala?

Ko listam po starih izvodih našega časopisa, se mi lasje kar naježijo... Res ga je težko primerjati z današnjim! Dodati pa vendar gre, da smo tedaj drugače metirali časopis, danes imamo drugačno grafično podobo, ki je sorodna Novemu glasu. Takrat smo bili veliko manj izkušeni kot danes: v sedmih letih se človek v vsakdanjem delom marsičesa nauči. Spominjam se, kako smo se prva leta bali morebitnih napak: nisem še znala ravnati s kompleksnostjo, ki je vseskozi prisotna pri vodenju časopisa. Hudo je bilo, ko so nekateri bralci negativno presojali določene novosti; včasih sem bila tarča osebnih napadov, ki so me razžalostili. Z izkušnjo pa sem pridobila pravi način, kako premostiti kakršnekolikoli napetosti. Naučili smo se tudi, da se lahko marsikaj pove, vendar je treba pri tem izbrati primerne besede. Ko sem nastopila kot odgovorna urednica, sem pogrešala tudi mrežo poz-

navstev in sodelovanj, ki smo jih v vseh teh letih zasnovali z javnimi in zasebnimi ustanovami. Kakovost časopisa je namreč rasla tudi zaradi številnih sodelavcev - tudi izkušenih -, ki so nam zaupali svoje zapise: naj omenim le rubriko Pogled čez mejo, za katero skrbi novinarka deželnega sedeža RAI Viviana Valente, ki je med drugim urednica televizijske oddaje Est Ovest.

Doma te vsak dan čaka številna družina. Kako zmoreš usklajevati službo in potrebe družinskega kroga?

Z organizacijskega in mentalnega vidika je zelo naporno. Kot odgovorni urednik časopisa čutim veliko odgovornost, ki se nadaljuje tudi po opravljenem redakcijskem delu. Z mobilnimi telefončki se služba preseli kar na dom. Hvala Bogu pa lahko računam na odlično podporo svojega moža: soodgovornost pri vzgoji otrok in sorodne kulturne vrline so nenadomestljiv temelj, na katerem sva z možem osnovala najino družino. Dodajam vendar, da sem včasih celo razmišljala, ali je novinarstvo poklic, v katerem se bolje znajdejo samske osebe. Po drugi strani pa vem, da sem se zaradi materinstva tudi v svojem poklicu soočala z določenimi vprašanji (npr. v zvezi s šolo) nekoliko drugače, bolj neposredno.

Pri majhnem časopisu postanejo tudi najmanjši problemi veliki: treba je čim bolj usklajevati delo v redakciji. Koliko oseb snuje časopis Vita nuova?

Poleg redno zaposlene ekipe, med katerimi sta dve meterici, odgovorna urednica in dve novinarki s polovičnim delovnim urnikom, lahko redakcijsko delo računam na pomoč velike skupine oseb. Vsak četrtek potekajo v teh prostorih skupne seje med osebjem in sodelavci (okrog 30 ljudi), na katerih presojamo zadnji izvod časopisa in tematsko zastavljamo naslednjo številko tednika s posebnim oziranjem na poglobitev vsebin, ki so aktualnega pomena. Na takih sestankih

Foto IG

se ideje lažje pretakajo, vsak zunanji sodelavec posreduje kolegom svoje poglede in pomisleke, ki so vezani na lastne delovne in življenjske izkušnje. Naši sodelavci se namreč posredno ukvarjajo z novinarstvom, saj imajo že itak svojo zaposlitev. Ravno zaradi njihove vsakdanje obremenjenosti se včasih zgodi, da moramo na objavljen članke dolgo čakati... Tako je pač! Časopis pa bi brez njihove pomoči težko nastajal.

Kaj pa aktualni problemi - kako bi ocenila homilijo, ki jo je škof imel v stolnici med slovesno mašo ob godu tržaškega zavetnika sv. Justa? V njej je poudaril tako verska kot socialna vprašanja, ki so v Trstu močno prisotna.

Najpomembnejši del homilije je bil po mojem mnenju tisti, v katerem je škof rotil kristjane, naj se ne čutijo oblegane, temveč naj živijo v sozvočju z ostalimi v prijateljskem duhu. Škof Ravignani je namreč zavrgel težnjo po notranjem doživljanju verske razsežnosti, ki nastane zgolj zaradi bojazni, češ da se kristjani v da-

našnjem svetu imajo za manjšino. Glede socialnega vprašanja, ki je vezano na problem tržaške železarnice, je škof Ravignani v svoji homiliji poudaril ista stališča, ki jih je že pred leti zagovarjal njegov predhodnik, pok. škof Lovrenc Bellomi. Msgr. Ravignani je namreč jasno izpostavil problem delavcev, katerim preti nevarnost brezposelnosti; ni pa pozabil, da je železarna z okoljevarstvenega vidika izredno nevarna ne samo za škedenj in okolico, temveč tudi za celotno mesto. V škofovih besedah se namreč zrcali veliko bolj obsežen problem, se pravi skrb zaradi pomanjkanja razvojnega načrta, s katerim bi Trst lahko računala na prijaznejšo prihodnost: v mestu so ena in ista vprašanja žal vedno odprta: razvoj pristanišča, železarnice in še bi lahko naštevali. Dejstvo pa je, da do sedanje uprave, vključno z današnjo, niso imele nikoli jasnega pogleda na prihodnost. Razumljivo je zato vprašanje: kaj lahko Trst ponudi delavcem škedenjske železarnice v primeru, da bi obrat zaprl?

Kateri so torej družbeni problemi našega mesta?

Tako kot drugod je tudi pri nas vedno hujši finančni položaj t.i. normalnih družin (oproščam se za izraz “normalen”): znano je, da se skoraj 34% družin zaradi finančne stiske s težavo preživlja zadnje dni vsakega meseca. Čeprav so na socialnem področju kaj malega vendarle storili, je pri nas, tako kot drugod po Italiji, občutiti pomanjkanje odločne politike, ki bi namenjala družinam ustrezno pozornost. Še hujši pa je problem mladih. Znano je, da je količnik starejših prebivalcev v Trstu višji kot drugod. Starejše občane je treba gotovo primerno oskrbovati; bojim pa se, da bo odsotnost prepričljive politike za mlade negativno učinkovala na prihodnost mesta. Menda se nekateri politiki v svojih računih dobro zavedajo volilne teže starejših občanov in si zato lahko privoščijo zanemarjati mlajšo generacijo volivcev. Problem je izjemno resen.

Ali meniš, da je Trst v zadnjih dvajsetih letih oz. od padca

berlinskega zidu postal strpnejši do slovenskih sosedov? Prepričana sem, da je mesto v zadnjih letih izkazalo višjo stopnjo strpnosti kot nekoč. Res je, da se nestrpnost večkrat prenaša iz roda v rod: mislim pa, da so današnje okoliščine bolj pozitivne. Nekateri Tržičani so se celo že preselili v Slovenijo...

To že. A v tem primeru ne gre prezreti ugodnejših cen slovenskih nepremičnin, ki so privabile tudi marsikaterega zamejca.

Prepričana sem, da bi se v preteklosti kaj takega ne moglo pripetiti. Tudi na verskem področju se stvari spreminjajo: naj omenimo le sodelovanje slovenskih in italijanskih vernikov v župniji sv. Jerneja na Opčinah in potezo proseškega župnika g. Špeha, ki se je zavedal vedno večje prisotnosti italijanskih prebivalcev v župniji in se je zato odločil tudi za dvojezično opravljanje službe božje. Dejstvo, da je jezik tesno vezan na identiteto, drži: ne smemo pa živeti drug ob drugem, ne da bi drug drugega poznali.

Kako bo padec meje vplival na tržaški prostor?

Mislim, da se malokdo zaveda epikalnosti dogodka, ker se o tem malo govori. Spominjam se, da sem v otroških letih doživljala Jugoslavijo kot povsem tuje okolje, čeprav sem se nahajala le nekaj kilometrov od doma. Noben Tržičan ni danes v Sloveniji več podvržen taki odtujenosti: predvsem ne mladi.

Kako bi po tvojem mnenju odstranili mejo, ki nas ločuje od Trstu?

Glavni problem je pomanjkanje priložnosti za medsebojno spoznavanje. Naj navedem osebni primer. Obiskovala sem Šolo Gaspardis, ki je imela sedež v poslopiju, v katerem je bila nameščena tudi sekcija osnovne šole s slovenskim učnim jezikom: danes se mi zdi absurdno, da nismo malčki imeli ene same priložnosti za medsebojno soočanje. Živeli smo pod isto streho, a na dveh različnih planetih. Dejstvo, da mi ni bila nikoli ponujena možnost spoznavanja slovenskih vrstnikov, sem vedno doživljala kot rop, pri čemer nosita obe strani svoj delež krivde. Sprašujem se, ali bi danes izzvenela še tako absurdna možnost, da bi se italijanski otroci lahko v šoli učili slovenskega jezika. V našem časopisu smo nekaj malega, sicer konkretnega, že storili: ob škofovem pastoralnem obisku po openski dekaniji smo imena vasi zapisovali tako v italijanski kot v slovenski, npr. Villa Opicina-Opčine. Žal pa se z našo izbiro niso vsi bralci strinjali...

Igor Gregori

Na občini v Gorici

Spored praznovanj ob vstopu Slovenije v schengensko območje

Župana Gorice in Nove Gorice, Ettore Romoli in Mirko Brulc, sta na skupni tiskovni konferenci, ki je potekala na goriški občini v ponedeljek, 12. novembra, predstavila niz skupnih pobud ob skorajšnjem vstopu Slovenije v schengenski režim. Kljub temu da osrednje slovesnosti ne bo v Gorici, ampak na mejnem prehodu na Škofijah, bodo slovesnosti ob fizičnem padcu meje med Slovenijo in Italijo odmevale tudi na Goriškem. Osrednja slovesnost bo v četrtek, 20. decembra, na predvečer vstopa v veljavno schengenskih predpisov. “Gre za dogodek, ki je v prvi vrsti pomemben za Slovenijo,” je pojasnil Romoli in dodal: “Zato bo glavni organizator in pobudnik praznovanj

Mestna občina Nova Gorica”. Brulc je pritrdil Romolijevim besedam in napovedal spored tako pričakovanega večera. Praznovanje se bo začelo v novogoriški športni palači ob 20.30 z glasbo pihalnih orkestrrov in z gledališko predstavo *Prepustnica*, ki jo bodo na oder postavili Maurizio Solda, Boris Kopal in Sergej Verč. Program se bo nadaljeval na skupnem trgu pred novogoriško železniško postajo, kjer bosta župana uradno prižgala lučke na božičnem drevesu. Ob 23.45 se bosta pomaknila na mejni prehod v Rožni dolini, kjer bosta zdravnici s predstavnikoma obmejne policije, opolnoči pa svečanost dvigovanja obmejnih zapornic. Slavje se bo nadaljevalo tudi na mejnem prehodu na Škabrijelo-

vi ulici in na skupnem trgu. Župana bosta ob tem trgovcem predlagala t.i. “belo noč” oz. nočno odprtje vseh trgovin. “S slovenske strani bo s fizičnim odprtjem meje za vozila odprt tudi prehod na Škabrijelovi. Postavili bomo omejitve za velika tovorna vozila, za vsa druga pa bo prehod odprt. Upam, da bo isto storila tudi goriška občinska uprava,” je dejal novogoriški župan Brulc ob sklepu predstavitev pobud okoli 20. decembra. Romoli je dejal, da sicer o tem še ni razmišljal, a da bo isti režim veljal tudi na italijanski strani. Brulc je ob tej priložnosti pozval Romolija k rešitvi problema glede slovenskih jasl v Gorici. Oba župana se bosta udeležila tudi osrednje slovesnosti na

Škofijah, ki bo v soboto, 22. decembra. Napovedala sta, da bosta skušala pripraviti ugledne goste, slovenskega in italijanskega notranjega ministra, Matteja in Amata, ter italijanskega komisarja pri EU Frattinija, da bi se za kratek čas ustavili tudi v Gorici.

Občinski upravi sta ob tem predstavili še nekaj pobud v sklopu vstopanja Slovenije v schengensko območje. 21. novembra bo odprtje razstave *Deščina sv. Cirila in Metoda - projekt za Evropo*, ki bo na goriškem gradu na ogled do 27. januarja. 9. decembra bo med

Škabrijelovo ulico v Gorici in Erjavčovo v Novi Gorici tržnica s stojnicami kot prvi znak dokončnega padca meje. Sklop pobud se končuje v nedeljo, 23. decembra, ko bo zgodovinski vlak opravil svojo pot od skupnega trga do Bleda.

Andrej Černic

Jamlje - Dol Drobci iz življenja na goriškem Krasu

Oglašamo se vam prvič iz našega vikariata. Dne 15. septembra 1947 je bila vzpostavljena sedanja državna meja med tedanjo Jugoslavijo in Italijo. Naše naselje, ki se razprostira ob deželni cesti Gorica-Trst, se imenuje Dol ali po italijansko Vallone. Ima več zaselkov. Vsi ti so do tega datuma spadali pod župnijo Opatje selo na Krasu. Tam so naši starši bili krščeni, tam so prejeli zakramente in tja na komenski Kras so se naši predniki vračali, ko smo jih pospremljali k večnemu počitku. Po tem datumu pa se je življenje pri nas popolnoma spremenilo. Čez noč smo bili odrezani od domače župnije, sorodnikov, sovaščanov, pa tudi znancev in prijateljev. Tedaj smo mislili, da je meja nekaj začasnega in da se bo čez kakšno leto stanje normaliziralo, vendar ni bilo tako. Po grebenu nad našo dolino in vasjo smo doživeli svojstveni berlinski zid. Jugoslovanski vojaki, ki smo jim pravili "družeti", izraz izhaja iz besede družje - tovariš, so na meji postavili ograjo z bodečo žico. Dokler niso zgradili opazovalnih stolpov, je bil vojak na straži vsakih sto metrov. V začetku se nismo niti zavedeli, kaj se pravzaprav dogaja, potem pa smo počasi spoznavali, da je nekaj metrov od nas drug svet z drugačnimi partizani, kot smo jih poznali iz vojne, čeprav so imeli enake titovke kot naši fantje, ki so bili pri partizanih... Ko smo ob meji sekali drva, so jugoslovanski vojaki na drugi strani mejne črte budno stražili z naperjenimi puškami in spremljali vsako našo kretnjo. Če smo slučajno videli na drugi strani meje znanega domačina, smo ga ogovorili ali pozdravili. Morali smo seveda kričati,

če smo želeli slišati drug drugega. Vojaki so nas odganjali in grozili, da bodo streljali, in vpili: "Ti žališ granico!". Ker jih nismo razumeli, smo mislili, da žalimo gozd. Kričali smo seveda tudi nanje in oni so debelo gledali in pravili, da smo stoka, kar pomeni v našem narečju, da nesemo v mlin ali v stopo. Od tedaj je poteklo že 60

naše pokojne, ko smo jih pospremljali na naše novo doljansko pokopališče. Nepozabno mi je ostal v spominu tale dogodek. Neko nedeljo je na koncu maše naš tedanji župnik zelo glasno zaropotal: "Tisti - že ve, kdo je - , ki je tu nekaj pustil, naj to odnese!" S sovaščanko sva tisti mesec čistili cerkev. Ko ni bilo po maši več nikogar v bližini, sva takoj šli v

Cerkev v Jamljah

let. Najprej smo imeli nedeljsko mašo kar v naši osnovni šoli. Šolsko zbornico so preuredili v kapelo in jo posvetili Fatimski Mariji. Po letu 1947 je bilo v goriški nadškofiji precej slovenskih duhovnikov, tako smo tudi mi dobili svojega. Na našo staro kapelo v osnovni šoli nas seveda vežejo lepi, pa tudi zanimivi spomini. Tam smo prejeli prvo obhajilo, tam so krščevali naše otroke in tja smo prenašali

kapelo in pretaknili vse koticke, da bi videli, če sva mogoče medve kaj pustili, kar ne spada v božji hram. Dobili nisva nič. Oltar je bila navadna miza, pogrnjena s prtom do tal. Odgnili sva prt in zagledali veliko steklenic vseh mogočih oblik. Vse so bile polne. Moja kolegica mi je rekla: "Vidiš, Ana, koliko žegnane vode ima naš župnik tu!" Meni se pa ni zdelo, da je tako, in sem takoj odprla eno izmed steklenic. Ko sem

poduhala, sem razumela, da ni žegnana voda, ampak žganje. Takoj sem ji rekla: "Veš, ta žegnana voda zelo močno diši!". Spoznali sva, da je nekdo pod oltarjem imel skladišče žganja, ker je vedel, da ga tu finančni stražniki ne bodo našli, pa še "Fatimska Marija ahta njegov kontrabant". Pred desetimi leti smo po zaslugi našega tedanjega gospoda župnika, zdaj žal že pokojnega Antona Prinčiča, zgradili cerkvico. Vanjo smo prenesli iz nekdanje šole kip Fatimske Marije in tako se naše duhovno zbiranje nadaljuje. Sedaj spadamo v oskrbo župnije Doberdob, od koder prihaja k nam gospod Ambrož Kodelja, kot župljani pa pripadamo k župniji Jamlje. Dne 12. oktobra smo praznovali 90. obletnico fatimskih prikazovanj, 60-letnico vikariata Dol in maševanja v našem naselju ter še 10. obletnico posvetitve sedanje cerkvice. Ob tridnevem slavlju je bil pri nas g. Vojko Makuc iz sosednjih Sovodenj in nam obogatil praznovanje. Na vse te dogodke nas spominja podobica Fatimske Marije, ki jo je priskrbel naš gospod župnik; na njej so napisane pomembnejše letnice našega kraja. V šestdesetih letih se je pri nas veliko spremenilo. Nimamo več šole, v kateri je dolgo vrsto let poučevala goriška pesnica Zora Saksida. Danes otroke vozijo v šolo v Doberdob. Zaprli so trgovino, tudi prebivalcev nas je znatno manj. Pred šestdesetimi leti nas je bilo nad 350, letos pa komaj 120, od tega je večina tujcev, ki so pokupili naše prazne kraške domove in si po svoje uredili domovanja in v našo vas in dolino prinesli tuj jezik in tudi tuje običaje. Kljub vsemu pa se redno zbiramo pri slovenski maši, molimo in pojemo v našem lepem slovenskem maternem jeziku, tudi otroke učimo moliti v slovenščini, poslušamo slovenski radio in gledamo slovensko televizijo ter radi beriramo slovenski verski tisk. Da se ohranjamo kot verniki in Slovenci, nam gotovo pomaga priprošnja Fatimske Marije, ki jo častimo in h kateri se tako radi zatekamo. To je drobci z našega goriškega Krasa.

Anna Frandolič

V Riminiju umrl g. Oreste Benzi Dediščina neutrudnega apostola ljubezni

Noro zaljubljen v Jezusa, edinega učitelja življenja, ki se je najraje družil z zadnjimi, je italijanski karizmatični duhovnik Oreste Benzi več kot štirideset let živel sredi med trpečimi, zapostavljenimi in od vseh pozabljenimi. Sodobni apostol usmiljenja se je v 83. letu starosti zaradi srčnega napada poslovil s tega sveta v noči na 2. november. Ustanovitelj Skupnosti papež Janez XXIII. se je rodil septembra 1925 v vasi S. Clemente v pokrajini Rimini kot sedmi od devetih otrok delavske družine. Dvanajst let star je stopil v semenišče, leta 1949 je bil posvečen v duhovnika. Kmalu je začel delati predvsem z mladimi. Ob koncu burnih 60. let je s skupinico mladih in nekaj drugih duhovnikov ustanovil Skupnost Janez XXIII., združenje, ki deluje zlasti z izseljenci in priseljenci, v Italiji in tujini (v raznih afriških državah, v Južni Ameriki, Aziji, Hrvaški, na Kosovu...). Kot preprost in skromen duhovnik - po značaju umirjen in mil, in vendar s presneto jasnimi mislimi, po videzu tak, kakršni so bili nekdanji podeželski župniki - je vedno bil zvest in predan svoji škofiji. V štirih desetletjih je na njegovo pobudo nastalo nekaj manj kot 200 družinskih skupnosti, šest "molitvenih domov", sedem "domov bratstva", petnajst družbenih zadrug, šest sprejemnih centrov, 32 terapevtskih skupnosti in t.i. Capanna di Betlemme v Riminiju, kjer sprejemajo "tiste reveže, ki nimajo poguma, da bi prosili pomoč". Člani Benzijske skupnosti delujejo zlasti med ubogimi, mamilaši, nomadi, mladoletnimi, invalidi, materami samohranilkami, zaporniki in pecestnicami. Prav za odpravo krivic, ki jih povzročajo prostitucija, je g.

Oreste naredil ogromno. Vedno je poudarjal, da se "nobena ženska ne rodi kot prostitutka, vedno pa se najde, kdor bi hotel, da bi to postala". Zato je začel javno prijavljati in razkrinkavati "trgovanje" z "novimi sužnjami"; na sodišču je tudi že večkrat nastopil kot prič proti številnim kriminalcem, ki so pletli mreže tovrstnega suženjstva. Na tak način je številna mlada dekleta tudi začel sprejemati in braniti v svojih središčih. Od leta 1990 dalje je g. Benzi s svojimi prostovoljci v trinajstih italijanskih deželah rešil s pločnika in sprejel v svoj krog okrog šest tisoč deklet! Še se spominjamo, kako je leta 2003 obiskal papeža Wojtylo v spremstvu nigerijske prostitutke, bolne za aidsom: srečanje je ganilo svetega očeta in vso javnost. To so konkretna dejanja človeka, ki ga je gnala krepka vera. O Jezusu je rad pravil, da je to najbolj simpatična oseba, ki ima moč delati vse novo. Vero lahko posreduje drugemu, samo če jo osebno živiš in tako posredno "presajaš" s svojim življenjem, je povedal v nekem intervjuju. Kristjani moramo nastopiti pogumno in od županov, prefektov, parlamentarcev, ki smo jih izvolili, zahtevati, naj rešijo konkretne družbene probleme, ki so pred očmi vseh. "Če kristjan nima poguma resnice, kaj sploh je?... Ne bojim se hudobije, molka poštenih pa ja... Zakaj kristjani ne ukrepajo? Zakaj samo pridigajo? To ni dovolj!" Bil je prepričan, da je treba proti nasilju uporabljati razum. Sam je tudi pravil, da on ni ustanovil ničesar: "Reveži, na rob postavljeni ljudje, osebe s fizičnimi in psihičnimi težavami so nas našli in prebudili. Mi smo samo dali na razpolago svoja življenja."

DD

33. NAVADNA NEDELJA

Mal 3,19-20; Ps 98; 2 Tes 3,7-12; Lk 21,5-19

Še samo dve nedelji nas ločita od sklepa tega cerkvenega leta, ki se konča z veličastnim praznikom Kristusa Kralja vesoljstva. Njegovo kraljestvo je namreč predvsem kraljestvo pravičnosti in ljubezni. To še ne pomeni, da zabriše razliko med pravičnimi in krivičnimi, saj prerok Malahija, ki ga danes beremo, graja vedenje duhovnikov in vseh, ki častijo druge bogove in ne dajejo časti pravemu in edinemu Bogu, ki ga povrh še zaničujejo, ker dajejo prednost malikom, poganskim bogovom (gl. Mal 1). Prerok je hudo oster do duhovnikov, "Kajti ustnice duhovnika naj ohranijo spoznanje in iz njegovih ust pričakujejo postavo, ker je poslanec Gospoda nad vojskami!" (Mal 2,7). Tudi za danes veljajo te besede, četudi so težke in zbujaajo prej strah kot mir. Lahko jih primerjamo z apokaliptično govorico, kot npr. z "dies irae, dies illa" (dan maševanja, tisti dan sodbe

in nečesa grozljivega).

Do veljave mora priti pravičnost, toda Bog je usmiljen in milostljiv, ker svojo mogočnost razodeva predvsem s skrajno ponižnostjo križa. Je moč bolečin (Lz 53,3). Je moč, ki premaga strahote greha in smrti z ljubeznijo in s prizanašanjem. Zato zahteva možato držo v preizkušnjah, ki nam jih daje, "Kajti on je kakor livarjev ogenj, kakor lug pralcev. Sedel bo kakor topilec in čistilec srebra in očistil bo Levijeve sinove. Kakor srebro in zlato jih bo prečistil in darovali bodo Gospodu daritve v pravičnosti!" (Mal 3,2-3).

Nadaljuje: "Stopil bom k vam, da bom sodil ... proti tistim, ki stiskajo dninarja, vdovo in siroto" (v. 5).

Sveto pismo tudi tukaj, kakor večkrat, brani najbolj nemočne ljudi. Govori tudi o dnevu, ki bo razjarjen kakor peč in bo použil vse predrzneže in vse, ki ravnajo krivično. Bogaboječim pa vidi sence pravičnosti. Zanje bo ta dan v blagoslov in zmago (v. 19-21).

Prerok spominja na Mojzesovo postavo, ki jo je prejel na gori Horebu. Pošilja jim preroka Elija, "preden pride Gospodov dan, veliki in strašni.

Obrnil bo srce očetov k sinovom in srce sinov k očetom, da ne pridem in ne udarim dežele s prekletstvom" (v. 22-24). Končni cilj, čeprav je zakrit v trde izraze, je vrnitev k Bogu.

Druge v Svetem pismu je večji poudarek na sodelovanju človeka z Bogom. Tedaj je človek postavljen nasproti Bogu, da se z njim pogovarja iz oči v oči, da vidi in gleda njegovo obličje (Ps 27,8-9). David že v začetku psalma govori takole: "Gospod je moja luč in moja rešitev, koga bi se moral bati? Gospod je trdnjava mojega življenja, pred kom bi moral trepetati?" (v. 1). Pred Bogom ni nobenega strahu, marveč samo neomajno zaupanje vanj. Zato naj se strah pred Bogom spremeni v prisrčno občevanje z njim. Pride naj na dan petje nove pesmi skupaj z vsem orkestrom, kajti Bog nas rešuje. Gospod prihaja soditi zemljo in svet s pravičnostjo in iskrenostjo (Ps 98,1-9).

Vera nas sili k delu za druge. Apostol Pavel je hud proti tistim, ki ne delajo, zato pravi: "Kdor noče delati, naj tudi ne je" (2 Tes 3,10).

Jezus se ne boji povedati tudi kake grenke besede na kak račun, danes na račun templja, ker so ga nekateri poveljevali, kljub temu da ni bil

tako blesteč kot prvi, Salomonov tempelj. Poleg vsega so ga sovražne armade večkrat deloma porušile, zlasti v šestem stoletju Babilonci. Šele Herod Veliki ga je dal obnoviti, a zato da bi mu Judje izkazovali hvaležnost, saj je bil lepo obnovljen in primeren za javno češčenje, vendar ni nikoli dosegel prvotne slave.

V judovsko-rimski vojni ga je načel Vespazijan s svojimi četami - legionarji, nadaljeval in popoln razdejanje pa je njegov sin Tit I. 70 po Kr. Od tedaj je ostal ena sama razvalina. S padcem Jeruzalema in razrušenjem templja, ker so zavladali lakota in klanje judovskih vojakov ter križanje tudi na obzidju, ko ni bilo več lesa za križe, se neha ponos junaškega naroda. Opraviti imamo torej s kraljestvom krivic in vsega zmožne človeške propadlosti, tudi ljudožerstva, kjer se uresniči gnev proti vojni: "Vsaka vojna je prekleta!" Jezus je bil to napovedal takole: "Prišli bodo dnevi, ko od tega, kar vidite, ne bo ostal kamen na kamnu, ki bi ne bil zrušen" (Lk 21,6 / gl. Ek 21,5-36).

Zahrepenimo tedaj po Božjem, nebeskem kraljestvu s prošnjo očenaša: "Pridi tvoje kraljestvo!" (Lk 11,2).

Prispevki za naše duhovnike

Kako lahko podpremo prizadevanja škofijskih duhovnikov

Verniki o prispevkih: "Podpiramo tiste, ki so se odločili, da posvečajo življenje Bogu in bližnjemu"

Prispevki za duhovnike. Mnogi jih dajejo in lahko rečemo, da to delajo iz enega in istega razloga: bližina, ljubezen in hvaležnost in do duhovnikov vse Italije, torej do Cerkev, čeprav darovalci v pisnih reviji *Sowenire* izražajo ta čustva na različne načine.

Franca, Marcello, Pieraugusta, Giuseppina, Maurizio so le nekateri od tistih, ki so spregovorili o svojih motivacijah. Predstavljajo pa majhen in reprezentativen "vzorec", da lahko razumemo, kaj je v srcih vseh drugih. "Zahvaljujem se duhovnikom, posebnim in ljubeznivim osebam, ki revnim ponujajo roke, na katere naj se naslonijo," je zapisala Franca. Marcello dodaja: "Mislim, da je moja dolžnost kaj darovati Cerkev, ki je zlasti prek duhovnikov vedno prispevala k moji rasti in vsak dan opravlja pomembno poslanstvo."

Mnogi so prepričani, da bodo prispevki za vzdrževanje duhovnikov dobro izkoriščeni. Drugi, kot Pieraugusta, darujejo zato, ker so prejeli duhovne usluge: "Duhovnike podpiram, ker sem po njihovi zaslugi spet našla vero po več letih, ki sem jih preživela na robu Cerkev."

Giuseppina se zahvaljuje tudi v imenu svoje družine. "Duhovniki, ki sem jih spoznala, so mi pomagali živeti zakon in odnos do otrok na krščanski način."

Prav tako vsak darovalec, ki je ubesedil svoje pričevanje, to ponuja tudi vsem vernikom ter poudarja razloge in vrednote, na katerih temeljijo prispevki. Pripadnost Cerkev, sodelovanje pri poslanstvu duhovnikov (oznanjevanje evangelija, posvečevanje in razdeljevanje euharističnega kruha, dela usmiljenja), zavest, da pripadajo ne le eni sami župniji, ampak celotni italijanski Cerkev. Izkušnja dokazuje, da seznanjanje skupnosti z razlogi za prispevke duhovščini prispeva k temu, da raste tudi kultura Cerkev-občestva, ki jo je potrdil Drugi vatikanski koncil.

Maurizio povzema vse to v svojem pismu: "Darujem, ker imam za svojo prvenstveno dolžnost prispevati k vzdrževanju tistih, ki so se odločili, da tudi zame pustijo vse in posvečajo svoje življenje službi Bogu in bratom." Prispevek postane tako način, da vračam. Gotovo le delno, je pa zelo pomembno.

Vprašanja in odgovori o darovih za naše duhovnike

"Vsakdo naj da, kakor se je v srcu odločil, ne z žalostjo ali na silo, kajti Bog ljubi veselega darovalca."

Sveti Pavel
(Drugo pismo Korinčanom 9,7)

Kdo lahko daruje darove za duhovnike?

Vsakdo od nas. Sam ali v skupini: npr. v družini, v imenu kakšnega društva.

Kako lahko darujem?

Na pošti: s poštnim tekočim računom št. 57803009, naslovljenim na "Istituto centrale sostentamento clero - Erogazioni liberali, via Aurelia 796 - 00165 Roma"

Na banki: obstaja približno 30 tekočih računov, namenjenih darovom v večjih italijanskih bankah. Seznam inštitutov in številki omenjenih računov lahko najdeš na spletu (www.offertesacerdoti.it), v sekciji Le Offerte - Bonifico bancario.

Z neposrednim darom: lahko ga oddaš osebno na Inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (ICSC) svoje škofije, ki ga lahko najdeš tudi na telefonskem imeniku ali na spletni strani www.offertesacerdoti.it, v sekciji Le Offerte - Idsc.

S kreditno kartico CartaSi: lahko daruješ tako, da kličeš zeleno telefonsko številko 800-825000 ali prek interneta na spletni strani www.offertesacerdoti.it

Kam gredo darovi, zbrani po vsej Italiji?

Osrednjemu inštitutu za vzdrževanje duhovnikov (ICSC) v Rimu, ki nato darove porazdeli pravično po vsej Italiji

Komu so namenjeni?

ICSC iz zbranih darovi podpira preko mesečnine 39.000 italijanskih duhovnikov. Med njimi je 36.000 duhovnikov, ki opravljajo svojo službo v približno 26 tisoč italijanskih župnijah. Darovi nadalje gredo 3.000 starejšim ali bolnim duhovnikom, ki potrebujejo našo pomoč, potem ko so vse življenje darovali Bogu in bližnjemu. Na koncu gredo še približno 600 škofijskim duhovnikom "fidei donum" (in sicer "Božji dar"), ki opravljajo svoje poslanstvo v deželah Tretjega sveta.

Vsaka župnija nudi majhen prispevek svojemu župniku.

Zakaj to ne zadošča?

Obstaja posebna kvota, ki jo vsak župnik lahko zadrži zase iz župnijske blagajne: to je 0,0723 evra (140 starih lir) mesečno na prebivalca. Polovica, približno 26 tisoč italijanskih župnij, je številčno močnih in duhovnikom ne manjka najnujnejše. Toda župnije ostale polovice štejejo povprečno po tisoč duš in dušni pastirji imajo na razpolago 72,30 evrov mesečno ali še manj. Zato jim koristijo prav darovi vseh drugih italijanskih vernikov. Tako se uvaja t.i. izenačenje, zagotavljanje enakih sredstev vsem duhovnikom.

Kolikšne so letne potrebe italijanske Cerkev za duhovnike?

Koliko znaša mesečina duhovnikov in škofov?
Cerkev potrebuje letno za vzdrževanje duhovnikov bruto 525 milijonov

Zakaj darovati

Na veliko načinov lahko konkretno izpričamo svojo pripadnost Cerkev in skupnost z njo. Enega od teh predstavlja ekonomska podpora našim duhovnikom, "delavcem evangelija", ki si prizadevajo, da prek svojega duhovniškega poslanstva obilno razlivajo dragocene duhovne darove. Verniki se tega ne zavedajo dovolj. In vendar se prek sodelovanja pri ekonomskih potrebah Cerkev širi in udejanja občutek pripadnosti in skupne odgovornosti vsakega krščanca za Cerkev. Drugi vatikanski cerkveni zbor je določil tri načela, na katerih temelji novo vzdrževanje duhovnikov: vsi duhovniki, ki se posvečajo službi Bogu, imajo pravico do pravičnega plačila (prim. 1 Kor 9,14); naloga vernikov je zagotoviti dohodek lastnim duhovnikom; dohodek naj bo po možnosti enak za vse duhovnike, ki živijo v enakih razmerah. Odtegljivi prispevki za vzdrževanje duhovnikov odgovarjajo na vse te zahteve. Kdo sploh zagotavlja danes dohodek 39.000 škofijskim duhovnikom? Letna potreba znaša 539 milijonov evrov (po podatkih iz leta 2006). Približno 40% te potrebe krijejo v posameznih krajih naslednji viri: neposredni prispevki župnij in škofij, Škofijskega inštituta za vzdrževanje duhovnikov in dohodki iz drugih služb, ki jih duhovniki upravljajo (veroučitelji, kaplani itd.). Za ostalih 60% poskrbi Osrednji inštitut za vzdrževanje duhovnikov (Istituto centrale sostentamento clero). Tam se fondi porazdelijo na izenačen način vsem duhovnikom. Leta 2005 so prispevki za vzdrževanje duhovnikov znašali 17,5 milijonov evrov. Ostali del potrebe so krili fondi Osem od tisoč.

Prispevki za vzdrževanje duhovnikov predstavljajo torej majhno, toda nujno potrebno znamenje, ki se pridružuje številnim drugim velikodušnim prispevkom vernikov za Cerkev. Sicer nočemo tekmovali z nobeno od teh, toda omenjeni prispevki za vzdrževanje gotovo predstavljajo med vsemi temi najvišji izraz zrele cerkvene zavesti.

Maria Grazia Bambino

evrov. Na tak način zagotovimo 39.000 škofijskim duhovnikom minimalnih in čistih 833,03 evra mesečno za duhovnike, ki so bili komaj posvečeni, medtem ko škof tik pred upokojitvijo prejme neto 1.281,43 evrov.

Zakaj so potrebni darovi za duhovnike, če že obstaja Osem od tisoč (8xmille)?

Darovi za duhovnike in Osem od tisoč so nastali dejansko v istem času kot uresničitev revizijskih sporazumov konkordata leta 1984. Medtem ko je Osem od tisoč danes znano sredstvo za vzdrževanje katoliške Cerkev in darovalca ne stane čisto nič, darovi zahtevajo osebno, čeprav skromno, prispevek. Gre za izbiro, ki ima opraviti s cerkvenim življenjem. Danes ti darovi krijejo 10% vseh potreb za vzdrževanje duhovnikov. In Osem od tisoč to jamči na odločilen način. In vendar je pomembno spodbujati tudi darove prav zaradi njihovega pomena v življenju Cerkev - občestva.

Zakaj jim pravimo tudi "odtegljivi prispevki"?

Zato, ker se lahko odtegnejo od davčne prijave v višini do 1.032,91 evra (dva milijona starih lir) letno.

Kratke

Končno dvojezične elektronske izkaznice

Sredi prejšnjega tedna je prispelo na goriško prefekturo tisoč plastičnih vzorcev za dvojezične elektronske osebne izkaznice. Upati je, da bodo na občinskem matičnem uradu čimprej začeli izdajati tudi te izkaznice, menda že pred koncem novembra. Obenem so prišle na prefekturo tudi dvojezične papirnate izkaznice, namenjene slovenskim občinam goriške pokrajine, torej Doberdolu, Sovodnjam in Števerjanu. Ministrski dekret o izdajanju elektronskih osebnih izkaznic je bil odobren 19. julija 2000, vseboval pa je tudi navodila za dvojezične izkaznice z besedili v slovenščini, nemščini in francoščini. Potrebno je bilo testirati primeren računalniški program, goriška občina pa je nato izdelala programsko opremo za vpisovanje črk, ki jih italijanska abeceda ne pozna. Ko so vso zadevno tehnologijo uskladili z državno podatkovno bazo, so v Rimu začeli tiskati plastične dvojezične vzorce.

Dobrodelni večer v Števerjanu

SKPD F.B. Sedej in KD Briški grič prirejata pod pokroviteljstvom občine Števerjan dobrodelni večer. Prireditev, za katero je dala zamisel gospa Sonja Marassi Bednarich s svojo družino, bo potekala v ponedeljek, 19. novembra, ob 20.30 v dvorani Sedejevega doma v Števerjanu. Prisotni bodo zdravniki iz onkološkega centra (CRO) v Avianu: dr. Giovanni Boz, dr. Roberto Sorio in dr. Simon Spazzapan. Spregovorili bodo o temi: Nova zdravila in najnovejše tehnike radioterapije v boju proti raku. Prostovoljni prispevki bodo namenjeni raziskavam rakastih obolenj. Toplo vabljeni!

Srečanje skupnosti odraslih skavtov

Jeseni lanskega leta je po izkušnji tridnevnega tabora v okviru slovenskega zamejskega Jamboreja 2006 nastala skupnost odraslih skavtov, ki je bila to leto aktivna predvsem na Tržaškem.

Tudi v Gorici so se nekdanji člani Slovenske zamejske skavtske organizacije na zadnjem jurjevanju odločili, da se organizirajo. V tem smislu se je v četrtek, 8. novembra, v Domu Franc Močnik v Gorici zbrala skupina odraslih, da bi se pomenila o prvih korakih na poti do uradne ustanovitve, do katere naj bi prišlo na deželni ravni še v tem skavtskem letu, ob koncu praznovanja 100-letnice svetovnega skavtizma. Osrednja nastajajoče skupnosti bo treba določiti s statutom, podobno kot sta to storili npr. Masci in Zbokss – organizaciji odraslih skavtov v Italiji in Sloveniji. Še prej se bodo morali seveda bodoči odrasli člani podrobneje pomeniti o namenih in ciljih. Beseda je tekla še o pobudah, ki naj bi članom v glavnem nudile priložnosti za medsebojno srečevanje, za dejavno služenje v družbeno korist, za logistično pomoč mladinski organizaciji.

Naslednje priložnosti za snidenje bodo ob betlehemski luči miru, ob Dnevu spomina (22. februar - Bp-jev rojstni dan) in ob jurjevanju s slovesno obljubo novih članov. Nekateri razmišljajo tudi o nekajdnevem poletnem taboru... / MB

Vinski krst v Vipavi

Vinska klet v Vipavi vabi vsako leto ob sv. Martinu v prostore svoje restavracije goste iz vse Slovenije ob priložnosti krsta novega vina. Letos so to družabno prireditev pripravili v četrtek, 8. novembra. Na lepo pogrnjenih mizah so bile razne kulinarne dobrote in seveda najzlahnejša vina. Srečanje so popestrili člani štandreške dramske skupine, ki so uprizorili kar sredi restavracije vedro igro Čudna bolezen. Najslavnejši trenutek je bil seveda krst novega vina. Za obredna priložnostna besedila so poskrbeli štandreški igralci Marko Brajnik, Božidar Tabaj in Majda Zavadlav. Direktor Zadrudne kleti pa je natočil prvi kozarec novega vina in ga nato ponudil številnim prisotnim. Letošnji vinski pridelek je po oceni izvedencev zelo kvaliteten. Podobno slavlje so istega dne imeli tudi v Zadrudni kleti v Brdih.

FEIGLOVA KNJIŽNICA Tretja pravljica urica

Prikupno sporočilo o
uslužnosti

Mak je že zavrnil v temo goriške ulice, ko so se otroci v ponedeljek, 5. novembra, zbrali v lepo razsvetljeni mladinski sobi goriške Feiglove knjižnice, da bi prisluhnili tretji pravljici urici, medtem ko so jih mamice opazovale v ozadju ali pa pokramljale med seboj na hodniku. Okrog 25 malčkov je razposajeno zasedlo pisane blazinice in se strnilo okoli mlade knjižničarke Martine Humar. V običajnem umirjenem tonu jim je ob veliki kartonasti uri, s premikajočimi se kazalci, pripovedovala pravljico zgodbo z naslovom

Martina Humar med malimi poslušalci

Ura je... Pripoved se je sukala okrog domačih živali, ki se odločijo, da bodo svojemu gospodarju-kmetu pripravile presečenec za rojstni dan. V nočnih urah, ko je on sladko spal, je vsaka izmed njih nekaj postorila na kmetiji: pujskec je pomagal pri kmečkih opravilih, race so posejale njivo, ovce so oprale traktor, osel je popravil ograjo

11. NOVEMBER Zahvalna nedelja pri sv. Ivanu v Gorici in v Štandrežu

"Hvaležnica naj postane prav vsak naš dan!"

PRI SV. IVANU V GORICI

"Bog je vse tako uredil, da moramo z njim sodelovati," je prejšnjo nedeljo, 11. novembra, povedal župnik duhovnjak sv. Ivana v Gorici g. Marijan Markežič pri maši, ki se je udeležilo veliko ljudi, zlasti mladih in otrok. Zato je prav, da se mu znamo zahvaliti ne le za pridelke zemlje, je rekel, ampak tudi za sadove znanosti, tehnike in sploh za vse, kar nam je darovano v življenju. "Kdor je namreč pripravljen se zahvaliti, je pripravljen tudi sprejemati nove darove." V evangeliju smo se lahko zamislili nad tem, da "Bog ni Bog mrtvih, ampak živih, kajti njemu vsi živijo." Zato smo dolžni razvijati razsežnost hvaležnosti, je v homiliji povedal župnik,

in delavci bi ne bilo napačno, ko bi prvi spoštovali delo drugih in bi jih cenili, kajti "hvaležnost je znamenje spoštovanja". V svetu je veliko slepih, gluhih, pahljenih, slabo nadarjenih, starih, brez službe in brez miru... Mi pa imamo vse, a na to žal pozabljamo. Tik pred mašo, ki so jo z molitvami

Petje otrok med hvaležnico pri sv. Ivanu v Gorici (foto DPD)

G. Marijan blagoslovja traktorje. Pevma, 4. novembra (foto IF)

ki je otrokom položil na srce posebno modrost: če bi besede "prosim, oprostite in hvala" pogosto uporabljali, bi spremenili obličje zemlje. Hvaležnost nas namreč vzgaja k odgovornosti do vsega, kar nas obdaja. "Hvaležnica naj postane vsak naš dan: vsak dan namreč prosimo in prejemo." Vsega sicer ne moremo preplačati z denarjem: tudi če bi otroci živeli tisoč let, bi se ne mogli dovolj oddolžiti staršem. Tudi med delodajalci

in pobarval skedenj... Ko je ura bila štiri, je bilo že skoraj vse opravljeno. Ob peti uri je pujskec zbral vse živali, petelin je s kikirikanjem zbudil kmeta, ki je presenečen pogledal skozi okno in videl vse počiščeno ter spoznal, da so živali opravile vsa dela. Poleg tega so mu ob rojstnem dnevu veselo zapele. Tudi otroci so na spodbudo Luise Gergolet pristrčno zaploskali pridni pripovedovalki Martini in še sami, seveda ob Luisini pomoči, odpeli pesmi. Vse najboljše zate in Tam na gričku je kmetija, pri kateri so mijavkali, mukali... Nazadnje so se pa sprostil z razigranim prekopicenjem po mehkih blazinah.

Tokratni pravljicni utrinek je malim poslušalcem skušal prikazati minevanje časa, mimogrede pa jim je ob vnetem delu živalic sporočil, kako lahko tudi sami osrečijo mamice in očke, s tem da jim, seveda po svojih močeh, kaj pomagajo ali vsaj, da so pridni in ubogljivi. Naslednja pravljica urica bo v ponedeljek, 19. novembra, ob 18. uri. Vabljeni vsi malčki, od 3. do 7. leta!

JK

popostrili bitranjih urah sončne Martino-

ve nedelje, 11. novembra, opozarjalo, da ne gre za navadno nedeljo, ampak za dan, ko se zahvalimo za vse dobrote, duhovne in materialne, ki smo jih bili deležni v preteklem letu. Obred svete maše je bil primerno slovesen in tudi nagovor župnika Bolčine je bil narav-

dobrote in tudi domačim kmetovalcem, ki skrbijo, da imamo vsi dovolj hrane za vsakdanje potrebe. Pri darovanju so otroci prinesli pred oltar razne pridelke in tudi druge predmete. Po sveti maši je župnik na trgu pred cerkvijo blagoslovil kmečke stroje, pridelke, kruh in vino. Kmetje so na trg pripeljali sadje in zelenjavo na lepo okrašenem in bogato obloženem vozu, na katerem je kraljeval puran, ki je z "vrzoti" simbol štandreške skupnosti. Prireditev je popestril otroški zbor, ki je pod vodstvom Alessandre Schettino lepo zapel nekaj ljudskih motivov. Na klavir je zbor spremljala Tiziana Zavadlav. Blagoslovljen koruzni kruh in vino so sinovi štandreških kmetov razdeljevali številnim prisotnim, ki so napolnili trg pred cerkvijo in se dopoldne zadržali v prijetni družabnosti.

Voz v Štandrežu (foto DP)

ru ob orglah ter otroci ob spremljavi kitare in flavte, se je župnik zahvalil vsem, ki so sodelovali pri tako prijetnem prazničnem slavlju; toplo zahvalo je izrekel tudi katehistinjam, pevcem in tistim, ki skrbijo, da je naša cerkev vedno čista in lepo okrašena. Številni navzoči so se nato ustavili pri zakuski v prijetni družbi pred cerkvijo. Velikodušno so tudi segli v žep in se udeležili srečelova: nabrani prispevki bodo dragocen prispevek naše skupnosti za obnovo kočice sv. Jožefa v Žabnicah.

V ŠTANDREŽU Pritrkovanje, ki se je razleglo iz štandreškega zvonika, je že v ju-

nan na vsebino in pomen hvaležnosti Bogu za prejete posnetke prikazala Marjo Mucci in Viktor Selva.

Tudi v Sovodnjah so praznovali hvaležnico (foto JČ)

Slovenska konzulta pri goriški občini

Slovenske jasli in vidna dvojezičnost

Prvih dveh sejah, na katerih so izvolili predsednika in podpredsednika, so člani slovenske konzulte pri goriški občini namenili tretjo sejo, ki je bila v občinski palači 7. novembra, dvema zelo pomembnima in nujnima vprašanjema: slovenske jasli v mestu in izvajanje 10. člena zaščitnega zakona o vidni dvojezičnosti na območju Gorice. Na to sejo so bili povabljeni tudi slovenski občinski svetovalci. Udeležili so se je Silvester Primosić, Aleš Waltritsch, Marilka Koršič in Marko Marinčič. Zasedanju konzulte sta prisostvovala tudi občinska odbornica za šolstvo Silvana Romano in odbornik za lokalne identitete Stefano Cerretti.

Predsednik konzulte Ivo Cotič je uvedel temo slovenskih jasli in poudaril pomembnost te pobude za mlade slovenske družine v mestu in okolici. Za slovenske jasli v Gorici se je odločila že prejšnja Brancatijeva uprava, ki je tudi dosegla, da je dežela načrt odobrila in nakazala finančna sredstva. Občinska odbornica Romano je povedala, da predvideva načrt za preureditev poslopja v ulici Rocca 360.000 evrov za gradbena dela in 20.000 evrov za opremo. Dežela je za ta dela v mesecu januarju 2007 odobrila prispevek goriški občini v višini 260.000 evrov. Razliko, 120.000

evrov, bo občina krila s posojilom. Tako je zagotovila odbornica, ki je tudi povedala, da misli občina upravljati jasli neposredno in pričakuje, da bo dežela do konca letošnjega leta izplačala obljubljeni prispevek. Občinski svetovalec Primosić, ki je zadevi sledil v prejšnji mandatni dobi, je odbornico opozoril, da je deže-

Foto Bumbaca

la zahtevala od občine že meseca avgusta dodatna pojasnila glede predračuna in da goriški tehnični urad ni še na to odgovoril. Če so zamude, ni kriva dežela, pač pa goriška občina, ki ni predstavila popolne dokumentacije. Odbornica je zagotovila, da bo posegla pri tehničnem uradu, da se bo dokumentacija čim prej poslala

na deželo. Predsednik Cotič je nato spregovoril o drugi točki dnevnega reda, in sicer o vidni dvojezičnosti in izvajanju 10. člena zaščitnega zakona. Spomnil je, da se je že leta 2002 večina goriških občinskih svetovalcev izrekla za vključitev celotnega občinskega ozemlja v seznam občin, v katerih se izvaja zaščitni zakon št. 38 iz leta 2001. Glede 10. člena istega zakona o vidni dvojezičnosti, ki predvideva rabo slovenskega jezika na napisih javnih uradov, na uradnih papirjih, na praporih, pri toponomastiki in pri cestnih oznakah, so občinski svetovalci

predlagali, da se to določilo izvaja v krajih z večjo slovensko prisotnostjo, in sicer v Štandrežu, Podgori, na Oslavju, v Pevmi, Štmaru in Placuti- Svetogorski četrti. Paritetni odbor je na zahtevo sedanjega goriškega župana Romolija izvajanje 10. člena omejil na Štandrež, Podgoro, Pevmo, Oslavje in Štmar. V izključeni

četrti je največ slovenskih ustanov in društev, razvejena je gospodarska, kulturna, športna, vzgojna in verska dejavnost, veliko je slovenskega prebivalstva, ki se izraža tudi po številu izvoljenih rajonskih svetovalcev, in številna so ledinska imena, ki pričajo o zgodovinski slovenski prisotnosti v tem severnem predelu Gorice. O tem pomembnem vprašanju so spregovorili člani konzulte Damjan Paulin, Nataša Paulin in Jurij Paljk. Predsednik je ob koncu razprave prebral dokument, naslovljen na goriškega župana in na predsednika paritetnega odbora, s katerim slovenska konzulta predlaga, da se vključi Svetogorska četrt - Placu-

ta v seznam krajev, v katerih se izvaja 10. člen zakona št. 38/01. Dokument je bil sprejet. Proti je glasovala samo predstavnica večine občinske uprave Silvia Paoletti. Naslednja seja konzulte bo v prvi polovici decembra. Predviden je skupni sestanek s slovensko pokrajinsko konzulto.

Kratka slovesnost na goriški občini

Poklon režiserju Franciscu Macedoniu

Lepa skupina kulturnikov predvsem iz gledaliških krogov, med njimi so bili tudi ravnatelj SSG Trst in SNG Nova Gorica, Tomaž Ban in Mojmir Konič, ter umetniški vodja gledališča Verdi Walter Mramor, so sprejeli povabilo goriške občinske uprave, ki se je na poseben način želela pokloniti režiserju in avtorju dramskih besedil Franciscu Macedoniu ter se mu oddolžiti za vse, kar je prispeval k razvoju in širjenju gledališke umetnosti na Goriškem. Goriški župan Ettore Romoli je namreč zaslužnemu gledališčniku, rojenemu v Idriji, poklonil abonma

gledališča Verdi za letošnjo sezono in za vse naslednje ter mu dodelil častno mesto v tej osrednji mestni gledališki dvorani. Kot je dejal odbornik za kulturo Antonio Devetag, doživlja goriški Verdi v zadnjem času pravi prepod in tudi letošnja abonmajska kampanja poteka zelo dobro. Zato je prav, da se Gorica v tem srečnem trenutku spomni na izvrstnega gledališčnika, ki je po vojni oral ledino na goriških odrih. Obenem je izrazil željo, da bi v prihodnje vsi kulturni hrami, ki jih premore Gorica, tudi kulturni dom in kulturni center Lojze Bratuž ter ob skorajšnjem padcu

Foto IK

meje še Slovensko narodno gledališče, strnili svoje moči v trajno in plodno sodelovanje. Zupan je naglasil razne Macedonijeve zasluge in dejal, da Gorica mora počastiti svoje imenitne občane,

ki so se izkazali na katerikoli način. 80-letni Macedonio se je zahvalil za to nepričakovano priznanje in med pomini na svoje gledališko delo poudaril, da je ponosen na svoje ljubiteljske začetke v daljnih 50. letih prejšnjega stoletja, češ da ga ljubiteljski duh ni zapustil niti na poklicni poti, po kateri stopa že od l. 1966. Leta 1967 je postal stalni režiser gledališča Teatro stabile del Friuli Venezia Giulia, l. 1976 pa je z Oraziom Bobbino, Ariello Reggio in Lidio Bracco ustanovil gledališče Contrada in z njim dosegel vrsto uspehov. IK

16. NOVEMBRA V TRŽIČU Na pobudo kvinteta Veseljaki in SKŠRD Tržič

Tretja izvedba glasbene prireditve S pesmijo našo

Častni gost večera prihodnjega 16. novembra bo v župnijski dvorani sv. Nikolaja v Tržiču sloviti pevec Alfi Nipič. Kvintet Veseljaki, eden izmed redkih delujočih zamajskih narodno-zabavnih ansamblov, se od samega začetka delovanja trudi, da bi s svojo - sicer nepoklicno - dejavnostjo širil med našimi ljudmi kakovostno narodno-zabavno glasbo; peterica glasbenikov iz Brega se namreč še kako zaveda pomembnosti, ki jo je ta glasba zadobila v slovenski kulturi v svojem nekaj več kot polstoletnem obstoju in zaradi česar je ob zborovski in pihalni glasbi postala najbolj značilen izraz slovenske glasbene kulture. Ob koncertni dejavnosti so si člani kvinteta predlanskim zamislili odmetvanejšo na-

rodno-zabavno prireditev, ki so ji po Avsenikovi uspešnici nadelali ime *S pesmijo našo*; namen prireditve je ta, da bi ljubiteljem glasbe ponudili v poslušanje zanimiv in doživet glasbeni večer s prestižnimi gosti. Po prvih dveh izvedbah prireditve *S pesmijo našo*, ki sta potekali predlanskim v Mačkoljah in lani v Šempolaju, so si Veseljaki za letošnje prizorišče izbrali Tržič. Zasluga in zahvala za to gre razpoložljivosti Slovenskega kulturnega športnega rekreacijskega društva Tržič, ki je pod pokroviteljstvom tržiške občinske uprave soorganizator prireditve.

Tretja izvedba prireditve bo potekala v petek, 16. novembra, ob 20.30 v župnijski dvorani sv. Nikolaja v tržiški mestni četrti Aris-San Polo. Potem ko so Ve-

seljaki v vlogi organizatorja v prejšnjih letih na svojem glasbenem prazniku gostili vrhunske izvajalce narodno-zabavne glasbe, kot so Hišni ansambel Avsenik, Gregor Avsenik, Denis Novato, Edvin Fliser in Nicola Bettiol, so tudi letos poskrbeli za podoben podvig. V Tržič so namreč povabili živečo legendo slovenske zabavne in narodno-zabavne glasbe - Alfija Nipiča. Štajerski pevec prav gotovo ne potrebuje posebnih predstavitev: svoj nepogrešljivi glas je namreč za skoraj dve desetletji posodil Avsenikovemu ansamblu, s svojo skupino in kot solist pa "prevandral" domala vso srednjo Evropo in prekoračil oceansko lužo. Njegove zimzelene melodije, ki jim bodo lahko naši poslušalci prisluhnili v živo ob spremljavi kvinteta Veseljaki, pa so se popolnoma zadržale v srcu sleher-

nega Slovenca. Drugi gost letošnje izvedbe *S pesmijo našo* pa bo prav tako priznan glasbenik Zoran Lupinc, ki je do pred nedavnim zapostavljeno glasbilo, diatonično harmoniko, popeljal daleč na koncertne odre in v šolske učilnice. To bo priložnost, da zamejskemu harmonikarju, nekdanjemu svetovnemu prvaku, ki se že več let le redkoma predstavlja na koncertih v živo, prisluhnemo tako solistično kot z njegovim prenovljenim triom.

Ker je v oče članov društva Tržič in kvinteta Veseljaki še vedno živ spomin na nedavne poplave v severozahodni Sloveniji, bo koncert dobrodelnega značaja, tako da bodo prostovoljne prispevke večera v celoti namenili potrebam slovenskih poplavljenec in za bolnico Franjo. Za informacije in rezervacije lahko interesenti kličejo na telefonski številki (0039) 349 5260209 in (0039) 339 2933142 ali pišejo na naslov elektronske pošte ikveseljaki@libero.it ali pa si ogledajo spletno stran www.kvintetveseljaki.com.

Obvestila

V najem oddajam dve stanovanji v Gorici, na Korzu Italija (eno- in trisobno). Za informacije kličite na tel. 320 8614930.

Dar

Za obnovo kočje sv. Jožefa v Žabnicah: namesto cvetja na grob pok. tete Rine Hladnik darujeta Marija in Franka Žgavec 50,00 evrov. A.D. 55,00 evrov; N.N. 50,00 evrov; N.N. 50,00 evrov. Izkupiček srečolova pri sv. Ivanu: 1.365 evrov.

Zahvala

Sestre Zavoda sv. Družine se zahvaljujemo za poljske pridelke, ki so nam jih župnijske skupnosti in posamezniki darovali ob zahvalni nedelji. Vsem Bog plačaj!

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 16.11. do 22.11.2007)
Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s

frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 16. novembra (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: narodno zabavna in zabavna glasba, zborovski kotiček, iz krščanskega sveta, zanimivosti, humor, obvestila.

Ponedeljek, 19. novembra (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound: moderna glasba včeraj in danes, kotiček za popevke Đorđa Novkovića; Živemu se vse zgodi; Zanimivosti in obvestila.

Torek, 20. novembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 21. novembra (v studiu Danilo Čotar): Ekološke katastrofe in človekova brezbriznost - Izbor melodij.

Četrtek, 22. novembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

SVET SLOVENSKE ORGANIZACIJE

Slovenska skupnost

Krožek

ANTON GREGORČIČ

Študijski center za socialno-politična vprašanja

Anton KOKALJ

Predsednik Odbora za zadeve z Evropsko unijo in Državnem zboru Republike Slovenije

Slovensko predsedovanje Evropski uniji

Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

Petek, 16. novembra 2007, ob 18.30

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih skupin
Štandrež 2007

KUD Primož Trubar Velike Lašče

Jože Javoršek

VESELJE DO ŽIVLJENJA

umetniška komedija

Režija: Marko Bratuš

Predstava nadomešča najavljeno Zadregre v bolnišnici...

Nedelja, 18. novembra 2007, ob 17. uri

Župnijska dvorana Anton Gregorčič v Štandrežu

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

vabi na predstavitev

KNJIŽNE ZBIRKE ZA LETO 2008v ponedeljek, 19. novembra 2007, ob 17. uri
v galeriji Ars nad Katoliško knjigarno,
Travnik 25 v GoriciZVEZA
SLOVENSKE
KATOLIŠKE
PROSVETE - GORICA**CECILIJANKA 2007**

49. REVIIJA GORIŠKIH PEVSKIH ZBOROV

sodelujejo tudi zbori

iz Tržaške, Videmske, Koroške in Slovenije

Posvečena je skladateljema Lojzetu Bratužu ob 70-letnici
smrti in Pavletu Merkuju ob 80. življenjskem jubileju

Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž

sobota, 24. novembra 2007, ob 20.30

nedelja, 25. novembra 2007, ob 17. uri

Kulturni dom Gorica/ Ob 100-letnici rojstva Razstava slikarja Jožeta Cesarja (1907 – 1980)

V galeriji Kulturnega doma v Gorici so minulo sredo odprli spominsko razstavo tržaškega slikarja Jožeta Cesarja ob 100-letnici rojstva. Na odprtju razstave so o umetnikovem bogatem življenju in njegovem umetniškem delu spregovorili Vili Prinčič, prof. Joško Vetrh in umetnikov sin Sergej. Na razstavi je na ogled več deset umetnikovih olj na platno, med katerimi so doslej na Goriškem še nevidena dela. Izstopajo predvsem slednja, razstava pa je vredna ogleda tudi zato, ker gre za enega temeljnih slovenskih

tržaških slikarjev druge polovice minulega stoletja. Jože Cesar se je rodil leta 1907 v Trstu in tam umrl leta 1980. Po končani obvezni šoli se je zaposlil kot skladiščnik v tržaškem pristanišču. V letih pred drugo

prosvetnega in političnega dela. Med drugo svetovno vojno je dejavno sodeloval v narodnoosvobodilnem boju. Slikarstva se je učil kot samouk pri slavnem Avgustu Černigoju. Po drugi svetovni vojni je postal prvi scenograf obnovljenega Slovenskega gledališča v Trstu, občasno pa je pripravljaval scene za Opero in Mestno gledališče v Ljubljani ter za razna gledališča v nekdanji Jugoslaviji. Ukvarjal se je tudi z likovno opremo in ilustracijami. Jože Cesar je v začetku slikal pretežno krajine in tihožitja v realistično-impresionističnem slogu, iz tega obdobja je na razstavi tudi nekaj lepih olj, če-

svetovno vojno so ga italijanske oblasti večkrat pripravile

zaradi nem slogu, iz tega obdobja je na razstavi tudi nekaj lepih olj, če-

prav na njej prevladujejo krajine. Kasneje se je usmeril v ekspresionizem, ki mu je nudil možnost uporabe prikladnejših izraznih oblik pri slikanju portretov in motivov, vezanih na domači prostor in na delavsko okolje, v katerih je izražal svoje socialno čutenje in ljubezen do svoje zemlje. Razstava bo v Kulturnem domu na ogled do 21. t.m., od ponedeljka do petka: od 10.00 do 13.00 in od 16.00 do 18.00 ter v večernih urah med raznimi kulturnimi prireditvami.

Nova Gorica/Hit paviljon: Hetty van der Linden Naslikati prihodnost

Nizozemska slikarka Hetty van der Linden se v novogoriškem Hit paviljonu predstavlja s svojim obširnimi, dolgoletnim projektom *Paint a*

za pomoč revnim otrokom po svetu in sama poskrbi ter preveri, da je dobljena vsota vložena samo tja, kamor je bila namenjena. Njena zamisel je zelo preprosta,

otroci slušne aparate, ter tako zaključijo krog. Potem pa spet znova. Naprej, drugam. Njeno poslanstvo je prinašanje upanja, prepričana je, da skozi umetniško ustvarjanje lahko nekemu resnično pomaga. Otrokom, ki so v tiski zaradi težkih življenjskih razmer, vojne, pomanjkanja, omogoči nekaj, česar bi drugače ne mogli imeti. Poleg tega jih za trenutek popelje v sanjski svet barv in risb, kjer so lahko bolj svobodni in vedri. Spodbuja jih, da se opogumijo in si res nekaj zaželijo. Sama pa jim

gospa obiskuje revna območja raznih dežel, od Južne Amerike, Afrike, do vzhodnoevropskih držav in po šolah slika skupaj z otroki. Prinese jim barve in čopiče, otrokom naroči, naj zaprejo oči in si zamislijo, kaj bi si najbolj želeli imeti, nato naj to narišejo. Pove jim, da so čopiči čarobne palice, ki lahko uresničijo njihove sanje. Te so ponavadi zelo preproste, radi bi imeli dom, videli morje, avtomobil, imeli do-

volj hrane za svojo družino. Njihove risbe nato razdeli drugim umetnikom na kolonijah ali simpozijih, ki jih tudi sama prireja in jim naroči, naj jih vključijo v svoja platna. Nastale slike proda (na prodaj so tudi tiste v Novi Gorici), s celotnim izkupičkom pa se vrne v določeno mesto in poskrbi, da družina dobi hišo ali gluhi

skušati to uresničiti, brez birokratskih zapletov in kompliciranih humanitarnih projektov. Ne posluhuje se organizacij, ki so že sumljive, so same sebi namen in so zdavnaj pozabile svoje izvorno poslanstvo. Hetty je

Carla Mennes,
Belgija

poudarila, da ji pri koordinaciji pomagata samo dve osebi in da skuša ohraniti stvari čim bolj preproste. Samo tako lahko ostajata zvesta svojim ciljem. Zato tudi nenehno osebno preverja celoten potek projekta - vse je podrobno opisano na internetni strani, ki ga je razširila še na glasbeno področje. Vzoredno se dogaja tudi *Sing a future* (Zapeti prihodnost), kjer priznani glasbeniki pojejo in ustvarjajo glasbo skupaj z otroki. Na prodaj je že prva zgoščenka. Pri slikanju prihodnosti je sodelovalo že več kot sto umetnikov iz 38 držav, ki so izpolnili že številne želje. In Hettyjino delo se seveda nadaljuje.

Katarina Brešan

Kratki

Razstava ob 50-letnici smrti Milana Klemenčiča

Milan Klemenčič, slikar, lutkar, fotograf je bil rojen 7. marca 1875 v Solkanu pri Gorici, umrl je v Ljubljani 5. februarja 1957. Po gimnaziji (v Gorici, potem v Trstu) se je izobraževal v Italiji in najdlje na Kraljevski bavarski akademiji upodablajoče umetnosti v Münchnu.

Leta 1903 se je z družino preselil v Ajdovščino, natančneje v Šturje. "Ajdovsko obdobje" (do izbruha 1. svetovne vojne) velja za Klemenčičevo najplodnejšo dobo na slikarskem in fotografskem področju, lutkarstvo pa si je tu začelo utirati svojo pot. Poleg tega velja za pionirja slovenske barvne fotografije (prav v tem času je stoletnica nastanka prvih barvnih posnetkov, prvi motiv je nastal 29. septembra, zadnji 29. novembra 1907). Šturje so tudi postale rojstni kraj prvega slovenskega lutkovnega gledališča, ki je 22. decembra 1910 doživel svojo prvo predstavo. Ob vsem tem je pridno hodil po krajih na Vipavskem in ob Soči in slikal, v ateljeju pa je tudi rad portretiral. Milan Klemenčič je bil tudi prvi likovni mentor mlademu Pilonu, ki je sodeloval pri marionetnem gledališču, ter napravil zanj nekaj osnutkov scen in vabil.

Klemenčičev prispevek k lutkarstvu je na Slovenskem viden in cenjen, slikarstvo je bilo predstavljeno leta 1976 na retrospektivi Goriškega muzeja, fotografija pa šele zdaj dobiva

Pomlad pod Čavnom (po skici iz ok. 1908), 1927, olje na lepenci

prvo pregledno predstavitev. V katalogu, ki spremlja razstavo, je sodelovalo več avtorjev: Irene Mislej je opravila pregled njegovega zgodnjega slikarstva, Matjaž Loboda je predstavil prvo obdobje lutkarstva, Borut Koloini je opisal kulturno in družbeno življenje v takratni Ajdovščini, mag. Mirko Kambič pa se je posvetil njegovi fotografiji.

Razstava, ki jo je odprla umetnikova hčerka, ga. Mojca Klemenčič v Pilonovi galeriji v Ajdovščini v petek, 9. novembra, predstavlja poklon Ajdovščine njegovemu spominu. Projekt so realizirali v sodelovanju z Goriškim muzejem.

Zelena luč francoskega parlamenta za muzej Louvre Abu Dabi

Francoski parlament je v torek prižgal zeleno luč za muzej Louvre Abu Dabi. Potrdil je namreč sporazum o "kulturnem partnerstvu" Francije in Združenih arabskih emiratov (ZAE), ki so ga spodbujali številni strokovnjaki za francosko umetnost po svetu. Poslanci so potrdili isto besedilo, kot so ga senatorji že 25. septembra, z njim pa so ratificirali sporazum, ki sta ga Pariz in Abu Dabi sklenila 6. marca. Na podlagi tega sporazuma bodo emirati lahko razstavljali umetnine iz francoskih muzejev, konkretno iz muzeja Louvre. Za začetek bodo posodili 300 umetnin, sčasoma pa bodo to število zmanjševali na 250 in 200. V 30 letih naj bi ZAE skupaj plačali okoli milijardo evrov nadomestil, od tega 400 milijonov evrov Louvreu. "To partnerstvo zgledno ponazarja dimenzijo odpiranja v svet naše kulturne politike, prav tako pa našo željo za spodbujanjem dialoga med kulturami Vzhoda in Zahoda," je izjavil minister za kooperacijo Jean-Marie Bockel. Sporazum so posebej močno kritizirali opozicijski socialisti in komunisti, ki so se glasovanja o ratifikaciji vzdržali, kakor tudi številne osebnosti iz sveta umetnosti, ki jih skrbijo tveganja, med drugim glede ogrožanja celovitosti nacionalnih umetniških zbirk. Jean Clair, nekdanji direktor Muzeja Picasso in nasprotnik tega projekta, je že prejšnji petek izjavil, da bo morebitna zelena luč parlamenta "resnično akt smrti javnega muzeja, kakršnega smo poznali - muzeja, rojenega v Revoluciji, otroka Luči in Naroda". / STA

Za slovenski svet pomembna obletnica

Priprave na 500-letnico Trubarjevega rojstva

Prihodnje leto bo minilo 500 let, kar se je v Raščici na Dolenjskem rodil Primož Trubar, najizrazitejša osebnost slovenskega reformacijskega gibanja, utemeljitelj našega jezika in začetnik naše književnosti. Priprave na Trubarjevo leto so v teku že dalj časa. Kot je povedal tudi predsednik koordinacijskega odbora Aleksander Zorn, zasluži počastitev petstoletnice posebno pozornost. V častnem odboru so poleg

predsednikov slovenske države in vlade, državnega zbora in državnega sveta še minister za kulturo Vasko Simoniti, minister za šolstvo in šport Milan Zver, predsednik SAZU Boštjan Žekš in bivši dolgoletni predsednik France Bernik, škof evangeličanske cerkve Geza Erniša, rektorji slovenskih univerz, ljubljanski nadškof Alojzij Urgan, jezikoslovec Jože Toporišič, teolog Jože Krašovec, pisatelj Drago Jančar, strokovnjak za

obdobje protestantizma Bogdan Kolar in župan Velikih Lašč Anton Zakrajšek. Na predlog slovenske nacionalne komisije pri UNESCO (Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo) je bila na seznam obletnic za obdobje 2008 - 2009 uvrščena tudi 500-letnica rojstva Primoža Trubarja. V ta seznam sodijo obletnice, ki se nanašajo na univerzalne osebnosti in dogodke, ali

imajo širši regionalni oz. mednarodni pomen ter izražajo ideale, vrednote, kulturno raznolikost in univerzalnost, ki jih priznava UNESCO. Na Slovenskem se pripravljajo vsakovrstne prireditve, razstave (npr. v Narodni in univerzitetni knjižnici), znanstveni simpoziji, publikacije itn. Vsakoletni rimski simpozij v Sloveniku bo prihodnje leto posvečen Trubarju. V našem prostoru bo izšel italijanski prevod monografije Primož Trubar Mirka Rupla iz leta 1962. Pobudo zanj je dal zgodovinar Silvano Cavazza, profesor na Univerzi v Trstu, avtor pomembnih študij iz tega obdobja, npr. Primož

Trubar e le origini del luteranesimo nella contea di Gorizia (Studi Goriziani 1985) in Bonomo, Vergerio, Trubar: propaganda protestante per terre di confine ("La gloria del Signore" - La riforma protestante nell'Italia nord orientale, 2006). Pomembne in slovesne obletnice se bomo spominjali tudi pri nas, predvsem kulturne ustanove, društva, šole in tisk.

LB

Kratki

Odpri Sončno pesem Mire Ličen Krmpotič

Na sedežu Banke Koper so pred dnevi odpri razstavo slik uveljavljene piranske slikarke in restavtorke Mire Ličen Krmpotič, ki je pred leti večkrat razstavljala tudi pri nas in so nas njena dela prevzela. Razstavljene podobe so rezultat večdesetletnega

ustvarjanja, tudi njenega raziskovalno-eksperimentalnega iskanja različnih slikarskih zvrsti in sočasnega neprekinjenega dela na področju restavtorstva in konservatorstva ter jo zapisujejo med pomembne nadaljevalke tradicije slovenskega sakralnega in krajinskega slikarstva.

Razstava

monumentalnih slik iz cikla Sončna pesem dokazuje avtoričino prepoznavno slikarsko avtopoetiko, njen izrazito barviti in izpovedno ekspresivno občuteni likovni izraz pa je vedno na meji abstraktnega ter daje le slutiti figurarno izhodišče, motivno vezano na mediteransko okolje ali na določljivo duhovno civilizacijo evropskega prostora. Gre za čudovite izraze notranjih slikarkinih občutij, prežetih z globoko duhovnostjo, krščanstvom in veseljem do življenja.

Mira Ličen Krmpotič je diplomirala iz slikarstva na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost, kjer je leta 1975 končala še specialko za restavtorstvo. Ustvarja v različnih tehnikah slikarstva, v risbi, grafiki, v tehniki vitraža, mozaika, slikanja na tekstil in v zadnjih letih še v tehniki oblikovanja steklenih objektov. Prejela je več nagrad, med drugimi leta 1997 Steletovo priznanje za restavtorstvo. Bila je med začetniki in organizatorji društva Prijatelji zakladov sv. Jurija Piran in projektov Jaslice in Križev pot v piranskih cerkvah.

Umrli režiser Franci Slak

V 55. letu starosti je v soboto umrl slovenski filmski in televizijski režiser, scenarist, producent in pedagog Franci Slak. Posnel je prek dvajset kratkih, celovečernih in TV filmov, med drugim celovečerne filme Krizno obdobje, Eva, Butnskala, Hudodelci, Ko zaprem oči in Pesnikov portret z dvojnikom. Posnel je tudi številne dokumentarne televizijske portrete, med njimi Jožeta Pučnika,

Marka Pogačnika, Draga Jančarja in Friderika Barage. Leta 1989 je prejel nagrado Prešernovega sklada.

Slakov Ko zaprem oči je bil tudi prvi slovenski kandidat za tujejezičnega oskarja. S Hudodelci se je uvrstil v tekmovalni program berlinskega festivala. Kot producent je sodeloval tudi pri filmih Outsider Andreja Košaka (1996) in Slepa pega Hanne A. W. Slak (2002).

Rodil se je 1. februarja leta 1953 v Krškem. Vpisal se je na Akademijo za gledališče, radio, film in televizijo (AGRFT) v Ljubljani, nato pa študij filmske režije dokončal v Lodzu na Poljskem, kjer je tudi magistriral.

Od 1980 dalje je predaval na AGRFT v Ljubljani in bil nekaj let predstojnik filmskega oddelka na AGRFT v Ljubljani. Nazadnje je bil redni profesor za filmsko režijo. Nastopal je tudi v vlogi scenarista, montažerja, direktorja fotografije, igralca. Pred smrtjo je posnel film za televizijo Kakor v nebesih, tako na zemlji, ki je trenutno še v postprodukciji, so ob smrti zapisali na Filmskem skladu RS.

Slak je na prelomu stoletja posnel odmevno izvirno igrano televizijsko nadaljevanko v petih delih z naslovom Prešeren, v kateri je v naslovni vlogi nastopil Pavle Ravnohrib. Nadaljevanka Prešeren, v filmske slike prelita pripoved o razburkanem življenju največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna, še vedno sodi med največje projekte igranega programa TVS. Prvič so jo predvajali leta 2001. Po številnih zapletih je nastala še filmska različica, Pesnikov portret z dvojnikom, s katerim se je Slak po desetih letih vrnil na velika platna. Premiera je bila na 6. festivalu slovenskega filma v Celju leta 2003. Pred štirimi leti si je Slak prizadeval posneti celovečerni film Klet, a od Filmskega sklada RS ni dobil zelene luči.

Prejel je več nagrad: za celovečerne filme Badjurovo nagrado (1981, 1985, 1987) ter nagrado Prešernovega sklada za celovečerni film Hudodelci in izvirno TV igro Nasmehi (1989). / STA

Izjemna knjiga Študentske založbe Zbrane pesmi Gregorja Strniše

Umetnost je že od pomnjenja vedela, zavestno ali podzavestno, da so vse reči na svetu enako pomembne, zapiše Gregor Strniša leta 1982 v uvodu k tematskemu izboru iz njegovega opusa, naslovljenem Vesolje - potem ko odločno obsodi brezobzirno pridobitniško miselnost tistega časa. Ni velikih in majhnih reči - in jih ne more biti, ne v vesolju ne v svetu ne v notranjem doživljanju ljudi. Podobno velja za čas: človek ne domuje v sedanosti. Ta je neulovljiv drobec, ki izgine, še preden dobro pomislimo nanj, zato je njena "resničnost" dosegljiva samo posredno, v obliki enačb matematične fizike. Človek je celica nadorganizma - človeštva; kot štiridimenzionalno bitje sega v Zemljino davno preteklost in hkrati med zvezde in galaksije daljne prihodnosti. Strniša tako izrecno in določno opredeli svoje pojmovanje sveta in človeka - ponovimo, leta 1982 -, ko je za njim že vseh sedem pesniških zbirk in štiri drame. Odtod je tudi mnogo bolj jasno zanj značilno skrivanje "jaza" - v jeziku analize zakrivanje oz. iz-

ginjanje pesniškega subjekta - za podobo, simbolom, motivi, poetično zgodbo.

Pesnik je opazovalec, oko v prostorsko in časovno odprt svet, vse prej naštetu pa stvariteljsko gradivo za veličastno metaforič-

ga opusa prihaja z veliko, skoraj neodpušljivo, še danes ne povsem razumljivo zamudo. Kot pravi Aleš Šteger, pisec spremne študije k Strniševim Zbranim pesmim, je temu botrovalo po eni strani "nedeljeno občudovanje med pesniki, kritiki in bralci poezije", po drugi pa "oblak izbrisanega ali nikoli vzpostavljenega spomina in refleksije ...".

Za velikim pesnikom, ki ga po moči njegove poezije lahko upravičeno primerjamo na primer z Danetom Zajcem, namreč niso ostali nobeni zapiski, ne rokopisne variante pesmi, fragmenti ali osnutki - tudi kot posledica "načrtnega brisanja sledi" avtorja samega; niti tonski ali filmski zapisi avtorja, čeprav se je kot svobodni pisatelj v veliki meri preživljal s pisanjem besedil za pevke in songe - torej z delom za radio ...

Bilo bi preveč enostavno, če bi omenjeno "brisanje spomina" povezovali neposredno s pesnikovo trpko življenjsko izkušnjo. Strnišo je kot mladeniča nedvomno močno zaznamovalo dveletno prisilno delo, posledica skonstruirane

obsodbe, da je družina pomagala "političnim emigrantom". Ko je kasneje diplomiral, mu je kaznen (med drugim) onemogočila nadaljevanje akademske kariere. Šteger poudarja, da "v slovenskem pesništvu bržkone ne najdemo avtorja, ki bi se v svojem delu tako radikalno odpovedal svoji biografski zgodbi" ter "osebno izpovednim taktikam pisanja".

Po drugi strani pa se zdi, kot da bi bili literarni teoretiki zadnjih dvajset let v zadregi pred dejstvom, da je bil Strniša sam zmožen tako natančno in dosledno izrisati izhodišča in obzorja svojega ustvarjanja ... kot da temu ni(majo) več kaj dodati. Tudi ta molk po svoje in dovolj zgovorno priča o doslednosti, zaokroženosti in tehtnosti Strniševega opusa.

Knjiga Zbranih pesmi je zajetna, ima kar 700 strani. Poleg vseh sedmih Strniševih zbirk (Mozaiki, Odisej, Zvezde, Želod, Oko, Škarje in Jajce) in tematskega izbora z naslovom Vesolje pri naša še Pesem o kamnitem pragu (edino iz zapuščine), v razdelku Avtopoetološki spisi pa Strnišev predgovor k Vesolju in nedokončano, posthumno objavljeno razmišljanje Relativnostna pesnitev.

Spremna študija Aleša Štegra - skupaj z zahtevnim projektom izdaje zbranih pesmi in spremljevalnim simpozijem - je več kot zgledno poplačilo dolga "slabo prebranemu pesniku", ki je v zadnjih dveh desetletjih, tako Šteger, neupravičeno "pristal na strani kolektivne pozebe". Strniševi songi in otroška literatura na podobno natančno analizo, osvetlitev in ovrednotenje še čakajo.

Dušan Rogelj

no "rekonstrukcijo" sveta, ki jo Strniša gradi in dograjuje v svoji prevladujoči formi, lirični baladi.

Refleksija Strniševega pesniške-

Literarni natečaj 2007

Revija Mladika razpisuje XXXVI. nagradni literarni natečaj za izvirno še neobjavljeno črtico, novelo ali ciklus pesmi.

Na razpolago so naslednje nagrade:

PROZA: prva nagrada 400 evrov, druga nagrada 300 evrov, tretja nagrada 250 evrov.

PESMI: prva nagrada 200 evrov, druga nagrada 150 evrov, tretja nagrada 100 evrov.

Ocenjevalno komisijo sestavljajo: pisatelj Alojz Rebula, prevajalka prof. Diomira Fabjan - Bajc, pisateljica Evelina Umek, prof. Marija Cenda ter odgovorni urednik revije Marij Maver. Mnenje komisije je dokončno.

Izid natečaja, ki je odprt vsem, ne glede na bivališče, bo razglašen ob slovenskem kulturnem prazniku - Prešernovem dnevu - na javni prireditvi in v medijih. Vsi teksti ostanejo v lasti Mladike. Nagrada dela bodo objavljena v letniku 2008. Objavljena bodo lahko tudi nenagrajena dela, za katera bo komisija mnenja, da so primerna za objavo.

Rokopisi morajo biti opremljeni samo z geslom ali šifro. Točni podatki o avtorju in naslov naj bodo v zaprti kuverti, opremljeni z istim geslom ali šifro. Teksti v prozi naj ne presegajo deset tipkanih strani, ciklus poezije pa naj predstavlja samo izbor najboljših pesmi (največ deset). Rokopisov ne vračamo!

Rokopise je treba poslati v dveh čitljivo pretipkanih izvodih (format A4) na naslov: MLADIKA, Ul. Donizetti 3, 34133 TRST, do 1. decembra 2007

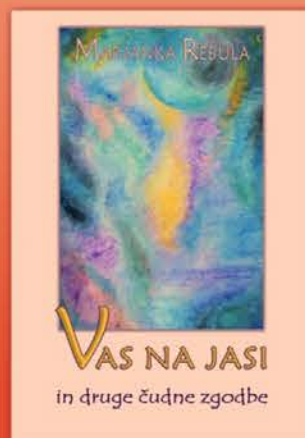
Goriška Mohorjeva družba

Knjižna zbirka 2008

Koledar
za leto 2008

Življenjska pot
Rafka Premrla
(1906-1983)

Marjanka Rebula
Vas na jasi
in druge
čudne zgodbe

Milan Pasarit
Pravljice
za moje malčke

Predstavitve bo v ponedeljek, 19. novembra 2007,
ob 17. uri v galeriji Ars na Travniku v Gorici

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

TRAVNIK 25, GORICA, TEL. +39 0481 533177, FAX +39 0481 548276, E-MAIL: mohorjeva@gmail.com

Kratke

Seminar ob 60-letnici samostojnega političnega nastopanja

Ob 60-letnici obnove samostojnega političnega nastopanja Slovencev v sedanjih državnih mejah Italije bo Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček v petek, 23. novembra, popoldne priredil v Trstu seminar, ki naj poljudno, a strokovno čim bolj neoporečno predstavi to obdobje naše polpretekle zgodovine.

Nastanek Slovenske demokratske zveze v Gorici in Slovenske demokratske zveze za Svobodno tržaško ozemlje, Slovenske krščansko socialne zveze ter Skupine neodvisnih Slovencev v Trstu bo seminar predstavil večglasno in v širšem okviru takratnega političnega dogajanja. Zato bo osvetlil tudi politične izbire "levega tabora" v Trstu in Ljubljani, značilnosti italijanskih nelevičarskih sil, nastop Demokratične fronte Slovencev v goriški in videmski pokrajini, položaj v Kanalski dolini.

Na seminarju, ki se bo začel ob 15.30, bo na sporedu osem krajših referatov, povezanih z razpravo.

Dr. Nevenka Troha z Inštituta za novejšo zgodovino v Ljubljani bo predstavila temeljne probleme Julijske krajine po koncu druge svetovne vojne kot tudi mesto, ki ga ima v zgodovini vprašanje takratnih slovenskih političnih skupin.

Prof. Raoul Pupo s tržaške univerze bo v italijanščini spregovoril o proitalijanskih strankah v Coni A Julijske krajine, njihovi organiziranosti in programih.

O tem, kako je bil politično organiziran tabor, ki ga je obvladovalo komunistično gibanje, in kako je v njem prišlo do hude razpoke ob Kominformu, bo predavala dipl. zgodovinarica Nina Lončar iz Maribora.

O nastanku in značilnostih Slovenske demokratske zveze v Gorici bo imel referat prof. Peter Černic iz Gorice.

Nastanek in značilnosti prvih treh samostojnih slovenskih političnih skupin v Trstu bo orisal časnikar Ivo Jevnikar iz Trsta.

O položaju v Benečiji in delu tamkajšnjih predstavnikov Demokratične fronte Slovencev bo poročal prof. Vilijem Čemo iz Barda.

Prve povojne politične korake Slovencev v Kanalski dolini, ki je bila razpeta med Italijo, Jugoslavijo in Avstrijo, bo obnovil dipl. politolog Erik Dolhar iz Trsta.

O tem, kako je na pojav samostojnih slovenskih političnih skupin gledala takratna komunistična oblast v Ljubljani, pa bo predaval dr. Gorazd Bajc z Univerze na Primorskem.

"Briške" fotografije Maurizia Frullanija v Miljah

Do sobote, 17. novembra, je na ogled v Miljah, na sedežu deželne Agencije Turizmo FVG v ul. Roma 20, razstava črno-belih fotografij Maurizia Frullanija z naslovom Norcini e vigneroni. Znani bizjaški fotograf, ki je pred kratkim razstavljal svoje velike mitološke "žive slike" v tržaški Vili Revoltella, je tokrat zbral galerijo portretov briških vinogradnikov in ljudi. Na sliki je Hema Sirk ob 100. rojstnem dnevu s kuharji zanega gostišča Pri Lovcu na Subidi.

Lepi posnetki, tiskani s delikatnimi rjavkasto-zlatimi odtiski

"seppie", so še namenjeni Jošku Gravnarju med amforami, družinam vinarjev Buzzinelli, Keber, Prinčič, Podveršič itd. Zgodovinski je skupinski portret iz leta 1991, na katerem so ob Gravnarju še njegovi učenci-vrstniki Stanko Radikon, Jurij in Nikolaj Bensa in "mladi" Edi Kante. Potem so še Wanda Gradnik, kolarinji, izdelovalci suhe mesnine D'Ossvaldo, domači župnik Oskar Simčič, grof Formentini, direktor konzorcija Brda Aleš Kristančič, ambasador Brd Bruno Pizul, monsinjor Giuseppe Trevisan in partizan Giovanni Padovan "Vanni", slikarja Luciano De Gironcoli in Vladimir Klanjšček, pisatelj Hans Kützmüller, agronom Caludio Fabbro, Joško Sirk in številni drugi, ki so tudi v lepi publikaciji - katalogu Gente di Cormons e dintorni 1985-2006.

Fotograf Maurizio Frullani (Ronke, 1942) je opravil številna fotografska potovanja in reportaže v Turčiji, Iranu, Afganistanu, Pakistanu, Indiji, Eritreji, Somaliji, Egiptu: o tem je marsikaj tudi na spletu. Je fotograf starega kova, angažiran, a z izredno subtilno pesniško žilo. Razstavo prireja Photoimago v sodelovanju z miljsko Pro Loco. Urnik: od ponedeljka do petka: 10.00-12.00, petek tudi 15.00-18.00, sobota 10.30-13.00 in 14.00-17.30. / Davorin Devetak

Vabljeni v Barkovlje / Modelarstvo kot hobby

Slovensko kulturno društvo Barkovlje vabi v petek, 16. novembra 2007, ob 20.30 v ul. Bonafata 6, na odprtje razstave Modelarstvo kot hobby. Na razstavi, ki je nastala pod pokroviteljstvom Slovenske prosvete in Zveze slovenskih kulturnih društev in v sodelovanju Zgodovinskega železniškega muzeja iz Trsta, bodo vlake in diorame razstavljali Gianluca Battistin, Luca Klobas in Davide Raseni, plovila pa Armando Schillani, ki je poskrbel tudi za postavitev razstave. Vsi eksponati in njihove najmanjše komponente so izvirna dela avtorjev. Oljnat sliki plovil je prispeval Sergio Sambraello. Za glasbeno kuliso večera bosta poskrbela učenca Glasbene matice Alenka Cergol - klavir in Carlo Venier - klarinet. Urniki razstave so objavljeni v rubriki obvestil.

ŠKRIBINA NA KRASU Svečanost v spomin na slovenske padalce

"Preteklost ne sme pogojevati našega vsakdana"

Tudi letos je 11. novembra, ob dnevu, ko se Britanci spominjajo svojih padlih, v Škrbini na Krasu potekala spominska svečanost osemnajstih slovenskim padalcem-radiotelegrafistom, ki so jih britanski zavezniki v času druge svetovne vojne izurili v Afriki ter jih med leti 1943-44 s padali spustili na naše kraje, da bi krepili vrste tistih, ki so se upirali okupatorju.

Kar pa se je z njimi in spominom nanje zgodilo po vojni, je zapisano na tabli, ki stoji na pročelju Fakinove domačije v Škrbini, kjer je bil doma po vojni umorjeni padalec Miloš Adamič in pred katero poteka vsakoletna svečanost: "...in zaradi vojnih dogodkov in povojnih zmot so žrtvovali življenje za slovensko domovino". Skoraj vsi tedanji slovenski padalci so se namreč pridružili partizanom, a jih je Ozna v svoji revolucionarni logiki kmalu prištel kar med sovražne agente in jih zapisala smrti. Pri spominski svečanosti redno sodelujeta poleg preživelih padalcev, svojcev, sorojstnikov, predstavnikov Slo-

venske vojske, domačinov in drugih udeležencev tudi britansko in ameriško veleposlaništvo v Sloveniji. Za proslavo pa skrbita Krajevna skupnost Škrbina in Občina Komen. Prisotne na kraju svečanosti je po sveti maši, ki jo je tudi letos v vaški cerkvi daroval vojaški kaplan Milan Pregelj, pozdravil župan občine Komen Uroš Slamič, ki je v svojem posegu poudaril, kako je nekdanja ideologija brisala spomin na junake, za katere svojci niti danes ne vedo, kam bi lahko ponesli šopek rož. "Boleče je dejstvo, da še vedno ni poguma, da bi odkrito spregovorili o razlogih, zakaj je prišlo do pojava primorskih rodoljubov in kdo je naročil to strašno dejanje. Naša naloga in obveza pa ta, da

dokončno pomagamo resnici na dan."

Pređen je k mikrofonu stopila slavnostna govornica Viviana Vidrih Lavrenčič, hčerka pokojnega padalca Franca Vidriha iz Podrage, so se prireditelji spomnili na padalca Cveta Šuligoja in Iva Babiča, ki sta nas zapustila, topel aplavz pa je pozdravil prisotnost še živečih Stanka Simčiča in Cirila Kobala. Vidrihova je v

voditi strpnost. Dosledno in z velikim žarom je v nas vzgajal zavedanje, da je na prvem mestu kulturna rast naroda in da zanj naredimo, kar je v naši moči, da negujemo slovensko besedo, za katero se je borila njegova generacija, da ne pozabimo, kje so naše korenine."

Svečanost, pri kateri so sodelovali tudi MPZ Pantje izpod Grmade iz Devina pod vodstvom Iva

Foto IG

svojem posegu obudila lik očeta, v čigar življenju se zrcali življenje tudi ostalih padalcev. "Povezovala jih je neizmerna želja, da se osvobodijo izpod tujega jarma." Govornica je spregovorila o hudi usodi, ki se je v povojnem času pisala očetu in njegovim kolegom. "Začel je iskati svoje tovariše, toda mnoge zaman. O njihovi usodi ni nihče spregovoril, ne javno ne na štiri oči. Leto so tekla, počasi se je zgodba razpletala. Ni mogel razumeti. Dolgo ni hotel verjeti, da so za njegovimi prijatelji zabrisali sledi tisti, v katerih vrstah so se borili." Vsa vprašanja in vsi dvomi, ki so se mu porajali, niso nikdar prerasli v sovraštvo. "Trde izkušnje so še bolj poglobile miselnost, da nas mora v življenju

Kralja in domači glasbeniki, se je nadaljevala s polaganjem venec. Poleg župana Slamiča in borčevskih organizacij sta venec pod ploščo na Fakinovi domačiji položila tudi angleški veleposlanik Tim Simmons, ki je poudaril, kako je spominska slovesnost v Škrbini postala stalnica med uradnimi prireditvami britanskega veleposlanika v Sloveniji, in odpravnica poslov ameriškega veleposlanika Mery Ruth Coleman v spremstvu vojaškega atašeja Jeffa Vestala.

Prisrčno so izzvenele besede v Trstu živečega upokojenega angleškega časnikarja in medvojnega pripadnika britanskih misij v Jugoslaviji, Johna Earla, ki je bil že od samega začetka osrednji pobudnik spominske svečanosti

v Škrbini. John Earle je opomnil, da bo padec meje spodbudil tesnejše sodelovanje, vendar je treba odstraniti grenkobe, ki kvarijo našo družbo. "Padalci bi gotovo v današnjem življenju zaznali preveč polemik in prevelike nestrpnosti", kajti demokracija pomeni, "da lahko vsi izražajo svoje mišljenje in se lotijo problemov v medsebojni dialektiki, ki mora biti mirna in sproščena. Politična debata mora obravnavati tematike, ki zadevajo prihodnost družbe, ne sme pa sloveti na razhajanju glede preteklih dogodkov." To ne velja samo za Slovenijo, ampak za vse evropske narode. Earle, čigar knjiga o slovenskih padalcih z naslovom Cena domoljubja bo v kratkem izšla tudi v slovenščini, je jasno postavil mejo med tistimi, ki so se med drugo svetovno vojno borili na pravi strani, in tistimi, ki so se vojskovali na zmotnem bregu. "Pozabiti ne smemo, da smo borbo za demokracijo vodili mi, Američani in Angleži, Sovjetska zveza in Narodna osvobodilna fronta sta bili zavezniki." Na obeh straneh pa so zagrešili številne zločine med vojno ali po njej. "To je sedaj zgodovina: ne smemo vendar dopustiti, da preteklost pogojuje naše vsakdanje

življenje. Problemi so danes drugačni: globalizacija, poslabšanje podnebja, samo preživetje našega planeta. V tem duhu se moramo spomniti na padalce, njihovo zaupanje in njihov pogum nam bosta vodilo v prihodnosti. Slava jim!"

Predsednik Zveze Združenj borcev Slovenije Janez Stanovnik je v svojem posegu izhajal iz misli, ki jo je John Earle razvil v svoji knjigi Cena domoljubja: "Vojna prinese s seboj krivice in krvooločnost. To pa je istočasno čas velikih dejanj idealizma in patriotizma. Borci, padalci, spominu katerih se danes že deseti poklanjamo, so bili edinstven primer tega idealizma in domoljubja."

Igor Gregori

Natečaj Ignacij Ota

Letos nagrajen Aljoša Tavčar

Spetjem moških zborov Valentin Vodnik in Vasilij Mirk ob spremljavi skupine Nomos, pozdravom županje Fulvie Premolin in govori predstavnikov deželne, slovenske in pokrajinske zborovske stvarnosti so v dvorani društva Vodnik v Dolini podelili nagrado tretjega natečaja Ignacij Ota, ki ga Zveza slovenskih kulturnih društev, Zveza USCI in Javni sklad RS za kulturne dejavnosti namenjata mladim skladateljcem.

Letošnja žirija, ki so jo sestavljali Adi Daneu (predsednik), Hilarij Lavrenčič in Martina Batič, je podelila prvo nagrado skladbi Pozabljeni poti za mladinski dvoglasni zbor, pihalni kvartet in kontrabas, ki jo je napisal Tržačan Aljoša Tavčar po besedilu pesnika Ivana Tavčarja.

Kljub temu da se že

Foto Kroma

nagrajevanju?

Zelo sem vesel iz večerom, ki ga je ZSKD priravila za podelitev nagrade. Bilo je res prijetno, a hkrati polno novih občutkov. Kot glasbenik, instrumentalist sem navajen biti v središču pozornosti, tokrat pa kot "slavljenec" se mi je zadeva zdelo res nekoliko nenavadna.

Še enkrat bi se rad zahvalil vsem, ki so omogočili, da sem to nagrado prejel, še posebno pa vsem tistim, ki me spodbujajo pri delu, in vsem, ki so pripomogli, da so se v zadnjih letih moje skladbe izvajale in večkrat tudi snemale. Članov žirije tekmovanja Ota na večer ni bilo, a sem se nekaj dni po podelitvi lahko pogovoril z zborovodjo Hilarijem Lavrenčičem, telefonsko pa sem čestitke prejel tudi od predsednika žirije Adija Daneua.

Besedilo si izbral iz pesniškega opusa svojega očeta.

Pri izbiri teksta sem črpal iz že pripravljene selekcije očetovih tekstov. Poezije sem pogostokrat prebiral, legle so mi v srce in me glasbeno navdihnile. Pozabljeni poti je ena izmed teh, ena izmed njegovih najbolj vrednih, sanjavih, poezija, ki najlepše pred-

stavlja (če si pri tem lahko izposodim besede pesnika in očetovega prijatelja Radivoja Pahorja) tisti njegov izjemni občutek za nianse človekovih "brezobrezij" in Ljubezni. Med vsemi se mi je zdel najboljši primer za mladinski zbor.

Nagrada daje pečat skladateljski poti, ki se je pričela v času študija.

Skladati sem začel v mladih letih. Pisal sem predvsem instrumentalno glasbo, vokalna me v tistem času ni zanimala in niti pritegovala, kasneje pa sem spoznal, da nosi v sebi čisto nekaj novega, ekspresivne možnosti, ki jih je težko doseči s samimi instrumenti. V zadnjih letih sem začel ceniti posebno zborovsko glasbo in za zbor začel tudi skladati. V svojih skladbah pa petje rad obogatim še z instrumentalno spremljavo in pri tem uporabljam skoraj izključno pihala, ki se vokalno najbolj približujejo.

Še posebno sem navezan na skladbo Pripravljen sem na ples, ki sem jo posvetil MePZ Ipavska iz Vipave in s katero se je zbor predstavil na 3. Tekmovanju primorskih pevskih zborov in malih skupin 2006 v Postojni, kjer je prejel zlato plaketo. Trenutno pa sem še kar zaseden s pisanjem večskladb hkrati, nekaj jih pišem po naročilu, druge pa čisto iz notranje potrebe.

PAL

SLOVENSKO PASTORALNO SREDIŠČE Pastirski obisk škofa msgr. Ravignanija

Spoznal je potrebe in stiske slovenskih vernikov

Tržaški škof Evgen Ravignani je v soboto, 10. novembra, sklenil svoj pastoralni obisk, med katerim se je srečal s slovenskimi verniki, ki v svojih župnijah v mestu nimajo slovenske službe božje in za katere skrbi zato Slovensko pastoralno središče s sedežem v ul. Risorta. Škof Ravignani se je v četrtek, 8. novembra, najprej sestel z verniki na sedežu Pastoralnega središča. Svoj obisk je nadaljeval v petek v domu Tilia na ul. Valdrivo, nakar je v ul. Risorta prisluhnil besedam tržaških skavtov, predstavnikov zakonskih skupin in pastoralnega sveta. Posebno zanimiv je bil obisk škofa Ravignanija na ul. Donizetti, kjer se je seznanil z delovanjem številnih organizacij, ki imajo svoj sedež ravno v tem poslojpu v središču mesta.

Četrtkovo srečanje je uvedel vodja Slovenskega pastoralnega središča msgr. Marij Gerdol. Škofa Ravignanija je ob vstopu v dvorano čakalo lepo presenečenje, saj je združeni zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov pod vodstvom Edija Raceta sprejel častnega gosta s krajšim nastopom nabožnih pesmi. Škof se je v svojem nagovoru najprej zahvalil msgr. Mariju Gerdolu kot predsedniku Slovenskega pastoralnega središča, nakar je obnovil zgodovino ustanove, ki jo je leta 1981 z daljnovidno modrostjo ustanovil msgr. Lovrenc Bellomi. "Pastoralno središče je moralo pomagati slovenskim vernikom v mestu, posebno v župnijah, kjer ni verske oskrbe v slovenskem jeziku. Središču so bile zaupane obenem tudi druge

naloge, vključno ona o koordinaciji slovenske pastore v mestu kot še druge tako glede bogoslužja, kateheze, verske vzgoje, karitativne dejavnosti in srečanj s posameznimi osebami kot tudi z družinami." Škof je poudaril, kako se je položaj od leta 1981 do danes spremenil, "zaradi manjšega števila slovenskih duhovnikov v naši škofiji, zaradi česar so še druge župnije - poleg tistih, ki so že tedaj bile - brez navzoč-

Foto IG

nosti slovenskega duhovnika. To bo seveda zahtevalo poglobljeno študijo, da se reorganizira duhovnikova navzočnost na teritoriju, da se poiščejo nove moči, da se čim širše soglasno programira prihodnost." Škof Ravignani je s svojim petkovim in sobotnim obiskom dodatno poglobil svoj pogled na mnogo slovenske ustanove, ki v duhu krščanskih in slovensko-kulturnih vrlin delujejo v mestnem jedru. "Slovenski živelj v Trstu je močno prisoten: iz mesta ne smemo bežati, kot si nekateri danes želijo", je dejal predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago

Štoka, ko je škofa nagovoril v soboto v Peterlinovi dvorani ob prisotnosti predstavnikov ustanov, ki domujejo na Donizettijevi. Predsednik Slovenske prosvete Marij Maver in predsednik Društva slovenskih izobražencev Sergij Pahor sta gostu spregovorila o dejavnosti DSI, založbe Mladika in o študijskih dnevih Draga, Marko Tavčar o bogatem delovanju Zveze cerkvenih pevskih zborov. Odgovorni urednik

našega tednika Jurij Paljk pa je najavil, da bo v kratkem nastala nova spletna stran Novega glasa, ki bo na neposreden način privabljal nove bralce in tudi mlade, "med katerimi imamo kar nekaj sodelavcev". Aldo Stefančič pa je predstavil Dobrodelno organizacijo Slovensko Vincencijevo konferenco v Trstu, ki je pred kratkim ravno v škofovi družbi proslavila 60-letnico delovanja. Ivan Buzčan je spregovoril o Radijskem odru, Marjan Pertot pa o delovanju Knjižnice Dušana Černetca. Štoka je kot zadnje izpostavil vprašanje lastništva lokacij raznih naših organizacij in društev;

ta problem namreč ni še dokončno rešen v skladu tudi z novim državnim in deželnim zakonom. Škof Ravignani je nato še obiskal prostore posameznih ustanov. Škof je v tridnevem obisku v Slovenskem pastoralnem središču spoznal dejanske potrebe in stiske slovenskih vernikov in ustanov, ki se prepoznajo v krščanskem etosu: na dan je prišla zaskrbljenost zaradi pomanjkanja slovenskih duhovnikov v mestu in okolici nasploh, prevelike razpršenosti slovenskega življa v središču Trsta in odsotnosti mlajših generacij pri delovanju društev. "Čim manjša je neka skupnost, tem bolj je pomembna povezanost med tistimi, ki so v tej skupnosti odgovorni za vero, jezik in kulturo, kajti vera, jezik in kultura tvorijo narod", je dejal škof, ki je glede pomanjkanja slovenskih duhovnikov in preobremenjenosti sedanjih dušnih pastirjev mnenja, da je treba najprej izoblikovati potrebne smernice oz. konkretne načrte predvsem s pomočjo laikov. Sedež Slovenskega pastoralnega središča pa naj postane stična točka druženja. Teško pa je, da bi k nam prišli duhovniki iz Slovenije, saj je problem pomanjkanja

dušnih pastirjev občutiti tudi v domovini. Škof se je sicer obvezal, da bo za pomoč vprašal člane kake verske kongregacije. "Nikakor ne bodite črnogledi! Mladinska pastorala že kaže svojo učinkovitost", je pozval škof. Nato je še poudaril pomembne korake, ki jih je g. Maks Suard storil v Bregu, saj je s primernimi pobudami - večdnevnimi izleti in podobno - privabil veliko mladih. "Pozabiti pa ne smemo na univerzitetne študente. Ustvarili bi lahko mrežo sodelovanja med mladimi obeh pokrajin", je dejal škof Ravignani.

Obvestilo

SKD Barkovlje, ul. Bonafata 6, vabi na petek, 16. novembra 2007, ob 20.30, na odprtje razstave vlakov, dioram in plovil Modelarstvo kot hobby. Razsta-

va bo na ogled z naslednjim urnikom: 17. in 18. t.m. od 10. do 13. ure; 19., 20. in 21. t.m. od 9.30 do 12.30 in od 15.30 do 18.30; 22. in 23. t.m. od 15.30 do 18.30; 24. in 25. t.m. od 10. do 13. ure.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na zborovsko revijo

PESEM JESENI 2007

Občinsko gledališče France Prešeren v Boljuncu
V nedeljo, 18. novembra 2007, ob 16. uri

DSI Ponedeljkovo srečanje

Piccolomini še aktualen

Obnovitev posvetne oblasti, ki jo je cerkev imela v nekaterih obdobjih zgodovine; zagotovitev papežev oblasti nad vladarji v krščanskih deželah, tudi zaradi medle cesarjeve moči; potrditev nadrejenosti rimske Cerkve narodnim Cerkvam; reforma Cerkve, zlasti rimske kurije; nujno poenotenje krščanskega orožja v boju proti Turkom, ki so leta 1453 zasedli Carigrad. Enej Silvij Piccolomini je hotel te namene izpeljati v obdobju svojega papeževanja, ki je trajalo od leta 1458 do njegove smrti 1464: njegove želje pa se niso nikdar izpolnile. O nekdanjem tržaškem škofu,

nar, je Piccolomini dobro poznal razmere na Slovenskem, saj je kot tajnik Friderika III. leta 1444 prepotoval slovenske dežele in se ustavil tudi v Ljubljani, kamor se je kot škof še dvakrat vrnil. Dodati gre, da je sredi 15. stoletja habsburški cesar Friderik III. likvidiral odporništvo Celjskih grofov in prevzel oblast nad slovenskimi deželami. V Ljubljani, ki je v času njegovega obiska štela pičlih pet tisoč prebivalcev, se je veliki humanist soočil z bogato slovensko samostansko kulturo. Prof. Dolinar je med drugim poudaril, kako hrabro se je Piccolomini zavzemal za ustanovitev ljubljanske škofije. Čeprav si je Pij II. želel na-

Foto Kroma

kasnejšem papežu Piju II., ki si je močno prizadeval za ustanovitev ljubljanske škofije, je bil govor v sklopu predavanj Društva slovenskih izobražencev. Pred začetkom večera si je občinstvo Peterlinove dvorane za zanimanjem ogledovalo bogate panoje razstave o Eneju Silviju Piccolominiju, ki jo je postavila prof. Branka Sulčič. Lik Pija II. je zaživel v besedah prof. Franceta Dolinarja, ki je Piccolominija označil za izrednega zgodovinarja, teologa, diplomata, skratka za velikega humanista. "Bil je tudi edini papež, ki se je na terenu osebno soočal z notranjostjo avstrijskih dežel, kjer so živelj Slovenci."

Piccolomini se je rodil 18. oktobra leta 1405 v Pienzi v Toscani. Bil je najprej tajnik habsburškega cesarja Friderika III., leta 1445 se je odločil za duhovniški poklic, nakar je postal škof v Trstu in nato v Sieni. Leta 1456 je bil imenovan za kardinala, po smrti Kalista III. je bil 19. avgusta 1458 v konklavu izvoljen za papeža. Obdobje, v katerem je živel, je sovpadalo z začetkom renesanse. Piccolomini se je smernic novega časa držal, tako da je postal ena ključnih kritičnih osebnosti tedanje evropske kulture (naj omenimo le, da je na Avstrijskem ustanovil tudi več univerz). Kot je poudaril prof. Dolinar,

stanka močnega škofovskega središča v Ljubljani, je moral pristati na odločitev cesarja, ki je škofovskega področje razdelil na šest med seboj nepovezanih delov. Piccolomini se je v Ljubljani tudi prvič neposredno soočil s turško nevarnostjo, saj so se Turki že leta 1415 približali osrednjemu mestu tedanje Kranjske. Piccolomini je menda ob svojem prvem obisku izoblikoval misel o ubranitvi krščanske Evrope pred islamom. Piccolominija imamo namreč za očeta evropske identitete: bil je prepričan, da edino le enotnost evropskih vladarjev lahko zaustavi turško nevarnost. Ko je leta 1453 Carigrad padel v turške roke, se je Evropa končno prebudila iz sna in se zavedela prelomnosti obdobja. "Piccolomini je leta 1454 načel vprašanje, s katerim se tudi danes ob pogajanjih Turčije za vstop v EU soočajo evropski državniki. Mnenja glede sprejetja Turčije v evropsko družino in glede izglasovanja evropske ustave so razdvojenata, kar dodatno potrjuje dejstvo, da Evropi ni še uspelo jasno opredeliti svoje identitete in preseči gole interesne dinamike: evropska politika ni po 650 letih razumela, kakšna je osnova, na kateri se Evropejci lahko imamo za pripadnike istega miljeja", je sklenil prof. Dolinar.

IG

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA Knjižna novost

Neobičajen pogled na Srečka Kosovela

Knjigi z naslovom Dragi Srečko, ki jo je letos izdala Goriška Mohorjeva družba, se je pisala res posebna usoda.

Zajetna publikacija, ki jo je grafično opremil Franko Žerjal, predstavlja dragoceno, celo nenadomestljivo sredstvo, s katerim je mogoče prodreti do globinskega intimnega miljeja našega pesnika Srečka Kosovela. V knjigi so namreč zbrana doslej še neobjavljena pisma in dopisnice, ki so jih družinski člani in prijatelji pisali pesniku. Naj omenimo vsaj nekatera imena: Carlo Curcio, Alfonz Gspan, Srečko Kumar, Josip Ribičič, Pavla Hočevar, Vladimir Martelanc, Mirjam Fanica Obid. Gre torej za edinstven in dragocen dokument, ki omogoča dodatno poznavanje in poglobljanje ene ključnih osebnosti slovenskega prostora v dvajsetih letih prejšnjega stoletja. Knjiga je zato zanimiva in polna izhodišč za poglobljanje in boljše razumevanje okolja, časa in družine, v kateri se je Srečko Kosovel rodil. "Lik Srečka Kosovela, kot smo si ga lahko predstavljali in spoznali iz njegovih pesmi in pisem, ki jih dobimo v Zbranih delih, se nam sedaj kaže v še bolj celoviti podobi. Razpira nam pogled na ljudi,

ob katerih je odraščal in zorel, in ob tem lahko bolje dojemamo tudi marsikatero njegovo delo", je zapisal v predgovoru knjigi tajnik GMD Marko Tavčar, ki je o publikaciji spregovoril v torek, 6. novembra, v dvorani Baroncini v Trstu v sklopu predavanj društva Maria Teresia. Srečanje bi morala sooblikovati še Edi Race in prof. Tatjana Rojc, ki pa se večera nista mogla udeležiti. Ne glede na okrnjeno omizje je občinstvo pretežno italijanskega porekla lahko vseeno spoznalo lik našega največjega primorskega pesnika, ki je zaživel v izčrpnih študijah prof. Tatjane Rojc: besedilo študije je tako prebral tajnik goriške založbe, ki je občinstvu najprej obrazložil posebne okoliščine, v katerih je zagledala luč publikacija, ki jo bo GMD vključila v knjižno berto Mohorjevok 2008. Številna pisma, dopisnice in razglednice, ki so ostale v zapuščini prezgodaj umrlega besednega umetnika, je Srečkova sestra Tončka Kosovel v oporoki zapustila družinskemu prijatelju Ediju Racetu, ki je bil s Kosovelovimi v Tomaju zelo povezan. "Ko so leta 1996 na Radiu Trst A v nekoliko strnjeni obliki ponavljali niz oddaj, ki jih je že

leta 1984 za tržaški radio napisala odlična slovenistka in pedagoginja Nada Pertot z naslovom Kosovelova korespondenca z Mirjam, se je Race ob poslušanju te oddaje odločil, da bi gradivo zaupal prav prof. Pertotovi, ki jo je poznal in cenil", je povedal Tavčar. Prof. Nada Pertot, ki je bila tudi dragocena sodelavka GMD, je nov niz oddaj začela, končala pa ga je prof. Tatjana Rojc, saj se je zdravje prof. Pertotove poslabšalo. Ko se je niz oddaj zaključil, je prof. Pertotova predala ves material Marku Tavčarju in izrazila željo, da bi gradivo, med katerim so bili vsa

Foto Kroma

pisma in dopisnice Kosovelu ter njene oddaje in zapisi, izšlo v knjižni obliki. "Na to je z navdušenjem pristal tudi Edi Race." Ker pa je prof. Pertotova žal podlegla hudi bolezni, je načrt končno izpeljala prof. Tatjana Rojc.

je močno zaznamovalo njegovo osebnost in umetnost, ki sta bili trdno ukoreninjeni v domači zemlji in slovenski identiteti ter hkrati željni najsodobnejših evropskih kulturnih razsežnosti. IG

Po 35. letih, nadaljevanje gradnje ceste na Krnico

Oživili bodo planino Krnica

Občina Bovec je oktobra letos pričela z gradnjo turistično - gozdne ceste na planino Krnica. Izvajajo jo s sofinanciranjem projekta Soča 2007-2008 prek Službe Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko (nacionalna sredstva). Gradbena pogodba z izvajalcem SGG Tolmin je bila podpisana 25. 9. 2007. Izgradnja se izvaja in bo končana najpozneje do 1. 10. 2008. Cesta je nadaljevanje že predvidene ceste, ki so jo pred petintridesetimi leti začeli graditi za potrebe gozdarstva, planšarstva in turizma.

Na podlagi Zakona o popopravnih obnovi objektov in spodbujanju razvoja v Posočju in Zakona o izvrševanju proračunov Slovenije za leto 2007 in 2008 je vlada 11. oktobra, med drugim, sprejela tudi nekaj pomembnih sklepov oz. dopolnilo Izvedbenega programa razvojne pomoči občinam Bovec, Kobarid in Tolmin za leto 2007 in za leto 2008.

Sem so uvrstili še štiri nove projekte, že dolgo časa potrebne, čeprav skromno bovško tržnico; obnovo poškodovane vaške ceste Podklopca - Plužna, ki je obenem tudi turistična; cesto na planino Krnica. Program spodbujanja zaposlovanja kadrov v Posočju v letih 2007-2009 izhaja iz evidenčnega projekta Razvojne pomoči Posočju in spada v že veljavni Načrt razvojnih programov 2007 - 2010.

Kot so povedali na občini Bovec, je cilj projekta turistične ceste na planini Krnica nadaljevati traso obstoječe gozdne ceste do ovčje planine Krnice. S tem dostopom bodo odstranili omejitve pri turistični, kmetijski in gozdarski izrabi pro-

stora ter tako odprli območje za razvoj v vseh omenjenih smereh. Idejni osnutek projekta sega že v 70. leta, v čas izgradnje kaninskih žičnic, saj gre za logično nadaljevanje cestne povezave do planine Krnica (SV območja Gozdec), pod prelazom Prevala (mejna točka z Italijo). Ureditev novega cestnišča na razdalji 1805 m bo pozitivno vplivala na ohranjanje planinske paše

na območju planine Krnica, na razvoj novih prog kaninskih smučišč ter razvoj drugih športnih aktivnosti (gorsko kolesarjenje, turna smuka, pohodništvo in podobno). S tega območja bo za več kot polovico skrajšala tudi pravilno razdaljo lesa.

Pri odločanju o poteku trase so sodelovali uporabniki planine Krnica - rejci drobnice, upravljavci žičniških prog in gozdarji ter seveda Zavod za varstvo naravne dediščine. Od treh opcij je bila izbrana optimalna, ki zagotavlja največjo možno ohranjenost narave, kjer se trasa postopoma spušča (se nikjer ne dviga; pomembno za smučarje) in naklon ne presega predpisanega za gozdne ceste; upoštevana je potreba kmetoval-

cev, ki opravljajo planinsko pašo drobnice, tako da je naprej od gozdne meje speljana nekoliko ožja trasa prav do gospodarskih plosvij; do konca gozdne meje pa širina cestnišča omogoča dostop s teptalnimi strojem za urejanje smučarskih prog; upoštevana je potreba gozdarjev po dostopu do gozdov v SV predelu območja Gozdec.

V podrobnostih bo projekt omogočil urejeno cesto do planine Krnica, z vsemi ustreznimi objekti, ki zagotavljajo dostop, varnost v cestnem prometu ter omogočajo ohranjanje in nadaljnji razvoj planinske paše na planini, ohranjanje kulturne krajine (odpravljanje zaraščanja), boljše izkoriščanje gozdov ter razvoj turističnih dejavnosti. Možen bo nadaljnji razvoj smučišč po SV predelu Gozdec - Krnici (spust z urejenih kaninskih smučišč prek Prevale skozi do-

lino Krnice do gozdne ceste z možnostjo priključka do vstopa na B-postaji. Te gozdne ceste so primerne tudi za razvoj smučarskega teka na tem delu Kanina. Nanjo teži tudi čezmejna smučarska proga prek Prevale v Italijo - Planina v Zlebeh (Sella Nevea).

Poleg tega bo zavetišče tudi za planince. Pozitiven vpliv bo imela predvsem na poletno izvajanje pašništva na planini ter povečanje aktivnega preživljanja prostega časa na območju, v smislu promocije etnološke kulturne dediščine, športnega turizma ter raziskovalne dejavnosti (kaninski podi, kraške jame) in na razvoj novih lokalnih, regionalnih in čezmejnih turističnih produktov.

MM

Sodelovanje tržaške univerze in trgovskega servisa CAT

Načrt za ovrednotenje kriznih področij v mestu in pokrajini

Na terasi tržnice na ul. Carducci so v petek, 9. novembra, predstavili prvi del večstopenjskega načrta z naslovom Vie dei Torrenti, ki namerava ovrednotiti trgovsko ponudbo mestnega predela od Stare mitnice do ul. Battisti (načrt se tako imenuje, ker je namenjen področju, kjer se pod cestnim tlakom razpeta mreža vodnih tokov). Na tiskovnem srečanju so bili prisotni odborniki za gospodarski razvoj tržaške občinske uprave Paolo Rovis, predsednik centra za tehnično pomoč - trgovskega servisa CAT Giuseppe Giovarruscio, koordinatorka diplomskega tečaja iz ekonomije in upravljanja turističnih služb

oblikovanje načrta Rosy Russo. Načrt Vie dei Torrenti sodi v širše projektiranje, poimenovano PIT Trieste (Progetto integrato del territorio), za katerega skrbi ravnatelj tudi Slovensko deželno gospodarsko združenje.

Prvi korak načrta PIT, ki ga financira dežela FJK in ki se bo končal januarja 2009, je sestavljen iz treh delov. V sodelovanju z ekonomsko fakulteto tržaške univerze (ki sta jo na novinarski konferenci predstavljali prof. Panariti in prof. Monte) bo najprej speljana analiza trgovske in turistične specifične ponudbe. Študija bo nastala na podlagi telefonskih anket, ki bodo na-

deluje v Trstu in pokrajini. Študija bo namreč jasno pokazala dejanski položaj gospodarstva v mestu in bo hkrati postala temelj za ponovno marketinško lansiranje ekonomskega sektorja določenih območij (v tem primeru področju od Stare mitnice do ul. Battisti), ki so še danes v globoki gospodarski krizi.

Drugi del načrta pa predvideva uporabo zbranih elementov za prekvalifikacijo in valorizacijo območja tudi z arhitektonskega vidika, saj bodo snovalci načrta ugotovili privlačne lokacije (turističnega, kulturnega in arhitekturnega značaja), ki bodo deležne potrebnega ovrednotenja. Zadnja faza projekta bo na-

Foto IG

prof. Loredana Panariti, koordinatorka ekonomsko-statistične raziskave prof. Adriana Monte, projektantka načrta arh. Fabiana Pieri in odgovorna za grafično

menjene dejavnosti turistične in hotelirskega sektorja. Giuseppe Giovarruscio je poudaril, da je raziskava namenjena v prvi vrsti gospodarskemu sektorju, ki

menjena širjenju in promociji izdelkov raziskave preko javnih sestankov in internetne spletne strani.

IG

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

"To pri nas ni možno"

... "To pri nas ni možno, ne, ne, pri nas se ne da, da bi drevo se razcvetelo in da bi zraslo do neba. V nebesa se pri nas ne hodi, mi raje ostajamo doma, na tujem se lahko razbije podoba lastna čislana".....

(Vlado Kreslin)

Tako. Ko sem tole prebrala, se mi je zares zdelo, da gledam radiografijo nas samih, taki, kakršni smo, drevesa, ki se med gledajo, da bi ja veje enega ne segle previsoko. Da bi ja kdo ne upal stremeti po nečem drugem, drugačnem, mogoče drugačnem izražanju samega sebe, mogoče uspehu v nečem. Ja, tudi uspehu. Včasih je to besedo zelo težko sploh vtikati na črkovnico. Avtomatično jo enačimo s kakim prestižem, denarjem, slo po slavi, avtomatično zadobi prizvo nekčesa negativnega. In si tako onemogočimo, da bi videli tudi vse, kar beseda uspeh lahko pomeni. Napredovanje z neke mrtve točke, preizkus neke nove rešitve, nov odgovor na stara vprašanja. Čim manjša je družba, čim manjša je skupina, tem težje je izustiti dve goli besedi: "Dober si", ki sta ju zavist ali še verjetneje strah po nepoznanem stisnila na dno grla. Sploh ne gre za votlo čislanje, pihanje na dušo in dobrikanje v pričakovanju nekčesa. Nasprotno. Iskreno odobravanja kvalitete, napisanega članka ali makove potice.

Kdaj smo sploh zadnjič prebrali kako pozitivno pismo uredništvu? Resda so tovrstne rubrike namenjene opozarjanju na nekaj, kar ne gre, na nekaj, kar je bilo mogoče prezrto ali slabo interpretirano, kljub vsemu se pa sprašujem: zakaj lahko v tujem tisku preberem v tovrstnih rubrikah tudi pozitivne ocene določenih člankov, ki jih je revija objavila v prejšnjih številkah, v našem pa tega ni zaslediti? Kaj nam Slovencem onemogoča, da bi prostovoljno in brezplačno vzeli pero v roke in napisali tudi pozitivno oceno nekčesa? Zakaj naša družba ceni le denarni ali športni uspeh, z veliko težavo pa kakega drugega? Ali res tako zelo velja, "koliko zlata kdo tehta" in koliko strelov je zadel? Se življenjski uspeh omejuje na to?

Vlado Kreslin nas opisuje kot drevesca, ki se boje, da bi se eno od njih povzpelo višje od drugih. Ne postavljamo se pod vprašaj, veliko lažje je živeti v varnem odobravanju vsega tega, kar je vedno bilo in mogoče vedno bo. Veliko lažje, kot si stalno zastavljati vprašaje, spraševati se o pomenu in namenu nekčesa in navsezadnje sprejeti tudi dejstvo, da je življenje dejansko tudi veliko tveganje. Vsak dan lahko pademo in vsak posamični dan nas sili v to,

da se naučimo vedno znova po teh padcih vstajati. Mogoče pomeni življenjski uspeh ravno to: naučiti se, kako zbrati moči, da se lahko po padcu zopet postaviš na noge. In, če si res tako dober, da ti uspe vedno znova, vsem življenjskim podplutbam navkljub, se postavi na noge, potem si res drevesce, ki stremi višje v nebo. Karkoli ti to nebo predstavlja in ti daje moč.

GORICA Palača Attems Petzenstein (Pečanski)

Zaživelo razkošje 18. stoletja

Palača Attems se je za nekaj časa otresla svoje muzejske togosti in se spet odela v razkošje izvornih korenin. V petek, 9. novembra, so namreč v prisotnosti predsednika goriške pokrajine Enrica Gherghette, žu-

srednjeevropskem umetnostnozgodovinskem prizorišču, kakor je marsikdo od uglednih gostov poudaril na odprtju, pa tudi na tiskovni predstavitvi razstava. Njen predokus je pravzaprav bila že počastitev arhitekta Giovannija Battista Piranesija. Sedaj pa se je v palačo vrnil blišč iz daljnih dni razsvetljenstva, saj se v njenih sobanah, med katerimi so tri bile pravkar restavrirane, sopirijo starinsko pohištvo, pozlačena ogledala in na stenah spet visijo dragocene slike. Me temi sta še posebno pomembna družinska portreta, Josefa, rojene Lantieri, in Sigismunda Attemsa, ki ju hrani Narodna galerija v Ljubljani in sta prvič predstavljena javnosti. Poleg tega krasijo dvorane palače srebrni,

Portret ženske s skodelico čokolade, 1770-80, zasebna zbirka

pana Ettoreja Romolija, deželnega svetnika FJK Franca Brusse in velike množice ljudi slovesno odprli razstavo, ki bo na ogled do 24. februarja 2008 pod naslovom Abitare il Settecento. Za zelo zanimivo in po vsebini eksponatov raznoliko razstavo si je prizadevala predvsem ravnateljica Pokrajinskih muzejev Raffaella Sgubin, potem ko so v notranjosti palače Attems pred nekaj leti odkrili freske iz osemnajstega stoletja, katerih avtor naj bi bil slikar Francesco Chiarottini. Pri uresničitvi tega podviga so sodelovali znani muzeji mednarodnega prestiža, iz Benetk, Rima, Firenc, iz Avstrije in Slovenije - Narodni muzej in Narodna galerija iz Ljubljane, Pokrajinski muzej Ptuj - in Hrvaške, pa tudi številni zasebniki, ki so posodili svoje dragocene za to razstavo, s katero muzej prerašča svoje tesne deželne okvire, Gorica pa z njo spet pridobiva ugleden prostor na

stekleni in porcelanasti predmeti, pa tudi drobne dragocenosti, natančno izdelane tobačnice, pahljače... in bogata oblačila. Gledalčeva radovednost se zaustavi ob monumentalni postelji princa Evgena Savojskega, ki jo hrani muzej MAK z Dunaja, in ob meissenskih čajnih in kavniških skodelicah z letnico 1732, iz katerih je pil tudi papež Benedikt XIV. in

Pred leti odkrita freska slikarja Francesca Chiarottinija v palači Attems-Petzenstein

jih je poslikal Adam F. Löwenfinck. Te so sedaj v lasti dveh zbirk, dunajske in tržaške. Celotna razstava, ki so jo podprli Dežela FJK, Fundacija Cassa di Rispar-

mio, goriška trgovinska zbornica in bančni zavod FriulAdria in v katero sta vključeni tudi palači Coronini Kronberg in Lantieri, odslkava nekdanji sijaj plemiškega življenja. Gledalec se ob njej vrne v osemnajsto stoletje in zdi se mu, da je soprotagonist viteških obiskov, ljubezenskih srečanj, pa tudi soudeleženec pri zajtrkovanju, negi telesa, igranju plesih, skratka, pri vseh opravilih in opravičilih tedanjih stanovalcov. Naenkrat se bo z domišljijo znašel v nekdanjem plemiškem vsakdanjku in spoznal, kako so pravzaprav živeli premožni plemiči in kaj so počeli.

Na slovesnem odprtju, ki ga je v vzdušje časa ovila glasba lutnje in kitare Claudia Pia Liviera, sta spregovorila tudi Andreina d'Agliano in Christian Witt Dörring, strokovnjaka za porcelanaste izdelke oz. pohištvo. V novembra (prva 21. t.m. ob 17.30, drugi pa 28. t.m. ob isti uri) bosta v palači Attems imela dve srečanji, na katerih bosta spregovorila o izvoru, tehniki in stilu razstavljenih porcelanastih in lesenih predmetov. Sicer bo razstavo od 17. novembra do 8. decembra spremljalo še veliko drugih raznovrstnih, tudi filmskih in glasbenih dogodkov. Prvi od slednjih bo v soboto, 17. novembra, ob 17.30, ko bo duo Giorgio Samar, flavta, in Fabio Cadetto, čembalo, v palači Attems predstavil prvi del koncerta

- drugi bo v soboto, 17. decembra, - v poklon 250-letnici smrti Willemu De Fescha in 300-letnici rojstva Michela Correttea.

Iva Koršič

V drugem krogu volitev Lojze Peterle poražen

Dr. Danilo Türk, novi predsednik Slovenije

Zgodilo se je, kot so napovedale vse javnomnenjske raziskave, opravljene v zakonito dovoljenem zadnjem tednu pred volitvami. Za novega predsednika Slovenije je bil izvoljen s prepričljivo večino glasov, zanj je glasovalo nad 68% glasov upravičencev, ki so se udeležili volitev, dr. Danilo Türk, ki je bil še do nedavnega komaj znan v slovenski politiki in javnosti. Lojze Peterle je zbral okoli 32% glasov, svoj poraz na predsedniških volitvah pa je utemeljil s trditvijo, "da mu gospodarske in politične razmere v Sloveniji med volilno kampanjo niso bile naklonjene." Dejal je, da se bo v prihodnje posvetil predvsem delu poslanca v evropskem parlamentu, ni pa izključil možnosti, da bi še kdaj kandidiral za predsednika Slovenije. Od skupnih 1.696.473 volilnih upravičencev je na 3.400 voliščih glasovalo okoli 58%. Zmaga dr. Danila Türka na predsedniških volitvah je zagotovila sad več razlogov in dejavnikov, ki jih bodo politologi, psihologi in drugi izvedenci ter seveda politične stranke podrobno ocenili in analizirali. Za volilce je bil nov oz. skoraj neznan obraz, ki jih je presenetil s prijetnim in diplomatsko uglajenim besednjakom, s katerim je razlagal svoje odnose in stališča glede družbenih, gospodarskih in drugih aktualnih vprašanj v Sloveniji. Ugajal je skoraj ves čas predvolilne kampanje, čeprav svojega predsedniškega programa in usmeritev ni dovolj jasno in podrobno predstavil. K izvolitvi so najbrž po svoje prispevale tudi javnomnenjske raziskave, opravljene dober teden pred

volitvami, ki so mu vse napovedovale visoko zmago nad protikandidatom in tekmečem, Lojzom Peterletom. Ko so volilci videli, da mu gre dobro, so mnogi med njimi po načelu, da se zmagovalcu (ali zmagovalcem) velja pridružiti, zanj glasovali. Lojze Peterle in stranke, ki so ga podpirale, so dr. Danilu Türku v drugem, odločilnem delu predvolilne kampanje vsilile temo, ki naj bi ga razgalila pred volilci. To je bila tema o osamosvajanju države, osamosvojiteljih, med katerimi pa ni bilo njega, torej dr.

Dr. Danilo Türk

Danila Türka. Peterle mu je z dokumenti, članki in drugimi dokazi očital, da je bil glede osamosvojitve skeptik, če ne celo nasprotnik nove države. V prelomnem letu 1991 je bil še vedno v službi SFRJ, sklep o razpisu plebiscita o samostojnosti pa je razglasil za iluzijo. Tudi tedaj, ko smo v Sloveniji že imeli prve demokratične volitve, je menda v njegovi pisarni še zmeraj visela fotogra-

fija pokojnega predsednika nekdanje skupne države, Josipa Broz-Tita. V svojstvu pomočnika generalnega sekretarja OZN Kofija Anana za politične zadeve naj bi domnevno izzival spore z njim, se v okolju svetovne organizacije obnašal oholo, zaradi česar se je moral odreči kandidaturi za višje mesto v OZN ter se vrniti v domovino. Omenjeni in drugi očitki dr. Danilu Türku - poleg tekmeča Lojze Peterleta sta jih navedla tudi premier Janez Janša in zunanji minister dr. Dimitrij Rupel - so ga

v radijskih in televizijskih soočanjih sicer spravili v zadrego in občasno je postal nervozen. Toda dr. Danilo Türk je vseeno zmagal v tekmovanju za novega predsednika države. Tema o osamosvajanju, osamosvojiteljih in o tem, kdo vse ima zasluge za ustanovitev države, je pri volilcih in nasploh v javnosti očitno že presežena, kar so pokazali pri glasovanjih, ko so večinsko podprli

novo prvo osebnost slovenske politike.

Novi predsednik Slovenije (tretji v zgodovini države), dr. Danilo Türk, je bil rojen 9. februarja 1952 v Mariboru. Po izobrazbi je doktor prava, po poklicu pa profesor mednarodnega prava in prodekan za študijske zadeve na ljubljanski pravni fakulteti. Največ izkušenj ima v diplomaciji, v kateri je deloval v letih 1983-2005. Je lastnik dvosobnega stanovanja na površini 55 kvadratnih metrov. Mandat predsednika države bo od sedanjega državnega poglavarja predvidoma prevzel na slovesnosti 23. decembra.

Po mnenju političnih opazovalcev in napovedih nekaterih strank se bo po izvolitvi novega predsednika Slovenije politično soočanje med strankami vladne koalicije in tistimi v opoziciji zaostrilo. Volitve so namreč pomenile tudi začetek kampanje za parlamentarne volitve jeseni leta 2008.

Novi predsednik Slovenije dr. Danilo Türk je po razglasitvi vzporednih rezultatov na nacionalni televiziji dejal, "da so ljudje glasovali z razumom in da bo predsednik vseh državljanov." Njegov tekmeč in poraženec Lojze Peterle pa je opozoril, "da mu gospodarske in politične razmere v Sloveniji med volilno kampanjo niso bile naklonjene." Predsednik Socialnih demokratov, stranke, ki je Danila Türka pravzaprav prva predstavila slovenski javnosti, pa je izjavil, "da so volilci s svojim glasovanjem sporočili, da so v državi potrebne nekatere spremembe." Izide ni mogel komentirati premier Janez Janša, ker se je mudil na čelu državne delegacije na Kitajskem, zato pa je to napravil minister za šolstvo in šport dr. Milan Zver. Čestital je dr. Danilu Türku za zmago, mu zaželel uspešno delo, poudaril pa, "da predsedniške volitve niso bile neposredno povezane z vlado, ki bo nadaljevala svoje delo do konca mandata v letu 2008. Dotlej pa se bo še marsikaj zgodilo," je dodal.

Marijan Drobež

prof. Tanje Kuštrin odgovoril naslednje: "Izkušnje so izklesale mojo pokončnost, potrebno tudi v vlogi skladatelja; borim se za obrambo svoje individualnosti in enkratnosti, za ohranjanje korenin slovenske izraznosti, proti vulgarnosti in trenutni glasbeni modi. Ne želim se utopiti v usmiljeni kolektivizem, ampak raje ostajam osamljeni ustvarjalec. Družbeno konfliktna danost je pri meni našla obliko v ozvočenju Gregorčičeve, Kosovelove, Gradnikove, Balantičeve in Zlobčeve poezije, v sublimarni potrebi vrnitve glasbe k najsubtilnejšemu viru zvoka - k človeškemu glasu in iskanju izraza, ki ga postavljam absolutno na prvo mesto."

M.

Regijska razvojna agencija Pred novimi izzivi

Na redni letni skupščini Regijske razvojne agencije severne Primorske, ki je potekala v torek, 6. novembra, so družbeniki (vse goriške občine ter obrtna in gospodarska zbornica) zaključili, da je RRA v obdobju od januarja do septembra uspešno izpolnjevala svoje poslanstvo in dosegla zadovoljive finančne rezultate. RRA je v tem obdobju vodila več kot dvajset projektov na čezmejni, mednarodni in lokalni ravni. Zaradi vse večjega zanimanja podjetnikov za dostop do evropskih skladov je RRA letos odprla dve novi pisarni, eno v Kanalu ob Soči, drugo pa na Dobrovem v Goriških Brdih. Do konca leta nameravajo odpreti še pisarno v Temnici na Krasu.

Na regijski razvojni agenciji, ki od septembra deluje v novih prostorih v Primorskem tehnološkem parku ob Mednarodnem mejnem prehodu Vrtojba, se intenzivno pripravljajo tudi na črpanje sredstev EU v novi finančni perspektivi, v kateri bo Sloveniji na voljo kar za 4,3 milijarde evrov sredstev. Zaradi tega bodo v novembru in decembru organizirali več posvetov in delavnic, katerih cilj je podjetnikom in obrtnikom čim bolj olajšati dostop do EU sredstev. Direktor RRA Črtomir Špacapan je prepričan, da bo mogoče v novem programskem obdobju 2007 - 2013 z dobro zastavljenimi projekti uspešno izkoristiti velik del razpoložljivih sredstev. V poročilu o delu RRA, ki je bilo predstavljeno na skupščini, so bili zaobjeti vsi izpeljani in prihodnji projekti, pri katerih je RRA sodelovala. V briški občini je bil to predvsem projekt UELIJE, ki je bil vreden okrog 300.000 evrov in v okviru katerega je bila kupljena tudi torklja. RRA je sodelovala tudi pri ureditvi nedavno odprtega Turistično informacijskega centra na Dobrovem in pri oblikovanju prenove vile Vipolže, kjer naj bi čez dve leti zaživel inštitut za oljkarstvo in vinogradništvo. RRA bo v Brdih sodelovala tudi pri projektu Terme.

V Občini Šempeter - Vrtojba so sodelovali pri pripravi prijave za projekt Obnova trga v Šempetru in za prenovo Coroninijevega dvorca ter pri projektu postavitve fotovoltaične elektrarne na avtocesti Vrtojba - Selo, katere gradnja naj bi se začela spomladi. Na območju

omenjene občine poteka še nekaj projektov, in sicer izgradnja športnega parka pri bolnišnici, prijava na razpis za sredstva za gradnjo urgentnega bloka in nove kotlarne v bolnišnici, iščejo pa tudi sredstva za financiranje doma upokojevcev in varovanih stanovanj.

Za Mestno občino Nova Gorica so pripravili projekt za cesto na odlagališče odpadkov in za kanalizacijo v Taboru nad Dornberkom. Skupaj s civilno zaščito so sodelovali pri mednarodnem projektu RED CODE, v okviru katerega je bilo nabavljeno nekaj nujno potrebne opreme, uspešno pa je bil izveden tudi projekt VONG za nabavo gasilske lestve, za kar so iz EU prejeli več kot 200.000 evrov.

Pripravljajo tudi prijavo za projekt Univerzitetni inkubator, skupaj s samostanom na Kostanjevici pa prijavo na razpis za dokončno ureditev samostana. S Krajevno skupnostjo Solkan se dogovarjajo o ureditvi prostorov nekdanje karavle, v Novi Gorici pa je bila z njihovo pomočjo v prostorih Krajevne skupnosti odprta pisarna Europe direct, ki nudi občanom ažurne informacije o delovanju Evropske unije. Za občino Kanal ob Soči so v neposrednih spodbudah sodelovali pri pripravi dokumentacije za čistilno napravo v Desklah, trenutno pa iščejo možnosti za prijavo projektov Cesta Kanal - Kal, Kolesarske poti od Nove Gorice do Kanala in naprej do Livka in Revitalizacija kampa v Kanalu. V občini Miren - Kostanjevica so največ pozornosti namenili pridobivanju sredstev za dokončanje spomenika na Cerju, v pripravi pa je tudi dokumentacija za gradnjo čistilne naprave v Mirnu. Iščejo tudi vire financiranja za

obnovo kulturnega doma v Mirnu, v decembru pa bodo skupaj z italijanskimi partnerji pripravili projekt za izgradnjo čistilnih naprav na Krasu. Z novo občino Renče - Vogrsko so letos prvič sodelovali, zato konkretnih rezultatov še niso zabeležili. Občini so nudili tehnično in strokovno pomoč pri pripravi razvojnega načrta občine, zato skrbno sledijo vsem razpisom, na katere bi se občina lahko prijavila. Seveda je RRA sodelovala tudi pri več manjših projektih, z opravljenim delom in rezultati pa je upravičila svoj obstoj oziroma poslanstvo.

Nace Novak

Pogovor s skladateljem Štefanom Maurijem Z deli se je zapisal goriškemur prostoru

Novi številki mesečnika za kulturo, politiko in gospodarstvo, Ampak, je objavljen tudi pogovor, ki ga je profesorica glasbe in kulturna delavka Tanja Kuštrin imela s skladateljem Štefanom Maurijem. Zapisala je, "da je skladatelj Štefana Maurija spoznala kot pevka, med izvajanjem njegovih samospevov na besedila Alojza Gradnika. Srečavala sem ga na koncertih in mnogokaterih kulturnih dogodkih ter v njem pre-

poznala človeka jasnih načel, bistre in kritične misli, vpetega v dogajanje v najširšem okolju. Kot pedagog, publicist in zborovodja se je zapisal v svojem obsežnem delovanju predvsem goriškemu prostoru nasploh. S pretnjenim občutkom nadaljuje primorsko tradicijo ljubezni do vokala, obenem pa posega po pomembnih pesniških imenih, ki so in ki v tem trenutku zaznamujejo občutenje tega okolja." Na vprašanje, kako se spominja

svojih prvih skladateljskih vzgibov in ali je nanj morda vplival tudi "genetski zapis" Primorca in njegove navezanosti na glasbo, je skladatelj odgovoril: "Že v osnovni šoli so se mi porajale vse mogoče melodije, ki sem jih med obveznim petjem italijanskih pesmi največkrat brundal kar stoje in s tem neznansko razdražil učitelja v Sicilije. Potem ko me je doobara ozmerjal, me je nagnal iz razreda in me za več ur zaprl v temne kletne prostore šole. Zgodilo pa se je tudi, da me je tako pretepel po glavi in obrazu, da mi je iz ust in nosa tekla kri, mi s telesa strgal skromno oblačilo in golega potisnil na šolsko stopnišče." Skladatelj Štefan Mauri je v odgovoru na ustrezno vprašanje

Po nedavnem poročanju TV Slovenija Kučan I. 2001 Vatikanu predlagal prenos Rožmanovih ostankov

Milan Kučan je vaticanškemu državnemu tajniku Angelu Sodanu leta 2001 predlagal, naj Vatikan omogoči prenos posmrtnih ostankov nadškofa Gregorija Rožmana v Slovenijo, je pred nedavnim poročala TV Slovenija. Po poročanju televizije je Vatikan predlog zavrnil, zavrnitev pa je podkrepil s sodnimi postopki, izpeljanimi v preteklosti.

Poročanju televizije naj bi tedanjemu predsedniku republike Milanu Kučanu prenos Rožmanovih ostankov Sodanu prvič predla-

gal med ustnim pogovorom 6. oktobra 2001 v Ljubljani. V sodanovem imenu mu je na pobudo pisno odgovoril takratni veleposlanik Slovenije v Vatikanu Karl Bonutti. V pismu, ki so ga pridobili na nacionalni televiziji, je Kučan zapisal, da bi bil prenos posmrtnih ostankov na prvi pogled plemenito dejanje, "toda bilo bi kontraproduktivno, če procesa proti škofu iz leta 1946 ne bi prej razglasili za ničnega". "Bil je nepravilčen proces, ker je potekal pred vojaškim sodiščem, ki ni imelo pravice soditi civilistom, še po-

sebej v njihovi odsotnosti. Bil je nepravilčen proces zlasti zaradi motivov in brez vsakršnega temelja," je zapisal Bonutti. "Če se ne želi ponovno preučiti oziroma odpreti s procesom zadana krivica, se zdi bolje, da škofovi posmrtni ostanki ostanejo v Lemontu, sicer bi nastale kontraproduktivne razprave, ki bi škodile odnosom med Cerkvijo in državo. V vsakem primeru se mora s prenosom ostankov strinjati ljubljanski nadškof, naslednik monsignorja Rožmana," je še zapisal Bonutti.

Kučan mu je odpisal še istega leta, natančneje 7. decembra. V pismu, ki ga je prav tako objavila televizija, je zapisal, da spoštuje zavrnitev prošnje, a da želi ponoviti pričanje, ki ga je Sodanu razložil v osebni pogovoru. "V korist pomiritve zaradi sporov po že odmaknjenih medvojnihih dogodkih bi bilo, če prekopa pokojnega ljubljanskega nadškofa gospoda Rožmana ne bi povezovali s sodnimi

postopki, ki še potekajo na ljubljanskem sodišču. Grob v domači zemlji mu gre po našem razumevanju evropske krščanske civilizacije in ta etična zapoved ne more biti odvisna od sodnega razpleta in zato tudi ne povod za kakršen koli triumfalizem," je zapisal Kučan.

V pismu je še zapisal, da se bo o tem pogovoril s takratnim ljubljanskim nadškofom Francem Rodetom, Sodanu pa predlagal, da pobudo še enkrat skupaj preučita. S tem bi po njegovem mnenju pomirili odnose med Slovenci, ki so še vedno sprti zaradi preteklosti.

Kučan o obeh pismih še ne daje izjav.

Škof je pokopan v Lemontu v zvezni državi Illinois v ZDA.

STA

Zanimivosti iz vsega sveta

Italijanski uslužbenci z največ slabše volje v Evropi

Italijanski uslužbenci so v primerjavi s kolegi iz drugih evropskih držav bolj podvrženi stresu in slabi volji, najbolj umirjeni pa so uslužbenci v severnoevropskih državah, je pokazala raziskava, v kateri je sodelovalo 1857 zaposlenih na Nizozemskem, Norveškem, v Španiji, Švedski, Švici, Veliki Britaniji, na Poljskem, Češkem, Madžarskem, v Turčiji in Romuniji, je poročala italijanska tiskovna agencija Ansa.

Kot še kažejo izsledki raziskave, je 94 odstotkov vprašanih Italijanov povedalo, da so že bili priče besu in slabi volji svojih kolegov, v severnih državah pa je bilo takšnih 68 odstotkov.

Med vzroki za jezo in stres so na prvem mestu neučinkoviti službeni sestanki, nad katerimi se pritožujejo predvsem Belgijci (65 odstotkov) in Švedi (64 odstotkov). Neotesanost in nevljudnost motiva 48 odstotkov vprašanih, predvsem Španci (64 odstotkov) in Belgijci (65 odstotkov) so občutljivi na ti dve značajski lastnosti. Okoli 40 odstotkov

Pri raziskavi je sodelovalo 90.000 anketirancev iz 18 držav, pri čemer je moral vsak anketiranec odgovoriti na najmanj sto vprašanj. Po statističnih izračunih so po tej raziskavi za delo najbolj angažirani delavci v Mehiki (54 odstotkov), Braziliji (37 odstotkov), Indiji (36 odstotkov) in ZDA (29 odstotkov).

Zaradi dela pa se po raziskavi kaj preveč ne "pretegnejo" Japonci, pri katerih so samo trije odstotki anketiranih pokazali večjo pripravljenost za delovno zavzetost. V Hongkongu jih je bilo pet odstotkov, Južni Koreji osem in na Poljskem devet odstotkov.

Strokovnjaki so ob tem opozorili, da ni nekega splošnega recepta, kako od zaposlenih izveči največ. "Vse je odvisno od nalog, ki jih posamezne organizacije dajejo zaposlenim," je še dodala vodja raziskave Julie Gebauer. / STA

Oxfam: Vojne Afriko v 15 letih stale 300 milijard dolarjev

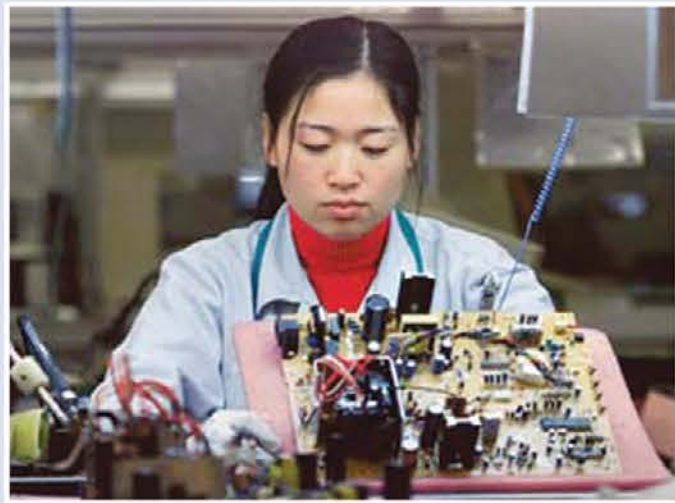
Voje v 23 afriških državah so v 15 letih stale 300 milijard ameriških dolarjev, je pokazala raziskava, ki jo je danes objavila človekoljubna organizacija

španskih uslužbencev se pritožuje nad pomanjkanjem naravne svetlobe v delovnih prostorih, v Nemčiji pa je 57 odstotkov nezadovoljnih, ker nimajo klimatskih naprav. / STA

Najbolj leni so Japonci, najbolj pridni pa Mehičani

Najnovejša raziskava ameriškega inštituta Towers Perrin je pokazala, da so za delo najbolj angažirani Mehičani, najmanj pa Japonci. Raziskava je tako ovrgla dva stereotipa, ki opisujeta Japonce kot

izredno marljive, Mehičane pa kot bolj "ležerne" delavce, poroča srbska tiskovna agencija Tanjug.

Oxfam. Med letoma 1990 in 2005 je ta celina za vojne in konflikte porabila 300 milijard dolarjev, kar je enako višini mednarodne pomoči v istem obdobju, je pokazala raziskava, ki jo je povzela francoska tiskovna agencija AFP.

V oborožene konflikte je bilo v omenjenem obdobju vpletenih 23 afriških držav oziroma skoraj polovica 53 držav celine, ki so za vojne porabile približno 18 milijard dolarjev na leto, je pokazala raziskava z naslovom Manjkajoče milijarde v Afriki. V njej sta poleg Oxfama sodelovali še organizaciji Mednarodna akcijska mreža za lahko orožje (IANSA) in Saferworld.

"S tem denarjem bi lahko rešili krizo zaradi okužb z virusom HIV/aidsom, preprečili tuberkulozo in malarijo ter zagotovili pitno vodo, dostop do sanitarij in izobraževanje," je dejal Irungu Houghton, strokovnjak Oxfama za Afriko. Poudaril je še, da so oboroženi spopadi ena največjih groženj za napredek celotne celine. "Stroški so šokantni. Naši podatki so zagotovo podcenjeni, kažejo pa, da konflikti stanejo afriška gospodarstva povprečno 18 milijard dolarjev na leto," je dodal. Raziskava je še pokazala, da so v Afriki največkrat v uporabi puške z namne kalašnikov, kar 95 odstotkov pa naj bi jih bilo izdelanih izven Afrike. / STA

Kmetijski biološki pridelki

Porast pridelave in trženja

V letu 2005 je tržišče kmetijskih bioloških pridelkov in izdelkov kazalo krizne znake, čeprav še ne zaskrbnjuje. Proizvajalci in potrošniki biološke hrane pa z zadovoljstvom ugotavljajo, da so tozadevni statistični podatki za leto 2006 pozitivni, tako da lahko govorimo o vrnitvi k biološkemu.

Porast bioloških živil zadeva sicer v manjši meri neposredno prodajo na kmetiji, kjer ni prišlo v letu 2006 do bistvenih sprememb v primerjavi z letom 2005, temveč se nanaša

predvsem na široko distribucijo. V veletrgovnicah se je vrednost prodane biološke hrane dvignila povprečno za 9,2%. Skoraj vsi pridelki in izdelki nosijo pozitiven predznak, izjema sta le brezalkoholna in alkoholna pijača. Največji porast beležimo za suhomesne izdelke (+ 85,7%), kruh (+ 57%), olje (+ 37,7%) ter riž in testenine (+ 14,01%). Proizvajalci biološke hrane

imajo sicer za zelo pozitivno dejstvo, da se čedalje večje število potrošnikov opredeljuje za njihove izdelke, ob tem pa bi si želeli, da bi se neposredna prodaja na

posvestu okrepila, ker omogoča trženje po donosnejših cenah. Cene, ki jih plačujejo kmetijam prodajalci na debelo ali široka distribucija, ne krijejo vedno pridelovalnih stroškov, ki so v hitrem vzponu, saj so v zadnjih letih porastli za 50 - 60%.

Levji delež ima pri tem porast cen tehničnih sredstev in pripomočkov ter energetskih stroškov, veliko manj

obremenjujoč pa je porast stroškov za delovno silo.

Glede zemljepisne porazdelitve obravnavanega porasta sta v Italiji na prvem mestu južni ter severozahodni del države (+ 13%), kjer je bila potrošnja teh dobrin do danes skromna. Do manjšega porasta (+ 6,3%) je prišlo v Srednji Italiji in na Sardiniji ter predvsem na severovzhodu države (+ 2,8%), kjer pa je potrošnja biohrane že veliko bolj razširjena in ustaljena.

Tudi pri izvozu se kažejo pozitivni znaki, ki zadevajo predvsem Nemčijo, Francijo in Veliko Britanijo. Izvoz pa je domena trgovcev na debelo in predelovalne industrije, kmetije pa le z redkimi izjemami (3,4%) neposredno prispevajo svoj delež k izvozu.

Med kmetijami, ki pridelujejo biohrano, prevladuje zmeren optimizem glede njihove bližnje prihodnosti. V veliki večini so prepričane, da bodo v večji ali manjši meri povečale svojo proizvodnjo, le 8,9% anketiranih kmetij pa je nasprotnega mnenja. Toda kljub omejenim pozitivnim podatkom se biološko kmetijstvo začinja soočati z nepričakovanimi težavami. O tem prihodnjič.

Italija - članica Evropske unije
Vedno dejavna, a s pregovornimi težavami

Italija je kot ustanovna članica evropskega povezovanja vseskozi dejavno sodelovala pri skupnih projektih, ki so pripeljali do današnje oblike Evropske unije. Čeprav se uvršča med "velike" članice, pa je njen vpliv v evropski politiki relativno majhen. To je predvsem posledica tradicionalno nestabilnih italijanskih vlad, ki se povprečno ne obdržijo dlje kot dve leti. S tovrstnimi pritiski se sooča tudi sedanja vlada Romana Prodija.

S slabimi 59 milijoni prebivalcev je Italija četrta največja država EU - za Nemčijo, Francijo in Veliko Britanijo - sicer pa 22. v svetu. Po razvitosti spada v sam vrh držav v svetu in predstavlja sedmo najbolj razvito gospodarstvo. Najbolj cveti turizem, saj Italijo obišče preko 37 milijonov turistov letno, s čimer je Italija peta najbolj priljubljena turistična dežela na svetu. Toda italijansko gospodarstvo se še nekaj let sooča z relativno šibko rastjo in visoko neza-

poslenostjo. Sooča se tudi s stalnimi inflacijskimi pritiski in prevelikim proračunskim primanjkljajem. V primerjavi z razmerami v začetku 90. let 20. stoletja, ko se je država uta-

italijanske politične nestabilnosti in šibkosti.

Ti številni notranji problemi pa vplivajo tudi na realno moč Italije v EU. Italija sicer velja za bolj ali manj "neproblematično" državo, kar se evropskega povezovanja tiče. Je pa bil Rim zelo nezadovoljen s predvideno porazdelitvijo sedežev v Evropskem parlamentu v prihodnjem mandatu.

Vendar pa so evropski voditelji sredi oktobra v Lizboni skleni-

pljala v dolgovi, se soočala z veliko politično neučinkovitostjo, korupcijo in organiziranim kriminalom, pa so današnje mnogo boljše.

Tudi italijanske vlade so v zadnjem desetletju bolj stabilne. Prvi premier, ki se je obdržal ves petletni mandat, je bil šele Silvio Berlusconi v letih od 2001 do 2006. Toda sedanja vlada Romana Prodija, sicer prejšnjega predsednika Evropske komisije, se znova sooča z že znanimi težavami

li kompromis, po katerem bo imela Italija po reformi Evropskega parlamenta 73 sedežev oz. samo pet manj od sedanjih 78 in ne šest, kot je bilo predvideno. Ovir z italijanske strani za novo, reformno pogodbo EU tako ni več in analitiki v Rimu ocenjujejo, da ne bo težav z ratifikacijo dokumenta. Italija je sicer brez težav ratificirala že ustavno pogodbo, ki je bila podpisana prav v Rimu.

NOVI
GLASGLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.itTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 13. novembra, ob 14. uri.

Nagrada Šport in Šola

Dobitniki naj bodo jutrišnji vsestransko uspešni ljudje

Šport in Šola, nagrada odličnjakov naših višjih srednjih šol, ki so uspešni tudi v športu, je že tradicionalna pobuda Združenja slovenskih športnih društev v Italiji, Zadrugne kraške banke in Zadrugne banke Doberdob in Sovodnje v dnehu okrog svetovnega dne varčevanja (31. oktober). Pred sedemnajstimi leti si je stvar zamislil profesor telesne vzgoje in odbojarski trener Franko Drasič, ki je prodril z ugotovitvijo, da uspešnost med šolskimi klopami ne izključuje angažiranosti v športu, tudi na določeni ravni. Drasič je nasprotno trdil - in z njim se lahko le strinjamo -, da imajo mladi, ki odgovorno izpolnjujejo študijske dolžnosti, praviloma tako razvite delovne navade, da so vestni in vztrajni tudi v drugih obveznostih, se pravi pri športu, pa tudi v glasbi, prostovoljnem delu, privatnem učenju tujih jezikov ipd.

Idejo so podprli ZŠSDI (na podelitvi je bilo njegovo vodstvo prisotno v polnem številu), predvsem pa slovenski bančni zavodi, od katerih sta danes ostala samo dva (ZKB je v njeni konferenčni dvorani na Opčinah predstavljal Adriano Kovačič, ZBDS pa Savo

gem področju (verjetno predvsem v šoli) ne gre prav vse po mslu.

Letos je priznanje (denarna nagrada v obliki hranilne knjižice in čeka v višini sto evrov ter izdelek umetnika Ivana Žerjale) prejelo 14 dijakov in 15 dijakinj, skupno

ko prijavijo sami kandidati, ki zadoščajo kriterijem iz posebnega pravilnika. Predsednik Združenja Jure Kufersin pravi, da je po njegovem mnenju število nagradencev letos manjše (rekord je bil pred nekaj leti 54), predvsem ker so se poslabšali rezultati v ekipnih športih, medtem ko ostaja učinek v šoli bolj ali manj isti. Nekateri slabše informirani mogoče ne vedo za razpis ali preprosto pozabijo nanj, medtem ko je pred leti bila pobuda samega ZŠSDI, ki je osebnopoklicale vse upravičence.

Kakorkoli, med letošnjimi nagradenci jih je 22 iz tržaških in se-

Jernej Legiša, Peter Lisjak, Anja Malalan, Danijel Mervig, Mateja Mezgec, Federica Micussi, Ivana Nanut, Mateja Nanut, Tjaša Oblak, Valentina Oblak, Irina Počkar, Jernej Šček, Simon Sivitz Košuta, Jan Škabar, Nik Škabar, Ingrid Umari, Lea Ušaj in Alenka Verša.

Zelo dragocena je bila na podelitvi kratka priložnostna misel Sonje Milič, profesorice športne vzgoje, trenerke in še aktivne veteranke, ki je bila nekoč državna prvakinja in reprezentantka v namiznem tenisu. Kot ostali govorniki je poudarila potrebo po gradnji predvsem

imeli, da za uspehe v nekaterih športih (tudi ne posebno razširjenih, kjer je konkurenca skromna) zadošča tudi ocena, nižja od osmice. Po drugi strani pa je vprašljiva realna kakovost nekaterih v športu, saj je šlo v več primerih tudi za tekmovalce, ki so medtem že opustili dejavnost in tudi prej niso bili v svojih ekipah ravno prepoznani. Srednja ocena osem pa bi najbrž le morala biti mejnik, od katerega ne bi smeli odstopati v nobenem primeru. **HC**

Ušaj). Tako je nastala nagrada, ki je še danes močno ukoreninjena med našimi dijaki in predstavlja mogoče dodatno majhno motivacijo zanje, zlasti v obdobjih, ko mladostnikom na enem ali dru-

toje 29, kar je precej manj kot v zadnjih izvedbah. Ker so s težavo vodili evidenco vseh mogočih športnih panog, so pri ZŠSDI od lani začeli podeljevati nagrado preko razpisa, na katerega se lah-

dem iz goriških šol. Nagrade so bili deležni Danijel Bajt, Peter Bajt, Patrik Cernic, Paola Cigui, Mateja Crismančič, Jaš Farneti, Diego Geri, Niko Jevnikar, Ivan Kerpan, Nikol Kerpan, Tjaša Kralj,

letna, se menda vsekakor izplača še naprej vztrajati, treba pa bi jo bilo najverjetneje v pravilniku malce prediskutirati. Vtis smo namreč

In memoriam

Zaslужen zdravnik dr. Rado Jerkič

V četrtek, 25. oktobra, je v šempetrski bolnišnici umrl dr. Franc, domači so ga klical Rado, Jerkič, po rodu iz Dobravlja na Vipavskem. Tam je bil v soboto, 27. oktobra, tudi pokopan. Kdo je ta, se bo kdo vprašal. Verjetno bi se tudi jaz tako vprašal, ko bi pokojnega dr. Jerkiča v prvih osemdesetih letih komaj minulega stoletja ne srečal v Milanu, kamor sem vsako tretjo nedeljo v mesecu zahajal, da bi zbiral tamkajšnje slovenske diasporo, zanjo daroval sv. mašo in slovenskem jeziku in se nato zadrževal pri družabnem pogovoru, petju in še čem drugem do večernih ur. Dobro se spominjam, kako se je neko nedeljo s svojim prijaznim nasmehom in s svojo "lejšo" vipavsko narečno govorico pojavil dr. Jerkič, ki so ga sicer nekateri izmed navzočih že poznali kot dobrega milanskega zdravnika. Lepo se je vključil v našo srenjo in zvesto prihajal med nas, dokler je bival v Milanu, to je do leta 1989, a občasno tudi iz Gorice, kamor se je preselil. Udeleženci našega shajanja so ga imeli radi in zato, če kdaj ni prišel, so po njem vedno povpraševali. Polagoma sem spoznal njegovo zgodbo. Rojen je bil v Dobravljah, v župniji Sveti Križ leta 1914, ko se je pričlenjala prva svetovna vojna, in je že kak mesec po rojstvu izgubil očeta na ruski fronti. Le malo let kasneje je šla za očetom tudi mama Francka in tako je ostal sirota. K sreči je imel dobro teto Teo, mamino sestro, ki ga je vzela za svojega. Tea Breščak se je poročila z italijanskim zdravnikom dr. Emanuelom Abbatiom, s katerim sta po nekaj letih bi-

vanja v Padovi in v Portogruaru pristala leta 1928 v Milanu in tam ostala. Pod svojo streho v Milanu je Tea, sporazumno z možem, sprejela tudi druge člane številne Breščakove družine, sestri Ivo in Tonco, brate Mira, začasno tudi Stanka, zlasti pa Roberta in nečaka Rada. Slednja dva sta se v Milanu Šolala in postala zdravnika, Robert zobozdravnik, Rado pa internist in ginekolog. Lepo je povedati, da je bilo v Breščakovi družini precej samorastniških umetnikov, kot pesniško in slikarsko nadarjena Tea, pesnica Tonca, pesnica in pisateljica Iva, pesnik in esejist Stanko. Dr. Jerkič se je med več kot desetletno "goriško postajo" na svojem "puščavskem potovanju" proti Dobravljam hotel hvaležno oddolžiti Breščakovi zlahti, zlasti teti Tei, za vse, kar so mu nudili, s pomembno gesto. Zbral je rokopise, ki so se hranili v družinskem arhivu v Milanu, in v letih 1991 in 1993 izdal pri KTD v Gorici štiri "gosposke" zvezke, ozaljšane z reprodukcijami slikarskih tihožitij tete Tee: pesniško zbirko tete Tee (Domovina), pesmi tete Tonce (Narava, moj najlepši svet), prozo tete Ive (Ogenj) in pesmi strica Stanka (Naša pravda). Zbirke je uredil prof. Albin Sirk. Teta Tea, ki je že od mladosti rada slikala, se je pozneje izpopolnjevala pri znanem tržaškem slikarju Pieru Marussigu, ki je tedaj živel v Milanu. Zlasti pa velja povedati, da je Breščakov dom v Milanu postal pravi likovni in literarni salon, kamor so radi zahajali umetniki kot Carra', Broli, Sironi, Manzu' in že omenjeni Marussig. Tudi kak slovenski umetnik in pisatelj

je bil njihov gost, naj omenim le Miheliča in Bevka. Jerkič ni še dobro končal študija na univerzi, ko je leta 1940 moral obleči italijansko vojaško uniformo in je kot rezervni častnik in vojaški zdravnik bil poslan na razne tedanje fronte. Kot zanimivost velja povedati, da je bil njegov prvi komandant polkovnik Velišček iz Kojškega v Brdih, s katerim sta se vedno "po naše" pomenkovala. Po kapitulaciji Italije septembra 1943 so Jerkiča zajeli Nemci in ga kot vojnega ujetnika poslali "na raboto" v rudnike na Poljskem. Iz ujetništva se je vrnil zdravstveno hudo prizadet. Ko si je malo opomogel, se je v drugi polovici leta 1945 z vso družino lotil novega doma, kajti prejšnji je bil porušen leta 1944 med zavezniškim zračnim bombardiranjem. V tem domu sta si s stricem Robertom, poleg stanovanja, uredila tudi vsak svojo zdravniško ambulanto. Sam je delal tudi na znani milanski kliniki Mangiagalli. Žal je čas pričel polagoma redčiti tudi vrsto številne Breščakove družine v Milanu in v Dobravljah. Ko so odšli, je dr. Rado vsem oskrbel zadnji počitek v domači dobraveljski zemlji. Ob koncu sedemdesetih let so ostali trije: stric Robert, teta Iva in dr. Rado. V njih se je pričel vedno bolj oglašati nagon ptice selivke, domotožje po domačem gnezdu. Sklenili so, da se vrnejo še živi v Dobravlje. Prodali so hišo v Milanu in se napoltili proti domu. Vendar zaradi še raznih obveznosti in vezi, ki so jih imeli v Italiji, in ne nazadnje, da bi si v Dobravljah uredili primerno stanovanje, so se "zaenkrat" ustavili v Gorici. Ta "zaenkrat" je trajal več kot deset let. Med bivanjem v Gorici je umrla tudi teta Iva in s stricem Robertom sta ostala sama. V Gorici ju ni bilo veliko videti, vendar je dr. Rado, že po naravi družaben, le dobil krog prijateljev, s katerimi je

rad preživljal prosti čas. K meni je občasno prihajal na klepet. Bil sem ga vedno vesel, ko se je pojavil na vratih mojega urada na Škofiji. Pogovarjala sva se o marsičem, a najbolj priljubljen predmet naših pogovorov je bil Milan, ali bolje ljudje v Milanu. Nekajkrat sva šla tudi skupaj v Milan na običajno mesečno srečanje. V poletnih mesecih pa sva skupaj obiskala kakega Milančana ali Milančanko, ki sta počitnikovala v naših krajih. Še na eno Jerkičevo odliko ne smem pozabiti. To je na njegovo velikodušno radodarnost. Ob pogrebnem spominjanju so domačini izpostavili, kar je storil za domači kraj, za cerkev sv. Petra ob pokopališču, za kriško župnijo in še kaj. Sam bi dodal vsaj še spomin na velikodušen dar, ki sta ga s stricem Robertom namenila za gradnjo Škofijske gimnazije v Vipavi. Ko sem 27. oktobra v lepi cerkvi sv. Petra na dobraveljski poljani čakal na pogrebe in razmišljal, kako bi se od njega poslovil tudi v imenu nekdanjih milanskih prijateljev ter se mu zahvalil za čast, ki jo je izkazal slovenskemu imenu med ne-Slovinci, je pritegnila moj pogled Cebejeva freska na stropu prezbiterija, ki nam prikazuje Kristusa, kako sprejema v nebeško slavo apostola Petra. Le-ta s povešeni rokama ob boku, a z odprto dlanjo stoji pred Gospodom, kakor da bi hotel reči: "Tukaj sem, sprejmi me takšnega, kakršen sem". Takrat me je prešinila misel, ali ni morda ta upodobitev tudi čudovita metafora za sam Jerkičev prihod "na ono stran", kjer kakor Peter tudi sam pravi Gospodu: "Tukaj sem jaz, Jerkič. Sprejmi me takšnega, kakršen sem". Fantazija? Morda. A sam sem prepričan, da je lahko tudi kaj več. Vsekakor, dragi doktor, nekdanji Milančani se bomo potrudili, da bo lep spomin na Vas živel v naših srcih. **Oskar Simčič**

Izjava za javnost

Ko ni več meja

V čedadu je Svetovni slovenski kongres 9. in 10. novembra ob pomoči in podpori tamkajšnjih društev ter organizacij pripravil 6. strokovni posvet "Ko ni več meja". Posvet je bil namenjen pregledu trenutnega stanja v šolstvu, vlogi žensk v otroškem varstvu in šolstvu ter vzrokom in posledicam feminizacije izobraževalnih poklicev. **UGOTOVITVE POSVETA**
1. Slovenci smo imeli v zgodovini številne ženske, ki so močno pripomogle k ohranitvi in razvoju narodnostne zavesti.
2. Videmska pokrajina je posebnega pomena; predstavlja namreč najbolj zahodni del slovenskega narodnostnega ozemlja. Videmska pokrajina je bila prva slovenska pokrajina, ki je bila priključena Italiji (že leta 1866). Kljub pritiskom so se na tem področju razvila in ohranila številna slovenska društva, ki zelo uspešno delujejo in med seboj dobro sodelujejo.
3. Postavljeni so prvi zakonski temelji za slovensko manjšino, vendar je potrebno zakone še dopolniti in izboljšati (v Italiji gre predvsem za prenos zaščite posameznika na pravico oz. zaščito celotne manjšine). Izjema pri tem je Hrvaška, kjer Slovenci niti niso priznani kot manjšina; dokler ta zadeva ne bo urejena, ne bodo mogli zahtevati ali črpati nobenih pravic, ki pripadajo že prizanim manjšinam. Na področjih, kjer je že sprejeta zakonodaja, mora Republika Slovenija dosledno zahtevati izpolnjevanje sprejetega (npr. dvojezični napisi).
4. Feminizacija poklica šolnika je posledica ekonomskih razlogov (slabše plačilo), stereotipov in "stigmatizacije" šolskega poklica. Zaradi staranja in zmanjšane zanimanja za poklic šolnika v sosednjih državah v naslednjih 10 letih grozi pomanjkanje slovenskih učiteljev. Še prav posebne potrebe po izobraževanju slovenskih šolnikov se pojavljajo na Štajerskem, na Hrvaškem in v Reziji.
5. Pomanjkljiva sredstva, ki so na-

menjena pouku slovenskega jezika, preprečujejo širši razmah pouka v slovenskem jeziku. Relativno dobro uveljavljen in utrjen sistem slovenskega šolstva je na Korškem in ponekod v Italiji. Republika Slovenija mora pomagati predvsem tistim, ki so na tem področju brez neke ustaljene infrastrukture (npr. Hrvaška, kjer se je tovrstni pouk šele začel).
6. Razveseljivo dejstvo je, da se vedno več otrok prijavlja k pouku slovenskega jezika. Opazen je porast otrok, ki niso slovenskega porekla (Italija in Avstrija), kar je zelo pozitivno. Starši neslovenskih otrok imajo drugačno videnje učenja slovenskega jezika kot slovenski starši, saj od učiteljev pričakujejo, da otrokom prenesejo le znanje slovenskega jezika. Slovenski starši si poleg tega želijo tudi prenos narodnostne zavesti mlajšim in prenos istovetenja s slovenskimi govorci. **POBUDE POSVETA**
1. Republika Slovenija naj v bilateralnih odnosih in v okviru evropskih povezav doseže, da bodo sosednje države pripadnikom tam živčih slovenskih manjšin brez diskriminacije zagotavljale javno-vzgojnovarstveno in šolsko oskrbo v slovenskem jeziku.
2. RS naj preko ustreznih organov, tako s finančnimi sredstvi kot tudi strokovno pomočjo, hitreje in izdatneje podpre dodatno jezikovno izobraževanje ter kulturno delovanje v slovenskih društvih ter zasebnih zavodih v vseh štirih sosednjih državah.
3. RS naj ob odpravi mejnih kontrol ter ob nadaljnjem vključevanju v skupni evropski šolski, univerzitetni in raziskovalni prostor hitro in učinkovito odpravi še obstoječe birokratske ovire za prekomerno sodelovanje in izmenjave šolajočih se pripadnikov slovenskih skupnosti v sosednjih državah ter njihovih vzgojiteljev in izobraževalcev.
4. RS naj na hiter in primeren način omogoči dostopnost oz. vidnost slovenskih nacionalnih televizijskih programov na področjih, kjer strnjeno živi slovenska manjšina v sosednjih državah. **Luka Klopčič, strokovni sodelavec Svetovni slovenski kongres**

KOTALKANJE

Članica openskega Poleta Tanja Romano je na svetovnem prvenstvu v avstralskem Brisbaneu vnovič osvojila zlato kolajno bodisi v prostem programu bodisi v kombinaciji in tako postala najtrofejnejša kotalkarica vseh časov. Čestitamo!

HOKEJ IN LINE

A1 liga: Draghi Torino - Palet Kwins ZKB 1:4.

NAMIZNI TENIS

A2 liga: Kras ZKB - Eppan 4:1, Kras - Genova 4:1, Kras - Alemanno 3:3.

NOGOMET

Elitna liga: Casarsa - Juventina 0:1, Vesna - Tolmezzo 1:1.

Promocijska liga: Staranzano - Kras 2:2.

1. amaterska liga: Primorac - Ruda 3:4, Medea - Primorac 4:2, Villesse - Sovodnje 1:0.

2. amaterska liga: Breg - Zaria/Gaja 0:2.

3. amaterska liga: Sant'Andrea - Mladost 2:0.

KOŠARKA

C1 liga: Bor Radenska - Cadroipo 80:73.

C2 liga: Jadran Mark - CBU 86:64.

D liga: NAB - Breg 72:94, Don Bosco - Kontovel/Sokol 76:69.

ODBOJKA

Ženska C liga: Teor - Sloga List 3:0.

Moška C liga: Sloga Tabor Televita - Vivil 3:0, Soča ZBDS - CUS 1:3, Val lmsa - Natisona 0:3.

Ženska D liga: Bor/Breg Kmečka Banka - Kontovel 3:0, Gavalley Kmečka banka - Cervignano 2:3.

Moška D liga: Broker - Olympia Tmedia 0:3, Sloga - Pav 3:0.

Priročnik za vina dežele Furlanije Julijske krajine 2008

Tri zvezdice Simona Komjanca

Tudi v tem času so Brda nebeško lepa: odeta v tople in melanholične jesenske barve sredi omamnih vonjav, vse naokrog ležijo urejeni vinogradi, ki še hranijo spomin na delavne roke marljivih kmetov.

V lepem jesenskem popoldnevu smo se popeljali do kmetije Simona Komjanca na Valerišče v Števerjan. Na fasadi okusno obnovljene domačije sredi zelenega gaja na Mocverju stoji žlahntna marmornata plošča, postavljena avgusta 2001, ki spominja, da se je tam rodil znani zdravnik dr. Ivo Komjanc. Prav tam nas je Simon Komjanc prijazno sprejel in nam spregovoril o svojem zadnjem uspehu. Enogastronomski vodnik dežele Furlanije Julijske krajine 2008, ki so ga letos že osmič pripravile Trgovinske zbornice Trsta, Gorice, Vidma in Pordenona, je namreč ocenil njegov tokaj kot izvrsten ("eccellente") in mu podelil najvišjo oceno - tri zvezdice. Vodnik po kletih, ki ga lahko vsakdo najde v trafikah oz. knjigarnah in postaja iz leta v leto vse pomembnejši "enoturistični" pripomoček za poznavanje deželnih kmetij, vinarjev in njihovih rujnih proizvodov, je sad prozornega, korektnega in profesionalno zastavljenega dela, zaradi česar ga lahko imamo za zanesljiv vir spoznavanja kakovostnih vin. Razne ocenjevalne

komisije je sestavljalo 85 tehnikov, someljejev in strokovnjakov, vpisanih v različne deželne enološke ustanove. Vsi predstavljeni vzorci prijavljenih vinarjev, seveda v anonimni obliki, so šli skozi prvo komisijo. V naslednji fazi so ocenili samo tiste, ki so v prvi dosegle vsaj 85 točk na sto. Vina, ki so prejela od 78 do 81 točk, so označili kot dobra; tista z 82-87 točkami kot odlična; tista, ki so prejela več kot 88 točk, pa kot izvrstna. Komisija je ocenila 1.158 vzorcev vin, v vodniku jih je predstavljeno 937, od teh jih je 49 prejelo tri zvezdice. Ena izmed tistih s tremi zvezdicami, tokaj, je Komjančevo.

"Uredniki vodnika se ponašajo s tem, da gre za resen priročnik, ker je pripravljen na resen in strog način. Vsak vzorec gre skozi dva filtra," nam je povedal Simon Komjanc. "Težko je priti v vsedrjavne vodnike, kot sta npr. Gambero rosso ali tisti, ki ga izdaja Espresso. Če jih osebnost ne povabi na večerjo, te niti ne povohajo. Tam se ponavadi najbolje uvrstijo razni

grofje iz Rima in od drugod. Zadovoljni smo, ker so nam dali dobro oceno. Svoje delamo pač tako, kot vedno. Naš tokaj jim je bil zaradi svojega mehkega okusa in lepe barve očitno všeč; kot so sami zapisali, očarajo njegove vonjave, med katerimi je prepoznati sled sena, hruške in v ozadju agrumov."

So se iz Števerjana prijavili tudi drugi?
Da, v vodniku so prisotne tu-

di kmetije Ascevi Luwa, Conti Formentini, Draga, Humar, Aleš Komjanc in Ivan Vogrič. Je še marsikdo iz Krmina. Veliko jih je z vzhodnih gričev. Vzeli so vzorce, jih zapečatili in presodili njihovo kakovost. Na predstavitvi vodnika v sejmskem razstavišču v Vidmu konec oktobra so priredili pravo slavo, ki so se ga udeležili tudi politiki in številni zastopniki enogastronomskih ustanov naše dežele. Kot "bostra" je bila prisotna deželna lepota Ruth Morandini, ki se je na tekmovanju Miss Italia 2007 uvrstila med prve petindvajset.

Kje gojite nagrajeni tokaj?
Imamo ga tu v Števerjanu. Ta tokaj gojimo osem ali devet

let. Pridelujemo ga naravno. Trgamo ga na roko, takoj iztisemo in spravimo v sode. Lesene sode, ki so vsi stari, uporabljamo samo za črno vino. Steklenico tokaja prodajamo -

tako v kleti kot v prodajalni v ul. Duca d'Aosta v Gorici - po šest evrov; to pomeni, da je cena glede na kakovost vina zelo dobra. Kupujejo ga tisti, ki nas poznajo, prihajajo pa tudi z avtobusi iz Avstrije in od drugod. Naša kmetija in klet nista prav na glavni cesti; tu je

češenj, 40 stotov breskev, veliko hrušk, koruze, pšenice itd. Trg se je začel širiti, konkurenca se je večala, tako smo se odločili za vinogradništvo.

Ste tokrat prvič prejeli tri zvezdice?

Da, prvič. Hoteli smo prav videti, kako nam ga ocenijo. Deželni vodnik sicer ni tako upoštevan in cenjen kot drugi večji priročniki. Je pa za nas vseeno lepo zadoščenje. Ocenili so naše delo, naš proizvod.

Koliko vinogradov imate?
Imamo enajst hektarov vinogradov. Delava sin Evgen in jaz, za upravne posle skrbi žena Marinka. Kar se tiče dela s trtami, poskrbiva sama s sinom; le za trgatev nam prihaja pomagat do 10 ali 12 delavcev. Smo tudi že razmišljali o tem, da bi kupili še kak hektar, sicer nam dela ne manjka. Videli bomo, kaj misli sin za naprej.

Koliko sort vina gojite?
Veliko, preveč. Pridelujemo beli in sivi pinot, tokaj, rebula, traminer, sauvignon, merlot, cabernet franc in cabernet sauvignon; kot belo imamo tudi collio bianco in collio rosso, mešanici. Da bi bili na širšem trgu bolj konkurenčni in vidni, bi morali po mojem mnenju na našem malem briškem področju gojiti največ dve ali tri sorte. Če kdo v Berlinu hoče sivi pinot, je zanj povsem enako, če ta prihaja iz Brd ali Caltanissette. Naša tokaj in rebula se vseeno kar dobro uveljavljata; sta tipična, sta naša. Večina števerjskih vinogradnikov grozdje prodaja; tistih, ki stekleničimo, nas je ja ali ne 20, drugih je še okrog 40. Gojiti morajo to, kar sprašuje trg. Do pred nekaj leti je bilo zelo v modi črno; naši kraji pa so v glavnem za bela vina. Zato v zadnjih časih skušamo uveljavljati bolj bela vina.

Danijel Devetak

mirno in ljudje radi prihajajo k nam tudi na manjši izlet, ob tem pa še kaj dobrega pokusijo.

Na vaši etiketi je letnica 1860...

Da, naš praded Jožef, čevljar, se je poročil leta 1860 in si tu na Mocverju postavil prvo barako; kmalu zatem je tu začel gojiti prve vinograde. Do leta 1975 smo imeli multikulturalno kmetijo: imeli smo do 20 glav živine, 200-300 stotov

DRAGI SREČKO...

Neobjavljena pisma Srečku Kosovelu

Zbrala in uredila Tatjana Rojc

Pisma predstavljajo dragocen dokument, ki omogoča še dodatno poznavanje Srečka Kosovela.

Goriška Mohorjeva družba

Slovenska skupnost - Deželno tajništvo Kako vzpostaviti stike z Demokrasko stranko

Slovenska skupnost, narodna stranka Slovencev v Italiji, je pomemben in nenadomestljiv politični subjekt manjšine, v katerem se na podlagi vrednot pripadnosti slovenskemu narodu, pluralnega demokratičnega ustroja in avtonomnega zbirnega političnega predstavništva prepoznava pomemben del slovenske narodne skupnosti v zamejstvu, zato vključitev v drugo stranko ne pride v poštev. Pri tem je SSK kot dolgoletni in aktivni člen leve sredine na vseh nivojih izvoljenih teles FJK pripravljena vzpostaviti z Demokrasko stranko sodelovanje, kakršno je v vseh teh letih veljalo znotraj Oljke in v odnosih z Marjetico.

To je bila rdeča nit razprave razširjenega deželnega tajništva SSK, ki je pred kratkim zasedalo v Nabrežini.

V uvodu deželnega tajnika Damijana Terpina in nato v razpravi je bila podana ocena izida primarnih volitev za Demokrasko stranko, na katerih je SSK podpirala podpredsednika deželne vlade Gianfranca Moretonna in listo Slovenci

za Moretonna, ki je izvolila dolinsko županjo Fulvio Premolin in deželnega svetnika Mirka Špacapana v deželno skupščino DS. Izid bi lahko bil boljši, vendar je med volivci SSK prevladovalo določeno nezanimanje za te primarne volitve. Slovenska skupnost sedaj sprejema v vednost dejstvo, da je iz vsedravnega vodstva Demokrasko stranke prišlo navodilo, naj deželni statuti nove stranke upoštevajo možnost federalnih povezav in spoštovanja krajevne specifikke. Zato pričakuje, da bo Demokrasko stranka v naši deželi v skladu s tradicijo Oljke navezala s SSK ustrezne oblike sodelovanja. Pri tem bo SSK tudi z

zanimanjem sledila stališčem, ki jih bo Demokrasko stranka zavzela do narodnih strank, kakršni sta južnotirolska SVP in valdostanska Union Valdôtaine, v upanju, da bo prevladalo načelo o sodelovanju s spoštovanjem specifičnosti na lokalni ravni, predvsem kar se tiče jezikovnih in narodnih manjšin.

Po konstituiranju organov DS bo Slovenska skupnost na lokalni in vsedravnih ravni vzpostavila politične odnose z novo stranko s ciljem, da bi obe pripomogli k potrditvi sedanje deželne vlade in večine na spomladanskih deželnih volitvah. Pri tem je SSK pripravljena zastaviti vse svoje moči, pričakuje pa spoštovanje vloge in specifikke, ki sta ji bili priznani tudi z nedavno odobrenim volilnim zakonom, ki ga je izglasovala Demokratična zaveza v deželnem svetu.

SSO čestita novemu predsedniku

Svet slovenskih organizacij izraža svoje iskrene čestitke Danilu Türku ob izvolitvi za predsednika republike Slovenije in mu želi veliko uspehov in osebnega zadoščenja na tem visokem mestu. SSO je prepričan, da bo novi predsednik tudi zaradi svojih dolgoletnih izkušenj v svetu diplomacije ter v Združenih narodih samih znal udeležati pričakovanja slovenskega naroda posebej v tem trenutku, ko Slovenija prevzema vodstvo Evropske unije in se meje vse bolj odpirajo. SSO je obenem prepričan, da bo novi predsednik slovenske države znal vestno in natančno zagovarjati koristi in želje ne samo osrednjega dela slovenskega naroda, ampak tudi oni del našega narodnega telesa, ki živi v zamejstvu in po ostalem svetu.